

§ 254

Yttrande över remiss av fördjupad översiktsplan för Morgongåva tätort KSN-2021-01431

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** avge yttrande till Heby kommun enligt ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Heby kommun arbetar med en fördjupad översiktsplan för Morgongåva tätort, **bilaga 2**. Det huvudsakliga syftet med förslaget är att möjliggöra bostadsbebyggelse och verksamhetsutveckling i Morgongåva tätort. Morgongåva har de senaste åren expanderat inom verksamhets- och kommunikationsutveckling. Utvecklingen har för med sig ett behov av ny planlagd bostads- och verksamhetsmark i Morgongåva då den tidigare beredskapen i stort sett har ianspråktagits.

Förslaget till den fördjupade översiktsplanen föreslår tillskott av bostadsbebyggelse i två områden i anslutning till Morgongåva tätort och ger möjlighet att tillskapa upp till 115 bostäder. Förslaget pekar även ut ytor för verksamheter och industri väster om Morgongåva tätort, områdena beskrivs dock översiktligt och kvantifieras inte.

En utbyggnation av förslaget i fördjupad översiktsplan för Morgongåva med föreslagen markanvändning riskerar att ytterligare öka belastningen på väg 72 och väg 55 i Uppsala kommun. Uppsala kommun vill att det redovisas en bedömning av hur en maximal utbyggnad med logistikverksamhet enligt förslaget i den fördjupade översiktsplanen kan påverka trafiksituationen på väg 72 och 55 i Uppsala, särskilt beträffande tung trafik.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 27 juli 2021
- Bilaga 1, yttrande samråd fördjupad översiktsplan Morgongåva tätort
- Bilaga 2, remissunderlaget för fördjupad översiktsplan Morgongåva tätort

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2021-08-17

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2021-07-27

Diarienummer:
KSN-2021-01431

Handläggare:
Niclas Andersson

Yttrande över remiss av fördjupad översiktsplan för Morgongåva tätort

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avge yttrande till Heby kommun enligt ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Heby kommun arbetar med en fördjupad översiktsplan för Morgongåva tätort, **bilaga 2**. Det huvudsakliga syftet med förslaget är att möjliggöra bostadsbebyggelse och verksamhetsutveckling i Morgongåva tätort. Morgongåva har de senaste åren expanderat inom verksamhets- och kommunikationsutveckling. Utvecklingen har för med sig ett behov av ny planlagd bostads- och verksamhetsmark i Morgongåva då den tidigare beredskapen i stort sett har ianspråktagits.

Förslaget till den fördjupade översiktsplanen föreslår tillskott av bostadsbebyggelse i två områden i anslutning till Morgongåva tätort och ger möjlighet att tillskapa upp till 115 bostäder. Förslaget pekar även ut ytor för verksamheter och industri väster om Morgongåva tätort, områdena beskrivs dock översiktligt och kvantifieras inte.

En utbyggnation av förslaget i fördjupad översiktsplan för Morgongåva med föreslagen markanvändning riskerar att ytterligare öka belastningen på väg 72 och väg 55 i Uppsala kommun. Uppsala kommun vill att det redovisas en bedömning av hur en maximal utbyggnad med logistikverksamhet enligt förslaget i den fördjupade översiktsplanen kan påverka trafiksituationen på väg 72 och 55 i Uppsala, särskilt beträffande tung trafik.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen. Barn-, jämställdhets-, och näringslivsperspektivet bedöms inte relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Heby kommun arbetar med en fördjupad översiktsplan för Morgongåva tätort. Det huvudsakliga syftet med förslaget är att möjliggöra bostadsbebyggelse och verksamhetsutveckling i Morgongåva tätort. De aktuella frågorna behöver belysas i ett sammanhang där Morgongåvas läge och expansion tillvaratas, på kort såväl som längre sikt. Detta ska i planen balanseras mot områdets natur- och kulturvärden samt främjande en trygg och levande miljö. Kommunens intentioner och vilja tydliggörs i förslagets plankarta och planbeskrivning där olika allmänna intressen samordnas i och kring Morgongåva tätort.

Morgongåva har de senaste åren expanderat inom verksamhets- och kommunikationsutveckling. Utvecklingen har för med sig ett behov av ny planlagd bostads- och verksamhetsmark i Morgongåva då den tidigare beredskapen i stort sett har ianspråktagits.

Förslaget till den fördjupade översiktsplanen föreslår tillskott av bostadsbebyggelse i två områden i anslutning till Morgongåva tätort och ger möjlighet att tillskapa upp till 115 bostäder. Förslaget pekar även ut ytor för verksamheter och industri väster om Morgongåva tätort, områdena beskrivs dock översiktligt och kvantifieras inte.

Syftet för Uppsala kommun att yttra sig i samråd för planer som reglerar mark och vattenanvändning i andra kommuner sträcker sig framförallt till de konsekvenser som kan påverka kommunen vid ett genomförande av förslaget.

En utbyggnation av förslaget i fördjupad översiktsplan för Morgongåva med föreslagen markanvändning riskerar att ytterligare öka belastningen på väg 72 och väg 55 i Uppsala kommun. I miljökonsekvensbeskrivningen för samrådshandlingen beskrivs effekterna för trafikens utveckling endast översiktligt och svepande. Bedömningen är att man förväntar sig negativ påverkan inom de flesta områden som rör trafik och säkerhet, men att planförslaget ger möjlighet för alternativ till biltrafik. Några kvantitativa uppgifter återfinns inte.

Uppsala kommun vill därför att det redovisas en bedömning av hur en maximal utbyggnad med logistikverksamhet enligt förslaget i den fördjupade översiktsplanen kan påverka trafiksituationen på väg 72 och 55 i Uppsala, särskilt beträffande tung trafik.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 27 juli 2021
- Bilaga 1, yttrande samråd fördjupad översiktsplan Morgongåva tätort
- Bilaga 2, remissunderlaget för fördjupad översiktsplan Morgongåva tätort

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joakim Danielsson
Stadsdirektör

Christian Blomberg
Stadsbyggnadsdirektör

Kommunstyrelsen
Yttrande

Datum:
2021-02-27

Diarienummer:
KSN-2021-01431

Handläggare:
Niclas Andersson

Heby Kommun
information@heby.se

Yttrande över remiss av fördjupad översiktsplan Morgongåva

Uppsala kommun har fått möjlighet att yttra sig över ovan rubricerade remiss från Heby kommun. Uppsala kommuns yttrande omfattar primärt de konsekvenser som kan påverka Uppsala kommun vid ett genomförande av förslaget.

Generellt ser Uppsala kommun positivt på utvecklingen av Morgongåva tätort. En utbyggnation i enlighet med förslaget i fördjupad översiktsplan för Morgongåva tätort med föreslagen markanvändning riskerar dock att medföra en betydande ökad belastning på väg 72 och väg 55 i Uppsala kommun. Uppsala kommun önskar därför att det redovisas en tydlig och kvantifierad bedömning av hur en maximal utbyggnad med logistikverksamhet enligt samrådsförslaget kan påverka trafiksituationen på väg 72 och 55 i Uppsala, särskilt beträffande tung trafik.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR

MORGONGÅVA TÄTORT

Samrådshandling

HEBY KOMMUN

Östervåla

Harbo

Vittinge

Huddunge

Tärnsjö

Runhällen

Morgongåva

Heby

SAMRÅDSHANDLING

FÖRORD

SAMRÅDSHANDLING

INNEHÅLL

FÖRORD

SAMMANFATTNING

INLEDNING

Vad är en fördjupad översiktsplan?	6
Heby kommun i Sverige	8
Morgongåva i Uppsalaregionen	8
Omvärldsanalys	9
Morgongåvas historia och nutid	10

UTVECKLING SINRIKTNING - MORGONGÅVA I HEBY KOMMUN - EN VÄXANDE LANDSBYGD SKOMMUN, MED NÄRHET, TRYGGHET OCH LIVSKVALITET

Bebyggelsestruktur	14
Kommunikationer och transportinfrastruktur	20
Natur och friluftsliv	25
Miljö- och riskfaktorer	35
Teknisk anläggning	36
Areell näring	37
Klimatanpassning	38

RIKSINTRESSE, LIS & ANDRA VÄRDEN

Riksintresse	42
LIS	42
Andra värden	43

FÖRESLAGEN FRAMTIDA MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Plankarta	45
Bebyggelseutveckling	46
Verksamheter och industri	52
Grön- och blåstruktur	54
Infrastruktur och kommunikationer	56

INNEBÖRD OCH KONSEKVENSER

Miljöbedömning	58
Innebörd och konsekvenser vid genomförande av planförslaget	58
Planeringsunderlag	59

SAMMANFATTNING

Heby kommun har en översiktsplan, med olika delar. Generella riktlinjer och ställningstaganden hittas i översiktsplanens huvuddokument. Denna geografiska fördjupning av översiktsplanen ersätter tidigare ställningstaganden från FÖP 2010 gällande kommunens vilja kring framtida mark- och vattenanvändning i Morgongåva tätort. Denna fördjupning (FÖP) är även tänkt som underlag till kommunens nästa översiktsplan.

Samtliga delar av översiktsplanen hittas på Heby kommuns hemsida:

<https://heby.se/kommun-politik/kommunplan/>

Det huvudsakliga syftet med denna fördjupning är att möjliggöra bostadsbebyggelse och verksamhetsutveckling. Detta behöver ske i ett sammanhang där Morgongåvas strategiska läge och expansion tillvaratas för hela Heby kommuns utveckling, på kort såväl som längre sikt. Detta viktas i denna plan med hänsyn till natur- och kulturvärden samt främjande en trygg och levande miljö.

Den huvudsakliga tillämpningen av fördjupningen är plankartan och tillhörande planbeskrivning som tydliggör kommunens intentioner och vilja kring hur olika allmänna intressen samordnas i och kring Morgongåva tätort. Detta görs genom att planlägga viljeriktningen av mark- och vattenanvändningen viktat mot lagstadgade krav, mellan olika allmänna intressen och hänsynstaganden, samt en långsiktigt hållbar utveckling.

Plankartan både sammanfattar och kommunicerar kommunens vilja. I denna har hela dokumentet inarbetats, förutsättningar, utvecklingsinriktning och politiska ställningstaganden samt även den strategiska miljöbedömningen och miljökonsekvensbeskrivningen. Plankartan följer Boverkets ÖP-modell, och skiljer sig i detta avseende från Heby kommuns tidigare delar av översiktsplanen. Detta till följd av nya förutsättningar kring standardisering och digitalisering av plandokument.

Planen får vid genomförande en betydande miljöpåverkan och den strategiska miljöbedömningen samt efterföljande miljökonsekvensbeskrivningen har till stor del inarbetats och förändrat planförslaget. Även innebörd och konsekvenser av planförslaget på andra aspekter än naturmiljön redogörs för löpande i dokumentet. Exempelvis belastning på kommunikationer, samhällsfastigheter eller ökat underlag för service och förutsättningar för en god livsmiljö med trygghet, närhet och livskvalitet.

Fördjupningen är en möjlighet att tydligt kommunicera kommunens viljeriktning och underlätta samordning samt efterföljande prövningar genom detaljplan och lovgivning. Det skapar även en förutsägbarhet oavsett aktör och intresse i fråga om mark- och vattenanvändning. Fördjupningen är vägledande, men inte bindande. Det innebär att i lokaliseringsprövningar och senare planläggning så är översiktsplanen ett betydande planeringsunderlag. Strider efterföljande detaljplanering eller lovgivning mot översiktsplanen så bör det tydligt framgå, det bör motiveras hur samt varför planläggning enligt översiktsplan inte är möjlig.

INLEDNING

Vad är en fördjupad översiktsplan?

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan enligt plan- och bygglagen. En översiktsplan visar kommunens vilja för hur mark- och vattenområden ska utvecklas och fungerar vägledande för den långsiktiga utvecklingen. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men den är ett viktigt underlag för efterföljande planering såsom detaljplanering, tillståndsgivning eller bygglovsgivning. Översiktsplanen är även ett strategiskt dokument som anger hur kommunen ska utvecklas hållbart samt hantera riksintressen och allmänna intressen. Heby kommuns översiktsplan antogs 2013 och benämns som Kommunplan.

En fördjupad översiktsplan fungerar som ett komplement till den kommunomfattande översiktsplanen och hanterar aktuella frågor mer i detalj än vad som kan göras på den övergripande nivån. Syftet med att ta fram en fördjupad översiktsplan är att hantera den långsiktiga utvecklingen mer utförligt samt att hantera aktuella planeringsutmaningar. Det finns sedan 2010 en fördjupad översiktsplan för Morgongåva som är i behov av revidering. Det finns även ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som benämns Landsbygdsutveckling i strandnära läge (2013) samt en fördjupad översiktsplan för Julmyra med omnejd (2007).

Riktlinjerna och vägledningen som anges i den fördjupade översiktsplanen gäller inom det avgränsade området.

Process

I plan- och bygglagen anges bestämmelser om vad som ska redovisas i en översiktsplan och hur processen att ta fram eller ändra en översiktsplan ska genomföras. Miljöbalken anger hur en miljöbedömning av planen ska genomföras. I planprocessen ingår att upprätta ett planförslag som ska samrådasked med myndigheter, kommuner och andra som berörs. Samrådsskedet startar och pågår från att planuppdraget ges och avslutas med en remittering av den sammanställda samrådshandlingen.

Heby kommun har inom ramen för samrådet utfört ett flertal medborgardialoger genom olika förfaranden. Bland annat enkätundersökningar, sociala medier, digitala medborgardialoger samt innan covid-19 på plats i Morgongåva. Inom samrådet har även digitala workshops, frukostmöten och dialoger skett med föreningsliv och näringsliv i Morgongåva. Länsstyrelsen och regionen har också deltagit i samrådsdialoger med kommunen samt i Länsstyrelsens fall även ett specifikt avgränsningssamråd inför miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Efter samrådet ska planförslaget bearbetas efter inkomna synpunkter och det slutgiltiga förslaget ställs ut för granskning. Såvida planförslaget inte förändras i större utsträckning efter granskningen ska förslaget antas av kommunfullmäktige. Planprocessen för en fördjupad översiktsplan är i stort densamma som för en kommunomfattande översiktsplan förutom att granskningstiden är sex veckor istället för åtta veckor.

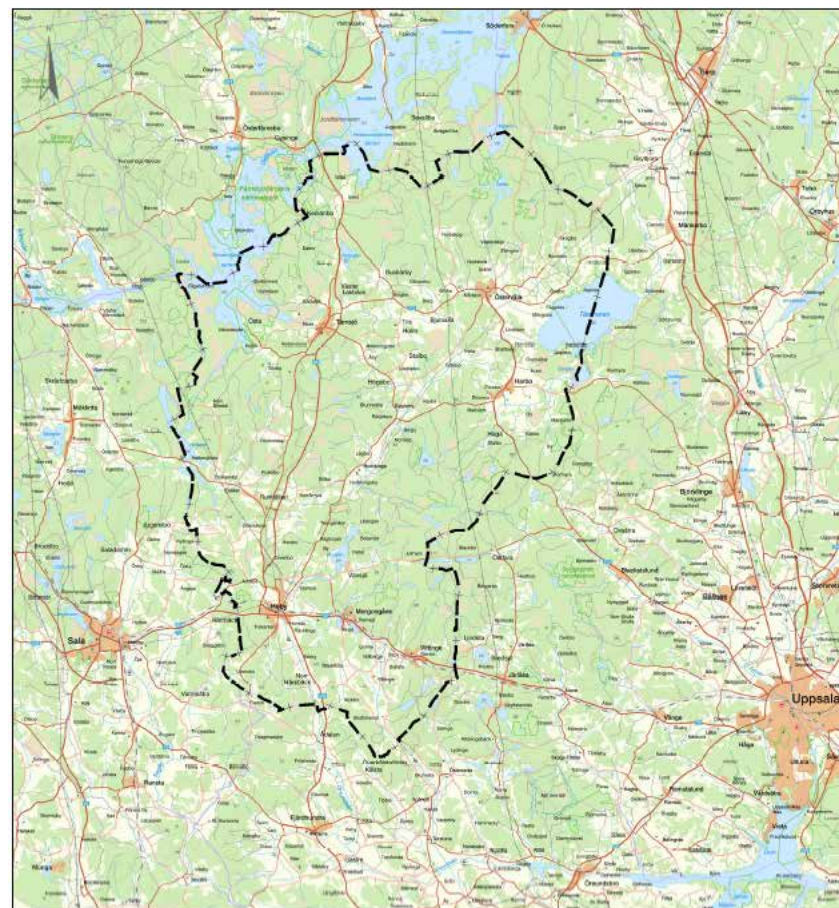
Avgränsning

Den geografiska avgränsningen syns på plankartorna som innefattar Morgongåva tätort samt mark- och vattenområden omkring tätorten, se sidan 45.

Läsanvisning

Planförslagets huvuddrag, hänsynstaganden och förutsättningar redogörs för i avsnittet för utvecklingsinriktning. Avsnittet har delats in i bebyggelsestruktur, transport- och infrastruktur samt grön- och blåstruktur. Avsnittet är strukturerat efter förutsättning, ställningstagande och riktlinje. Efter detta följer andra planeringsförutsättningar och andra värden, som riksintressen, klimatanpassning, nationella intressen med mera.

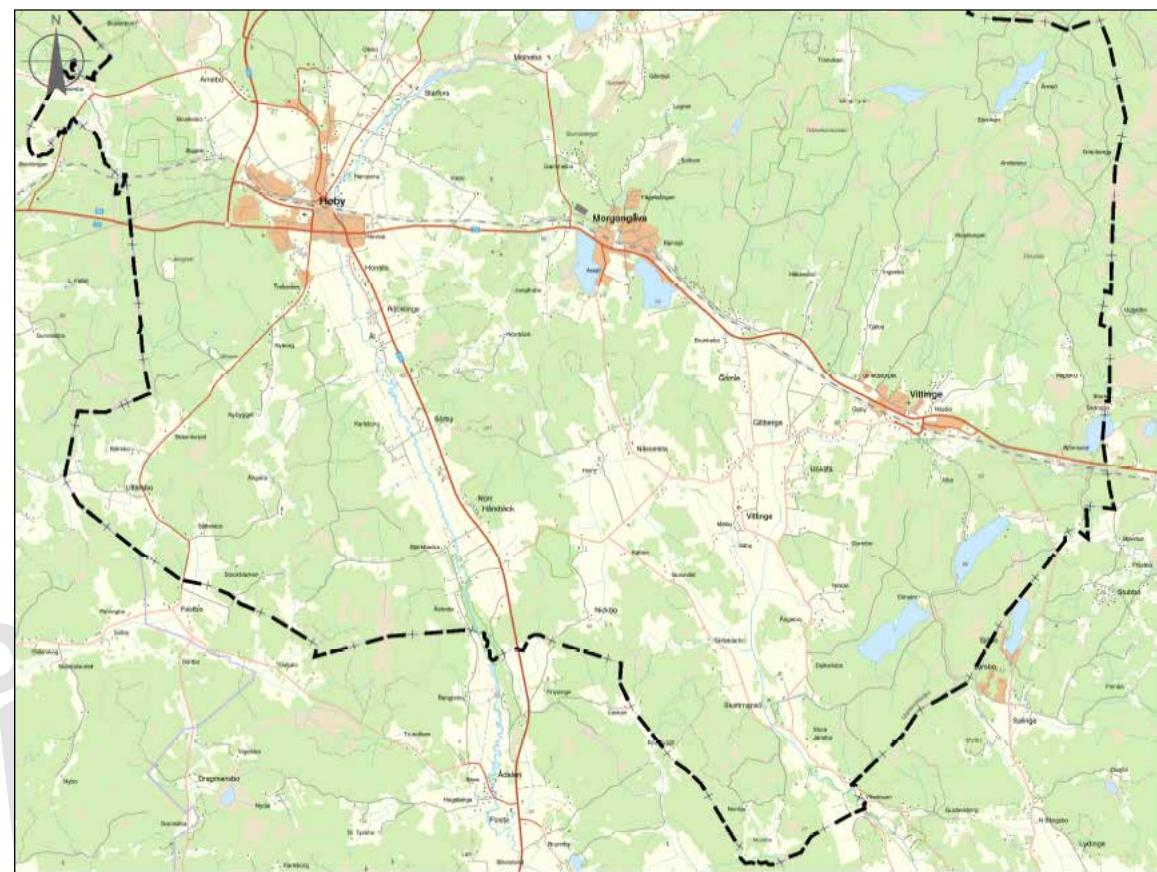
Efterföljande kapitel visar, sammanfattar och beskriver mark- och vattenanvändningen på karta. Plankartan följs av en beskrivning av respektive planområde som medför en förändring, följt av motivering samt innebörd och konsekvens. Dokumentet avslutas en sammanställning och hänvisning till särskilda bilagor och andra planeringsunderlag.

© Lantmäteriet och Heby kommun 2021

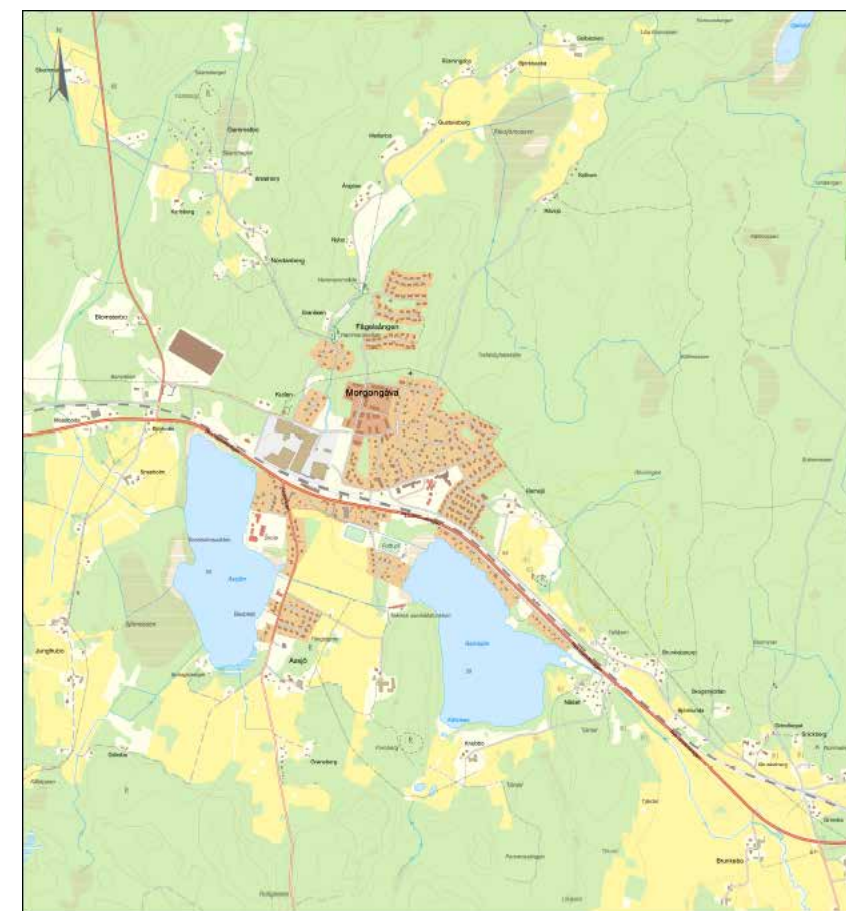
0 3 700 7 400 14 800 22 200 29 600
Meter
1:367 701 86

Morgongåva i regionen.

0,5 0 0,5 1 1,5 2 2,5 3 3,5 4 4,5 5 5,5 6 6,5 7 7,5 8 8,5 9 9,5 [km]
1:100 000

Morgongåvas läge längs stråket Vittinge-Heby.

© Lantmäteriet och Heby kommun 2021

0 215 430 860 1 290 1 720
Meter
1:21 500

Morgongåva tätort med omland.

Heby kommun i Sverige

Den fördjupade översiktsplanen behöver förhålla sig till planer och program på nationell och regional nivå. Heby kommun arbetar med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Agenda 2030 är en plan för hur FN:s medlemsstater tillsammans kan skapa en mer hållbar värld. De globala målen strävar efter att uppnå 17 mål till år 2030 som tillsammans innebär: extrem fattigdom avskaffas, ojämlikheter och orättvisor i världen minskar, fred och rättvisa främjas samt att klimatförändringarna bromsas. Samtliga 17 globala mål är integrerade och odelbara samt inkluderar social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling

Morgongåva i Uppsalaregionen

Människor bor och arbetar i allt större arbetsmarknadsregioner och Heby kommun ingår i den expansiva regionen Uppsala, Stockholm och Mälardalen. Uppsala län har en stark befolkningsutveckling och hög sysselsättning. Den höga nettoinflyttningen till Uppsala län gör att länet har en positiv befolkningsökning, mellan år 2015 till år 2020 har länet ökat procentuellt mest i riket. Sedan år 2010 har Heby kommuns befolkning ökat med 719 personer. Morgongåva har goda kommunikationer till Uppsala och Sala med Dalabanan och riksväg 72.

Regional utvecklingsstrategi

Region Uppsala har ansvaret att ta fram en utvecklingsstrategi som utgår från de regionala förutsättningarna för att skapa hållbar tillväxt och utveckling i länet. Utvecklingsstrategin fungerar som en länk mellan nationella styr- och policydokument till kommunerna på lokal nivå. Den regionala utvecklingsstrategin ska fungera som länets regionala Agenda 2030-strategi, där de globala målen kommer att fungera som en kompass i arbetet. Utpekade boende-, arbets- och serviceorter är viktiga i en regional samverkan och möjliggör utbyggnadspotential och arbetsplatskoncentrationer av regional betydelse. Utbyggda kommunikationer bidrar till att samspelet mellan Heby kommun och Uppsala län är allt starkare. Heby kommuns syn på utveckling av Morgongåva avviker inte från de övergripande inriktningarna i den regionala utvecklingsstrategin.

Regionalt trafikförsörjningsprogram

Region Uppsala antog det regionala trafikförsörjningsprogrammet under år 2020. Programmet fungerar som ett planeringsunderlag för länets kollektivtrafik och hanterar tre viktiga perspektiv för att uppnå ett hållbart resande – samhälle, medborgare och resenär.

Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan

Färdplanen innehåller fyra regionala åtgärdsprogram som tillsammans bidrar till att uppnå de nationella miljömålen. Programmens åtgärdsområden är:

- Minskad klimatpåverkan
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Vatten
- Samhällsutveckling

Åtgärdsprogrammen är en direkt förbindelse till länets klimat- och energistrategi som reviderades 2019. Åtgärder för minskad klimatpåverkan är det första programmet i serien. Heby kommun har antagit hållbarhetslöften i åtgärdsprogrammet och åtar sig att uppfylla åtta åtgärder inom hållbarhetslöftena för minskad klimatpåverkan.

Omvärldsanalys

Heby kommun tar årligen fram en omvärldsanalys som bedömer trender och förändringar som kan ha en stor betydelse för Heby kommuns framtida möjligheter. Omvärldsanalysen genomgår en fördjupad analys vart fjärde år. Den senaste blickar mot åren 2021-2031 och baseras på SKRs fastslagna trender. Omvärldsanalysen syftar till att ligga till grund för kommunens översiktsplan samt budget och planer. De trender och förändringar som bedöms vara aktuella för Heby kommun är:

- Handlingsutrymmet förändras
- Stigande förväntningar på välfärden
- Konkurrens om kompetens
- Ökad polarisering
- Ökat fokus på landsbygden
- Minskad tillit
- Effektivisering med ny teknik
- Kommunalt fokus på integration
- Från kunskaps- till nätverkssamhälle

För fördjupad läsning läs omvärldsanalysen i sin helhet: <https://heby.se/kommun-politik/mal-budget-och-uppfoljning/omvarldsanalys/>

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tagit fram en omvärldsanalys som beskriver trender som drivs och driver på digitaliseringen i samhället. E-handeln växer kraftigt i Sverige med 15-20 % tillväxt årligen. Nästan var tredje vara köptes via telefon, dator eller surfplatta under år 2019. Samtidigt ökar användningen av digitala brevlådor och allt mindre fysiska brev skickas. Detta för med sig ett ökat behov av utlämningsjänster och även ett ökat behov av att slänga emballage i närheten av sin bostad. E-handeln förväntas att dubblas om fem år, och fyrfaldigas om tio år.

Under tidiga dialoger med medborgare och kommunens förvaltningar har andra framtidsutmaningar framkommit. Efter att Covid-19 pandemin drabbade Sverige under våren 2020 så har det blivit ett ökat fokus på människors hälsa och välbefinnande. Tillgång till naturmiljöer och grönytor blev ett högst aktuellt behov för att bidra till människors fysiska och psykiska hälsa. Möjligheten för social interaktion och fysisk aktivitet utomhus blev allt viktigare och miljöer behöver bevaras och skapas för att fylla behoven.

Hur e-handeln utvecklas är även den en lokal fråga för Morgongåvaborna och för Heby kommun. En beredskap behövs för att hantera framtida förändringar eller ökat behov.

Riktlinjer för bostadsförsörjning

En väl fungerande bostadsmarknad är grundläggande för Morgongåvas tillväxt och invånarnas välbefinnande. Heby kommuns *Riktlinjer för bostadsförsörjning* fungerar vägledande och är ett underlag till översiktsplanen gällande utvecklingen av bostadsbeståndet. Välplanerade orter som möjliggör centrala bostäder i naturnära läge gör Heby kommun till en fortsatt attraktiv landsbygdskommun. I Morgongåva finns det ett behov av flera bostäder i varierande upplåtelseform. Morgongåva har i och med de goda kommunikationerna från dalabanan och närheten till Sala och Uppsala grundläggande goda förutsättningar för att uppfylla efterfrågan på bostäder.

Morgongåvas historia och nutid

Bygden kring Morgongåva har länge varit bebodd. Det visar rester från boplatser och gravfält redan från stenåldern. Det finns även spår av liv från järnåldern i form av gravfält och runstenar.

Hur orten Morgongåva fick sitt namn finns det olika berättelser om. Enligt en sägen ska orten fått sitt namn genom att en dräng skänktes ett torp i hemgift med namn Morgongåva under 1700-talet. Enligt andra historiska källor ska det redan under 1600-talet funnits ett torp med namn Morgongåva.

Under 1700-talet startades bruksverksamheten i Ramsjö bruk och fram till sent 1800-tal var verksamheter knuta till järnhantering dominerande i orten. År 1873 stod järnvägen klar med stambanan mellan Uppsala och Sala. I nära ett sekel stannade tågen i Morgongåva. Därefter skulle de dörja 35 år innan tågen återigen stannade i orten. Efter bruksverksamheten nått sitt slut tog maskinindustrin över och skulle under de kommande 100 åren vara den största arbetsgivaren

på orten. När industrin i slutet på 1900-talet lämnade orten försvann nära 300 arbetstillfällen och få nya tillkom. Lösningen för många Morgongåvabor blev utpendling vilket även idag har en stark prägel på orten. Mer utförlig historisk beskrivning om Morgongåva går att läsa i kommunens Kulturmiljöprogram (färdigställs under 2021).

I början på 2000-talet förvärvades det återstående industrianläggningarna av en ny ägare och har sedan dess drivits under namnet Morgongåva företagspark. Idag präglas orten av lagerhantering då företag som Adlibris och Apotea har etablerat stora lager för e-handel i Morgongåva. Från att under många år varit ett samhälle med stor utpendling har nu inpendlingen ökat och återigen genomgår orten stora förändringar.

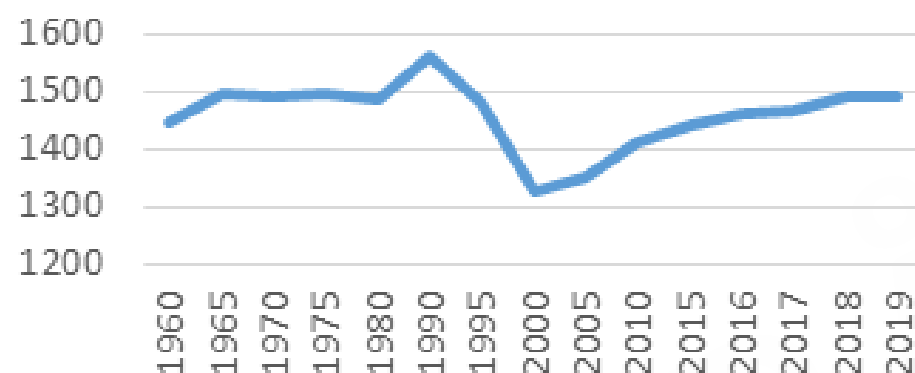

Befolkning och bebyggelse

Morgongåvas samhälle har vuxit fram med bebyggelse från 1930-talet längs med riksväg 72 och mellan sjöarna. Mellan 1930 och 1950 byggdes det främst villabebyggelse i orten för att därefter tillkomma flerbostadshus blandat med småhus. Bebyggelse beskrivs mer utförligt senare i kulturmiljö och viktiga aspekter kopplat till det nuvarande bostadsbeståndet. I Morgongåva tätort bodde vid årsskiftet 2020/21, 1464 personer. En ökning med 55 invånare sen år 2010.

Befolkningsmängden har varit relativt stabil runt 1400 invånare sen år 1960. Med en topp på 1561 invånare år 1990, varefter flera större lägenhetshus revs i slutet av 1990 talet och befolkningen sjönk till nästan 1300 vid millennieskiftet. I Morgongåva distrikt, tidigare församling där även Vittinge tätort ingår så bodde det vid årsskiftet 2020/21 2623 personer.

Morgongåva (Heby kommun)

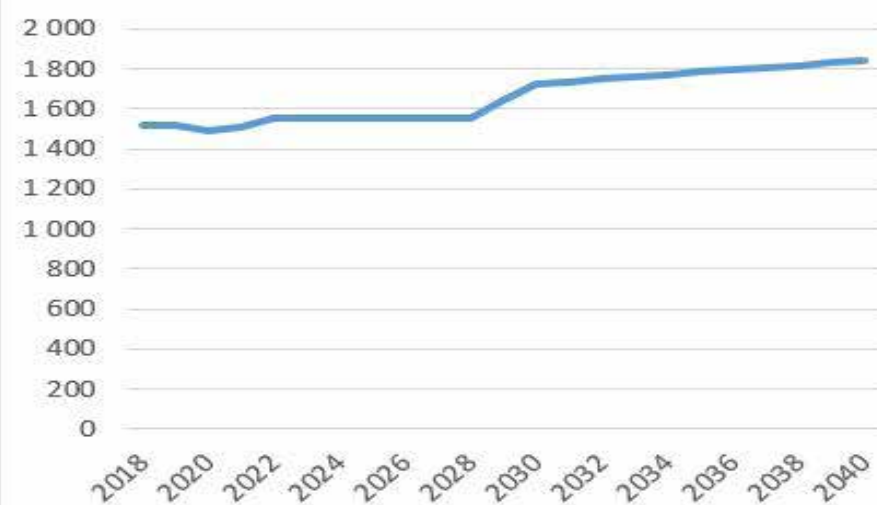
I Morgongåva finns det planlagt för ca 40-80 bostäder, beroende på upplåtelseform och lägenhetsstorlek. Om dessa bebyggs innebär det i sin tur en befolkningsökning på 60 till 160 personer. Riket, länet, Heby kommun och Morgongåva står dock inför bostadsbrist, och denna FÖP syftar till att tydliggöra vart ytterligare planreserv kan tillkomma.

Heby kommuns senast framarbetade befolkningsprognos (2021) för Morgongåva tätort baseras på de senaste tre årens befolkningsförändringar i ett-årsklasser samt antaganden om bostadsutveckling. Denna visar en utveckling till 1 725 invånare till år 2030 samt 1 829 invånare till år 2040. Dessa siffror ska dock ses som en konsekvensanalys kring vilket utfall det blir förutsatt att DP Hasselgården innebär ett bostadstillskott på 16 lägenheter samt rävsjöbacken ett bostadstillskott på 24 lägenheter år 2021-23. Senare även 40 bostäder vid Lilla Ramsjö I samt ytterligare 40 vid lilla Ramsjö II. Sammanlagt alltså vid ett bostadstillskott om 120 bostäder fram till

år 2040. Befolkningsprognoser är mycket osäkra och bör tolkas som konsekvensanalyser förutsatt att vissa antaganden blir verkliga. I FÖP 2010 så kunde inte e-handelsklustrets utveckling eller flyktingvågen i mitten av årtionden förutses. Förutsättningar kommer att förändras, men det ger en indikation. Siffrorna beror även på till vilken grad de utpekade områdena i denna plan faktiskt detaljplaneras, exploateras samt flyttas in i.

Befolkningsprognos Morgongåva tätort

Centrum

Morgongåvas centrum har flyttas flera gånger under ortens historia. Centrum har funnits både längs med den dåvarande landsvägen och vid "Torget" (korsningen Allévägen- Tjusarvägen-Björkvägen). I byggnadsplanen från 1961 pekas området norr om järnvägen ut för centrumanläggning, längs nuvarande Ramsjövägen. Här anlades centrumhus, livsmedelsbutik, skola och ålderdomshem. Idag finns det två tydliga centrumbildningar, stråket längs med Ramsjövägen och genomfarten längs med väg 72. Det finns grundläggande service i Morgongåva men också ett behov av att bredda serviceutbudet för att göra orten mer attraktiv.

Skola

Tätorten har en kommunal förskola med fem enheter, en fristående förskola (Lek & Lär) samt en pedagogisk barnomsorg i egen regi (Morgongåva familjedaghem). En grundskola från åk F till 6 ligger belägen vid Axsjöns östra strand.

Under samrådstiden behöver framtida skolbehov och upptagningsmöjligheter inarbetas i planen.

Vård och omsorg

År 1967 uppfördes ålderdomshemmet Rungården på platsen, med 50 vårdplatser. Byggnaden har ritats av arkitekten Viking Göransson.

Jämlikhet och jämställdhet

Delaktighet och inflytande i samhället ses som en av de viktigaste, grundläggande förutsättningarna för folkhälsan. I invånardialogen som genomfördes hösten 2020 framkom det ett behov av mötesplatser och ökad trygghet i Morgongåva. Tillgång till goda boendemiljöer, mötesplatser och rekreationsmöjligheter är grundläggande för att skapa en social hållbarhet samt ett varierat bostadsbestånd och närhet till kollektivtrafik. Närhet och tillgänglighet till god samhällsservice är en grundförutsättning för att kunna leva ett gott liv, speciellt för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Barnperspektivet

Sedan år 2020 är barnkonventionen lag i Sverige, det innebär att alla beslut som fattas som rör barn ska ta hänsyn till barn och ungas behov. Syftet med lagen är att stärka barnens rätt i samhället och ge barn möjlighet att påverka utvecklingen. Morgongåva samhälle ska ta tillvara barn och ungas perspektiv och behov i den framtida utvecklingen. Att barn och unga inkluderas i samhällsutvecklingen är en viktig förutsättning för att bygga ett hållbart samhälle samt att skapa goda uppväxtmiljöer och hög livskvalité.

Näringsliv

Morgongåva har ett brett näringsliv med stark tillväxt, främst inom E-handelskoncernen. Småföretagande bidrar till ett levande samhälle och en hållbar utveckling. Tillgång till kompetens, attraktiva boendemiljöer och goda kommunikationer är väsentligt för att Morgongåvas näringsliv ska fortsätta att utvecklas.

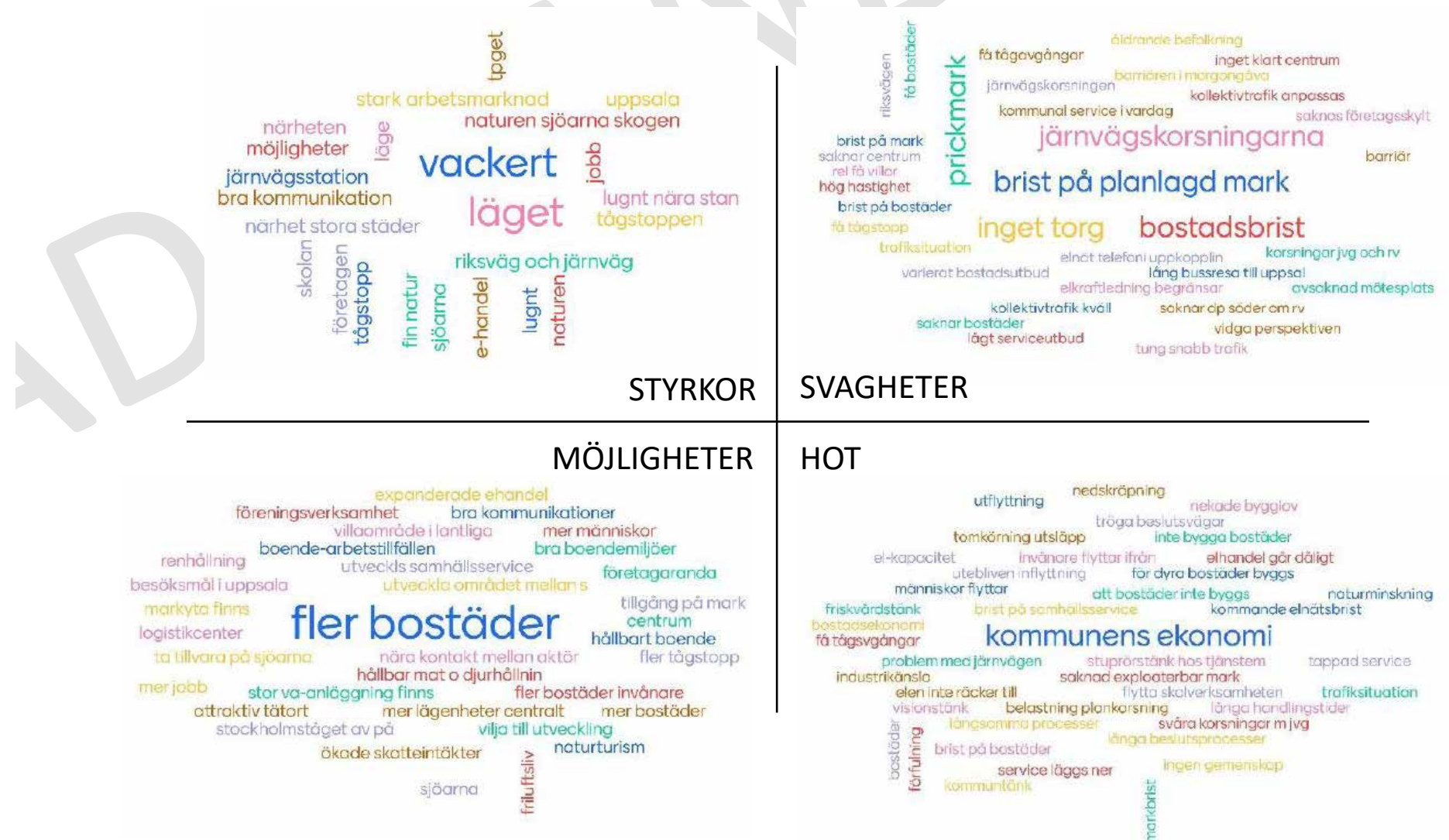
Social hållbarhet

Social hållbarhet och sociala miljön kan kopplas till syftet med denna FÖP, och till varje eget avsnitt. Boverket sammanfattar det i folkhälsa, jämställdhet, barnperspektiv, trygghet, delaktighet och integration. Generellt gäller ÖP dokumentets riktlinjer och vision om närhet, trygghet och livskvalitet som sammanfattar social hållbarhet i sig själv till viss mån. Social hållbarhet och en bedömning av den som process i detta planarbete, innebörd och konsekvenser behandlas i denna samrådshandling som del av miljökonsekvensbeskrivningen (MKB).

Detta kan inarbetas i plandokumentet om det anses mer lämpligt efter samrådet avslutas.

Svar på frågan "Beskriv Morgongåva med ett ord" i medborgardialogen.

Resultatet av SWOT-analys genomförd under dialog med näringslivet.

UTVECKLINGSSINRITKNING - MORGONGÅVA I HEBY KOMMUN

EN VÄXANDE LANDSBYGDSKOMMUN, MED NÄRHET, TRYGGHET OCH LIVSKVALITET

Morgongåva är lärdomar och historia, som orten för med sig framåt i arbete och familjeliv. I mötet mellan landsbygd och tätortsbebyggelse. Morgongåva är utsikten över sjöarna med skogen i ryggen. Ett starkt föreningsliv, med rika natur- och kulturmiljöer. 25 hållbara reseminuter från Uppsala och vidare.

Översiktsplanen och översiktsplaneringen utgår ifrån kommunens vision:

Heby kommun – en växande landsbygdskommun, med närhet, trygghet och livskvalitet.

Närhet innebär både geografisk närhet, men också mellan människor.

Trygghet innefattar personlig livssituation, kommunal service och offentliga miljöer.

Livskvalitet innefattar föregående ledord samt ska genomsyra den fysiska planeringen.

(Kommunplan 2013, del 1: 4-5)

Heby kommuns översiktsplan antogs år 2013 och har en planeringshorisont om 15-20 år. Kommunen har en översiktsplan, med olika delar. Denna fördjupning är en vidareutveckling av det kommunomfattande dokumentet gällande utveckling av den fysiska miljön i Morgongåva tätort som del av Heby kommuns helhetsutveckling.

Denna fördjupning syftar till att harmonisera och möjliggöra bebyggelseutveckling med hänsyn till befintliga värden, kommunens hållbara utveckling och agenda 2030 inriktning. Beslutet att utveckla en ny fördjupning kommer från viljan att möjliggöra vidare utveckling av de allmänna intressena bostadsförsörjning och verksamhetsutveckling. Det finns potential att möta detta i Morgongåva, men behoven är även kommunövergripande.

Utveckling av mark- och vattenanvändning inbegriper både förändring och bevarande, och dessa är inte nödvändigtvis motsättningar. Utveckling kan stärka bevarande, och bevarande kan stärka utveckling. Det finns inga konfliktfria vägval för mark- och vattenanvändningen. Mark- och vattenanvändningskartan visar en viljeriktning, särskilt viktiga frågor att hantera i senare planläggning och hur kommunen ställer sig till dessa.

Översiktsplanens huvuddokument beskriver de grova dragen, generella riktlinjer och Morgongåvas plats i hela kommunens utveckling.

Heby kommun har en utpräglad decentraliserad befolkningsstruktur, med sex relativt sett jämnstora tätorter. Heby i söder och Östervåla i norr utgör centralorter. I Heby kommun ligger också två mindre småorter, och cirka 40 procent av befolkningen är bosatt utanför tätorterna. Översiktsplanens huvudriktning syftar till att stärka ett nordligt och ett sydligt kommuncentrum, vilket också kan ses i kommunen arbete med de två stråken som löper genom Heby kommun. Denna fördjupning

om Morgongåva fungerar också som strategi i att minska avstånden geografiskt och mellan människor inom kommunens orter och omland.

Generella riktlinjer från den kommunomfattande översiktsplanen gäller. Fokus vid en fördjupning ska vara på viljeriktning gällande utveckling av mark- och vattenanvändningen, det vill säga plankartan. Krävs ytterligare riktlinjer efter nya förutsättningar som tillkommit efter den kommunomfattande översiktsplanen framarbetades eller vid frågor som är synnerligen viktiga att beakta i Morgongåvas utveckling så framgår dessa i planförslaget. Exempelvis lagkrav på att beakta regionplan, klimatrelaterade risker och i vilka avseendet kommunens vilja eventuellt skiljer sig från länsstyrelsens bedömning.

Specifika riktlinjer i denna FÖP har framarbetats och inarbetats från Heby kommuns viljeriktning och utvecklingsstrategier som fastslås i översiktsplanen. Planförslagets mark- och vattenanvändning ses som en tillämpning av översiktsplanens generella riktlinjer förenad med kommunens vilja kring Morgongåvas utveckling efter de senaste årens kraftigt förändrade förutsättningar. Aktuella utvecklingsstrategier från huvuddokumentet beskrivs löpande i fördjupningen.

FÖPen ska förmedla kommunens vilja kring mark- och vattenanvändning och ge kommunens invånare och aktörer en förutsägbarhet för hur orten kan utvecklas. Det blir även ett kommunikationsmedel och dokument som andra myndigheter måste förhålla sig till.

Bebyggelsestruktur

Det finns en politisk vilja att tillvarata och främja Morgongåvas expansiva näringsliv, läge och inflyttning. Detta kräver att bebyggelse uppförs som möter behovet. Landskapsbilden och markanvändningen i västra Morgongåva har de senaste 5 åren förändrats då stora logistikbyggnader har planlagts och uppförts.

De senaste åren visar hur förutsättningarna plötsligt kan förändras. Det finns därför ett behov av att nytillkommen bebyggelse och även plankartan har en viss flexibilitet, samtidigt behöver översiktsplanen vara tydlig i sina ställningstaganden. I Heby kommun finns sex stycken tätorter med olika karaktär, men med mindre killnader sett till befolkningsunderlag. Fysisk planering av samhällsfastigheter i Morgongåva behöver därför ske i relation till de andra orterna och kommunen i helhet.

Uträknat bostadsbehov i Heby kommun ligger på 50 nytillkomna bostäder i snitt/år till år 2030 baserat på Heby kommuns bostadsförsörjningsprogram från 2019. Denna siffra baseras i sin tur på de senaste årens positiva befolkningsutveckling i kommunen, befintligt bostadsbestånd samt den politiska viljan att liknande trend fortsätter. Möjlig befolkningsökning följer i dagsläget först efter bostadstillskott. År 2013 så vände kommunens befolkningsutveckling i antal invånare uppåt, direkt efterföljande år möjliggjordes den av tidigare outnyttjade bostadsmöjligheter. Sen år 2013 så har kommunen ökat från dryga 13 300 till över 14 000 invånare. Huruvida befolkningsökningen fortsätter, samt om Heby kommun kan möta ett lokalt, regionalt och nationellt behov av bostäder, är därför beroende av att ytterligare bostadsmöjligheter tillkommer. Det finns även ett behov av att tydliggöra ortens karaktär. Vissa bostadsområden har en tydlig särprägel medan andra är mer vanligare bostadsområden.

Befintlig bebyggelse

Bostadsbestånd Morgongåva	Upplåtelseform	Antal lägenheter
Småhus	Hyresrätt	36
	Bostadsrätt	20
	Äganderätt	342
Flerbostadshus	Hyresrätt	188
	Bostadsrätt	129
	Äganderätt	0
Övriga hus	Hyresrätt	4
	Bostadsrätt	0
	Äganderätt	0
Specialbostäder	Hyresrätt	44
	Bostadsrätt	0
	Äganderätt	0

En stor del av Morgongåvas befintliga bostadsstruktur karaktäriseras av bebyggelse från första hälften av 1900-talet. Bebyggelsestrukturen har vuxit fram genom en stark koppling till industriverksamheten på orten såsom arbetarbostäder och genom utveckling av egnahemsområden. Det är viktigt att bevara äldre godsmagasin i orten som vittnar om industrihistorien.

Under andra delen av 1900-talet utvecklades bostadsområden på främst den norra delen av tätorten. Bostadsområdet Fågelsången utvecklades på 1980-talet i den nordligaste delen av samhället. Området ligger inbäddat i topografin och följer de organiska formerna.

Kulturmiljöprogram är under framarbetande och blir senare ytterligare vägledande underlag till den kulturhistoriska miljön i Morgongåva, såväl som hela Heby kommun.

Längs väg 72, genomfarten i Morgongåva, så ligger det vid Ramsjöns norra strand egnahems-byggnader som uppfördes främst under 1920 och 1930-talet. Bostadsstrukturen skapar en tydlig karaktär i Morgongåva. Byggnaderna består mest av tvåvåningshus med mansardtak och större trädgårdar. Byggnaderna är placerade mellan väg 72 och Ramsjön.

Riktlinje

» *Gestaltningssmässigt ska nytillkommen bebyggelse beakta den arkitektoniska utformningen vid placering längs väg 72.*

Nordväst om Ramsjön övergår området längs väg 72 till en centumbildning längs genomfarten. Tidigare har vägen fungerat som en affärsruta med centrumbebyggelse.

Riktlinje

» *Inom området uppmuntras samlad mångfunktionell bebyggelse som bidrar till att genomfarten utvecklas till ett levande centrum med möjligheter till sociala mötesplatser. Detta förutsätter att trafiksituationen hanteras.*

Bostadsbebyggelsen söder om järnvägen är blandade kulturmärkta områden tillsammans med bostadsområden från 70-talet. Söder om järnvägen så är flera villaområden inte planlagda sedan tidigare. Detta försvårar bygglovshantering och prövningar.

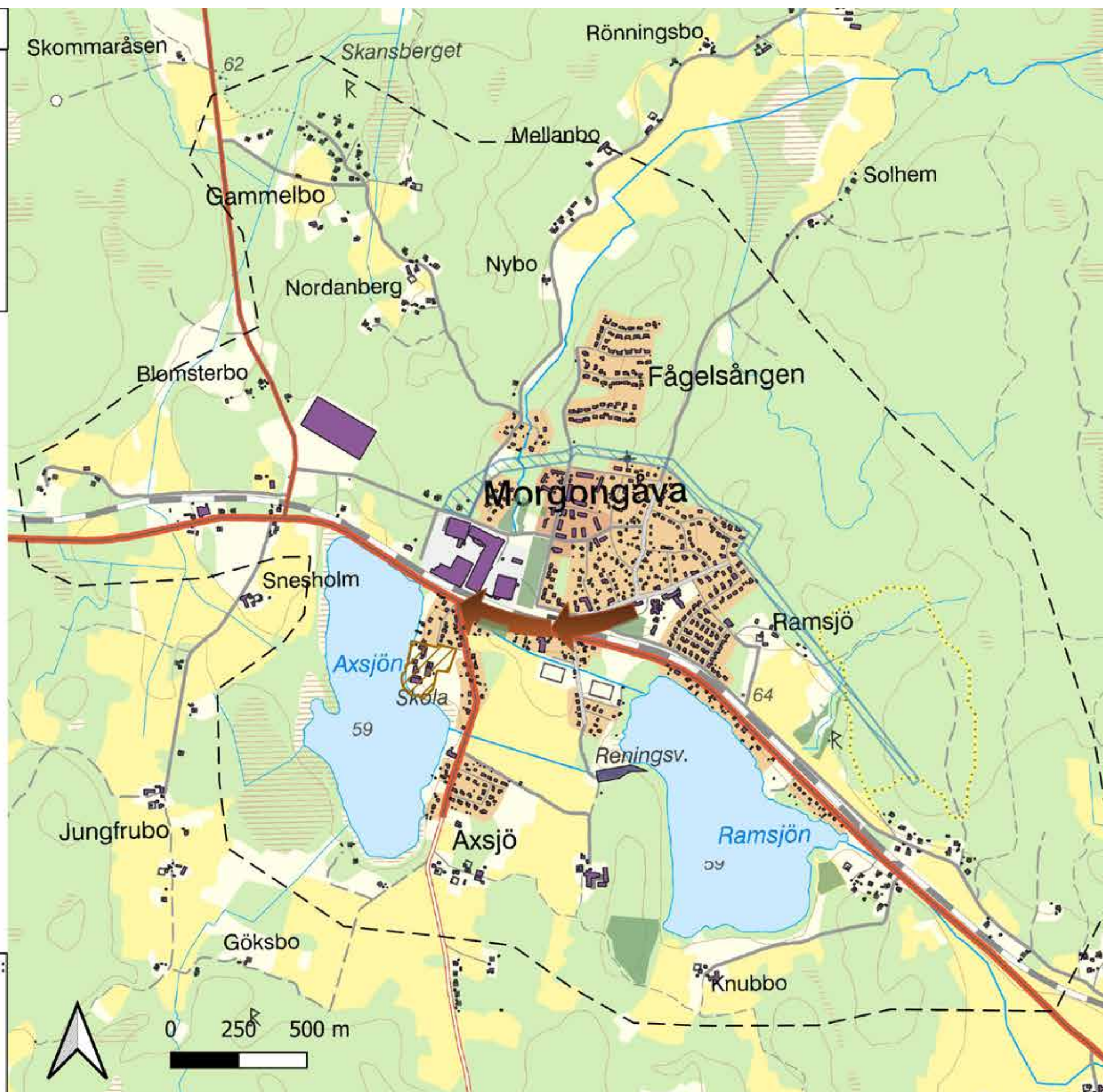
Riktlinje

» *Ny bebyggelse kan tillåtas i anslutning till ovan nämnda områden och kulturhistoriska värden ska beaktas.*

Kommunens ambition är att bostadsförsörjningen motsvarar invånarnas behov. Vid förtätning samt framtida utveckling av det befintliga bostadsbeståndet i stationsnära lägen så bör därför om möjligt uppförande av flerbostadshus prioriteras. Detta även ur hållbarhetssynpunkt, pendlingsmöjligheter samt att småhus är mer lämpligt då tätorten växer utåt.

Befintlig bebyggelse

- kraftledning
- Avgränsning
- Grönområde och park
- Skola
- Befintlig bebyggelse
- Teknisk anläggning
- Centrumutveckling

Samrådshandling
Mark- och planeringsenheten
Heby kommun
2021-04-25

Koordinatsystem:
SWEREF99 16 30

Centrum

Morgongåva är i behov av ett tydligare och mer sammansatt centrumstråk. I dagsläget finns det två centrala punkter som har möjlighet att utvecklas vidare: Ramsjövägen vid livsmedelsbutiken och längs 72an vid diversebutik och restaurang. I ett längre perspektiv behöver Gröna mötesplatsen, livsmedelsbutiken och tågstationen kopplas ihop och skapa en centrumförbindelse med ett torg där invånarna kan mötas och torghandel bedrivas. Det är även viktigt att bevara de äldre godsmagasinen i orten som vittnar om industrihistorien. I centrumstråket och längs genomfarten finns både mark och byggnation som kan utvecklas för verksamheter och parkområden.

Ställningstagande

- » *Centrumstråket ska utvecklas och bindas samman. Åtgärder som stärker centrumstråket ska prioriteras samtidigt som trafiksäkerheten inte ska påverkas negativt.*
- » *Åtgärder för centrumutvecklingen bör också inriktas på att utveckla den befintliga miljön i genomfarten. För boende och passerande bör genomfarten upplevas välkomnande för att ytterligare höja Morgongåvas attraktivitet. I Morgongåva finns synnerligen goda möjligheter till detta redan på plats naturligt genom ortens lokalisering och natursköna läge.*
- » *Vid åtgärder i den fysiska miljön i anslutning till genomfarten bör därför utseendekrav och gestaltungs krav ställas. Exempelvis genom trädplanteringar, skyltning till rekreations- och besöksmål eller andra målpunkter samt utblick över sjöarna eller andra värdefulla miljöer.*

Ny sammanhållen bostadsbebyggelse

Morgongåva har ett mycket strategiskt läge sett till pendlingsmöjligheter och är attraktivt med naturen runt hörnet för familjer, äldre och unga. Genom arbetet med denna FÖP har dock flertalet betydande planeringsutmaningar påträffats. Söder om järnvägen är det svåra och riskfyllda geotekniska förhållanden samt värdefull tätortsnära jordbruksmark och naturmiljöer. Västerut planeras och exploateras för verksamhetsmark. Österut ligger kulturhistoriskt värdefullt område, avrinningsområden, och jordbruksmark av nationellt intresse. I norra Morgongåva utgör en luftburen kraftledning och blockig terräng med stora höjdskillnader betydande planeringsutmaningar och värdefull skogsmark kräver hänsyn. Centrala Morgongåva är till största del redan ianspråktagen genom tätortsmiljön.

Utvecklingsstrategi från översiktsplan 2013

- » *Utöver utbyggnad i befintliga planområden söks lämpliga områden för förtätning inom orternas befintliga struktur.*
- » *Tillgänglighetsaspekter, framför allt med avseende på geografisk lokalisering, är styrande i frågor som rör planering av och för olika former av service.*

Riktlinjer för bebyggelse

Generella riktlinjer gällande allmänna intressen och hänsynstaganden gäller från det kommunomfattande plandokumentet men förtydligas här i relation till Morgongåva.

Följande riktlinjer beaktas redan i planförslaget gällande bostads-, infrastruktur- och verksamhetsutveckling. De uttrycks här för att tydliggöra viktiga principer för kommunen om det skulle tillkomma större exploateringsföretag i Morgongåva utöver områden som plankartan visar. Vilket kan bli aktuellt om nya eller förändrade förutsättningar istället gör ett annat område mer lämpligt för bebyggelse. I sådana fall ska det anges varför och hänsyn tas till att:

- » *Större bostadsexploateringar bör tillkomma i anslutning till befintlig tätortsbebyggelse och infrastruktur.*
- » *Varierande bebyggelse med täta inslag av natur eftersträvas för att uppnå en god livsmiljö. Med detta menas att inslag av natur vid nytillkommen eller förändrad bebyggelse bör anpassas och integreras till den gröna strukturen som löper genom Morgongåva, vilket är viktigt för växter, djur och människa.*
- » *Värdefulla natur- och kulturområden ska tillvaratas och utvecklas.*
- » *Brukningsvärd jordbruksmark och värdefull skogsmark bevaras i möjligaste mån och spridd bebyggelse i jordbrukslandskapet bör undvikas.*
- » *Utblick över sjöarna ska bevaras och tillvaratas inom Morgongåva.*

Bebyggelse på landsbygd och tätortsnära bostäder

För en livskraftig landsbygd samt för sambandet mellan tätort och omland är det fortsatt viktigt att enstaka bostadsbebyggelse kan tillåtas utanför detaljplanlagda områden. Huvudfokus ligger på tätortens utveckling men det är också viktigt för Heby kommun att aktivt uppmuntra bostadsbyggande på tätortsnära landsbygd. Samtidigt behöver framtida utveckling ske konsekvent och kommunen bör inte hamna i en situation där byggnation sker utan sammanhang. Kommunen behöver också vara flexibel om framtida planeringsförutsättningar på något sätt drastiskt skulle påverka nuvarande möjligheter. Beroende på lokalisering och läge så får småskalig bebyggelse olika konsekvenser i förändring av landskapet och den levda miljön, det är därför viktigt att se till det enskilda fallet.

Utvecklingsstrategi från översiktsplan 2013

» *Utökade boendemöjligheter på landsbygden uppmuntras.*

I randzonen omkring tätorten finns kluster av sammanhållen bebyggelse på landsbygden. Se planförslagets kartmaterial.

Morgongåva karaktäriseras av sin närhet till landsbygden och naturen, och möjligheten att bosätta sig på landsbygden i närheten av tätorter bör tillvaratas. Hållbara transporter för barn och unga samt arbetspendling är möjligt då bostäder ligger inom ett rimligt avstånd till service och kollektivtrafik. Vid behov kan områdesbestämmelser införas vid ett eventuellt högre tryck på bostäder utanför tätorten. Enstaka tillkommande bostäder kan beviljas genom förhandsbesked. Ny bebyggelse bör lokaliseras till befintliga strukturer.

Byggnämnden prövar om förhandsbesked kan ges vid byggnation för bostadsändamål i varje specifikt fall, eller om det kräver samordning genom detaljplan. Detta måste och kommer göras i varje enskilt fall enligt plan- och bygglagen. Det kommunen i en översiktsplan kan göra är att visa viljeriktningen, och det blir ett underlag bland andra i den senare prövningen. Ett alternativ är att vid senare tillfälle inrätta områdesbestämmelser för att säkerställa syftet med översiktsplanen.

En detaljplan kan upplevas försvårande, tidskrävande och kostandskrävande om en enskild markägare och intressent vill bygga ett eller ett fåtal bostadshus.

Syftet med detaljplaneringen är dock att hantera planeringsfrågor som kräver samordning och sammanhang, exempelvis VA-försörjning och vägar. Det blir alltså en avvägning mellan förenkling av processen och långsiktighet i utvecklingen. I översiktsplanen (2013) så uttrycker kommunen en utvecklingsstrategi om att boende på landsbygden ska uppmuntras. I samrådsmaterialet för den fördjupade översiktsplanen har detta vidareutvecklats specifikt för Morgongåva.

Riktlinje

» *Efter lämplighetsbedömning så bör småskalig bebyggelse inom tätortens omland kunna uppföras utan krav på detaljplan men hänsyn bör tas till aktuellt och framtida krav på samordning av VA och annan service.*

Fördjupningen tar också hänsyn till hållbara resor, transporter och bevarande av värdefull skogs- och jordbruksmark.

Riktlinje

» *Eventuell bebyggelse som tillåts utanför detaljplan bör om möjligt lokaliseras i anslutning till befintlig väginfrastruktur och kommunikationer samt utformas på ett sätt som tar hänsyn till landskapet.*

Verksamheter och industri

Näringslivet i Morgongåva har genomgått stora förändringar under det senaste decenniet. Flera större E-handelsföretag har etablerat sig på orten genom Morgongåva företagspark. Framöver ser utvecklingsmöjligheterna goda ut för Morgongåvas näringsliv och arbetstillfällen har både lokalt och regionalt upptagningsområde. Det finns behov av en markreserv för både mindre och större verksamheter.

Utvecklingsstrategi från översiktsplan 2013

- » *Mer omfattande industriella verksamheter förläggs samlat för att minska störande effekter för omgivningen och för att underlätta transporter.*

Riktlinjer för verksamhetsmark i Morgongåva, se även tidigare riktlinjer gällande bebyggelse

- » *Verksamheter och ett levande näringsliv skapar ett mervärde i tätorten genom ett ökat underlag för service.*
- » *Verksamheter ska främst lokaliseras i den västra delen av tätorten. Samlokalisering ger positiva effekter och uppmuntras. Närhet till väg 72 och Dalabanan är förutsättningar för att marken används effektivt och att befintlig infrastruktur nyttjas.*
- » *Möjliggörande av ett ökat (icke-störande) näringsliv i tätortens centrala delar uppmuntras. Grundläggande service ska bibehållas och utvecklas. Möjliggör för flera mötesplatser att utvecklas.*
- » *Verksamheter som identifieras som risk för att förorena dagvatten behöver tillföras åtgärder såsom fördröjningsmagasin med avstängningsventiler för att minska risken för att släppa ut föroreningar.*

Kommunikationer och transportinfrastruktur

Målsättningen för Morgongåva är att det ska vara fullt möjligt att både bo och verka i orten. Den rika blandningen mellan tätort, natur och service ska sammanfalla med goda kollektiva färdmedel att tillgå för de som behöver förflytta sig inom och utanför kommungränsen. Tillgång till Dalabanan skapar resvanor och resmönster som möjliggör för hållbara transportsätt sett ur hela-resan-perspektivet. Täta avgångar för såväl tågtrafiken som för busstrafiken med korta restider skapar en attraktivitet och lockar invånare och besökare att ta sig till Morgongåva. Med smarta mobilitetslösningar kan fler resa och arbetspendla genom att använda sig av olika färdmedel under resans gång.

Med geografisk placering i närhet till, och mellan, storstadsregioner är Morgongåva en ort som attraherar nya företag att etablera sig samtidigt som en fungerande besöksnäring och marknadsföring ytterligare kan framhäva orten och dess historia. Stadsnärhet och naturnära livsmiljöer kompletterar varandra och gör Morgongåva rikt på olika kvaliteter. Expanderande verksamhetsutveckling, service, friluftsliv och en variation av bostäder bidrar till ett gott liv samtidigt som det är möjligt att nå Uppsala och Sala inom en halvtimme via kollektivtrafik på Dalabanan. Längs 72an finns även goda inomkommunala förbindelser, med buss- och tågtrafik samt i framtiden gång- och cykelmöjligheter mellan Vittinge – Morgongåva – Heby – Sala.

Utvecklingsstrategi från översiktsplan 2013

- » *Kommunen arbetar för att skapa och bibehålla ett bra underlag för service och kollektivtrafik.*
- » *Kommunstrukturen med ett nordligt och ett sydligt kommuncentrum stärks.*

Ökade trafikflöden för både personresor och godstransporter i takt med e-handels snabba tillväxt och bostadsbehovet är dock en stor utmaning att arbeta med för att uppnå en trafiksäker lösning med god framkomlighet.

Statlig, regional och kommunal infrastruktur samspelar med varandra likväl som med den privatägda infrastrukturen. För Riksväg 72, Molnebovägen (väg 860) och Axsjövägen (väg 833) är det Trafikverket som är väghållare. Likaså är Trafikverket ansvariga för järnvägen (Dalabanan) som löper genom Morgongåva. Vid behov av åtgärder i transportsystemet på statliga vägar och järnvägar är det således Trafikverket som ansvarar för och finansierar via Nationell plan för transportsystemet eller via Länsplan för regional transportinfrastruktur som Uppsala län ansvarar för i egenskap av länsplaneupprättare.

För Heby kommun gäller att Riksväg 56 och järnvägen (Dalabanan) omfattas av den nationella planen (12-årig plan) och att övriga statliga vägar inom kommunen omfattas av länsplanen (12-årig plan). Länsplanen tas fram av Region Uppsala på direktiv av regeringen och innefattar planering och prioritering av investeringar i det regionala statliga vägnätet, gång- och cykelvägnätet samt kollektivtrafikanläggningar. I samband med att länsplanen revideras vart fjärde år ges länets kommuner möjlighet att inkomma med prioriterade brister och behov i det statliga vägnätet. Därefter sker en prioritering av de inkomna bristerna på regional nivå som bygger på de framarbetade målen för länsplanen:

- Ett hållbart transportsystem
- Ett tillgängligt och inkluderande transportsystem
- Ökat bostadsbebyggande

I Genomförandeplanen för infrastrukturens satsningar beskrivs de infrastrukturens satsningar som finansieras av nationell plan, länsplan och Region Uppsala. Genomförandeplanen revideras årligen och ger länets kommuner möjlighet att inkomma med brister och behov.

Innebörd och konsekvenser

Skulle föreslagen bebyggelse genomföras så innebär det, på sikt, en ökning av befolkningsunderlaget med 10-20 procent. Även arbetstillfällena bedöms öka kraftigt. Liksom godstrafiken. Det innebär också att fler kommer att vistas runt och passera centrala Morgongåva. I bil, på besök eller på väg till skolan. Ytterligare planläggning i norra, och eventuellt på sikt södra, Morgongåva ökar flödet av både människor och trafik.

Vägar

Bashastigheten på Morgongåvas vägar är 40 km i timmen. Vägarnas hastighet är dock ganska jämnt fördelat mellan 30 och 40 km i timmen. I allmänhet är biltrafiken i orten gles.

Ramsjövägen som går förbi ICA-affären behöver utvecklas. Idag är vägen otydlig utan gatumarkeringar vilket gör det svårt för trafikanter att veta hur de ska förhålla sig på vägen. Vägen behöver också kopplas samman på ett bättre sätt med området söder om järnvägen, förslagsvis via gröna mötesplatsen. Detta skulle i sin tur öka flödet av människor i stråket, vilket ställer ytterligare krav på trafiksäkerheten vid järnvägs korsningen.

Gatumarkeringar som visar vart körbanan går, tydligare parkeringsplatser utanför affären samt en tydlig gång- och cykelväg gör vägen mer trafiksäker. Ett förslag för att göra Ramsjövägen säkrare är att göra den till bygdeväg. Orten saknar ett tydligt centrumstråk vilket förslagsvis kan gå genom centrala Morgongåva från ICA, förbi stationen och ut mot väg 72.

Genomfarten

Genom Morgongåva går riksväg 72 i öst-västlig riktning. Hastigheten på genomfarten är 50 km/h. Öster ifrån finns även en fartkamera uppsatt för att få förbipasserande att sakta ner. Centralt i höjd med järnvägspassagen sänks hastigheten till 30 km i timmen, och på den sträckan finns ett övergångsställe med trafikljus. Ytterligare två övergångsställen för att ta sig över väg 72 finns centralt, där är hastigheten 50 km/h.

Trafikstråkets barriäreffekter bör minskas för att underlätta för trafiken och öka säkerheten för oskyddade trafikanter. Då många fordon passerar genom orten är det viktigt med låga hastigheter och trafiksäkra åtgärder för att de boende ska ha en bra trafikmiljö. Genomfartstrafiken ska heller inte stanna upp utan ska flyta på bra då ett bra flöde leder till mindre utsläpp och mindre luftföroreningar i orten.

Det bidrar även till höjd säkerhet, då bakomvarande bilar inte kör om på ett farligt sätt. Tung trafik bör hänvisas till den västra

järnvägsöverfarten vilket leder till mindre trafik i centrala delarna av orten.

En åtgärdsvalsstudie på väg 72 påbörjades år 2020 och beräknas pågå till ca år 2022. En åtgärdsvalsstudie är en metod som grundar sig i dialog. Metoden används tidigt i planeringsskedet för att få en helhetsbild och hitta åtgärder som medverkar till ett mer hållbart transportsystem. Den genomförs för att se över trafiksäkerhet, cykelbarhet, kollektivtrafik och hela resanperspektivet. Åtgärdsvalsstudien innefattar riksväg 72, Axsjövägen och Molnebovägen i Morgongåva.

Järnvägen

Dalabanans spår går genom Morgongåva. Spåret trafikeras av Upptåget på sträckan Uppsala-Sala och stannar vid Morgongåva station. Tågen körs av Transdev på uppdrag av Region Uppsala. Från år 2022 trafikeras sträckan av Mälartåg då Upptågstrafiken upphandlas av Mälardalstrafiken. Morgongåva har från och med 2022 dagliga direktförbindelser med både Västerås och Eskilstuna, samt Norrköping i rusningstid, med samma trafikutbud som tidigare. Även SJ:s tåg mellan Dalarna och Stockholm samt godståg trafikerar sträckan men stannar inte i orten. Stationen har två plattformar där man kan kliva av eller på. Det finns pendlarparkering och cykelparkering placerade på båda sidor av spåret. I dagsläget bedöms parkeringsmöjligheterna som tillräckliga vid Morgongåva station. Möjligtvis behöver parkeringssituationen vid livsmedelsbutiken som målpunkt ses över om befolkningsunderlaget fortsätter öka.

Ställningstagande

- » Idag är plattformarna separerade av järnvägsspåret och enda sättet att ta sig till den andra plattformen är att passera över spåret, vilket kan leda till risktagande. Järnvägen är den största barriären i Morgongåva och delar orten itu. Det är därför av vikt att åtgärder för att minska dessa barriäreffekter genomförs. Plattformarna ska också vara tillgänglighetsanpassade.

Plankorsning

Järnvägsövergången är en konfliktpunkt som skapar stora problem för trafiken i orten men också för genomfartstrafiken. Spåret kräver bomfällning som påverkar biltrafiken men också gång och cykeltrafikanter. Farliga situationer kan lätt uppstå vid bomfällningarna, framför allt för tågresenärer som måste korsa spåret för att ta sig till rätt plattform. För genomfartstrafiken uppstår störningar då bilar som ska svänga av vid Ramsjövägen från väg 72 och korsa spåret måste vänta längs vägen när bommarna är nedfällda. Bilar som endast ska passera orten påverkas också av detta då de väntande bilarna inte har möjlighet att svänga av från vägen.

Det pågår här flertalet parallella processer tillsammans mellan Heby kommun, Region Uppsala och trafikverket. Bland annat åtgärdsvalstudie (ÅVS) och stråkutredning, resultatet av dessa kan komma att behöva inarbetas i planförslaget efter samrådet.

Ställningstagande: kommunens vilja

Flödet av människor bedöms öka oavsett vad som händer med trafiksituationen. Skulle trafiksituationen vid järnvägsplaneringen lösas så minskar risken för olyckor, flaskhalseffekter reduceras och ortens utvecklingsmöjligheter inom bostadsförsörjning, kultur- och fritidsliv samt verksamhetsutveckling ökar ytterligare.

- » Genomförande av planskildhet i centrala Morgongåva är av största vikt för att kunna matcha och främja befolknings- och arbetstillväxten i Morgongåva samt öka säkerheten för de som korsar järnvägen mellan olika målpunkter.

Är planskildhet inte genomförbart i centrala Morgongåva av byggnadstekniska anledningar eller om trafikverket bedömer frågan som inte prioriterad så är Heby kommuns vilja att ett hållbart alternativ framarbetas. Vid ett noll-scenario där ingenting görs så kommer centrala Morgongåvas flaskhalsartade funktion samt risker att öka i skala.

Planskildhet kan uppnås centralt genom att företräde visas för gång- och cykeltrafikanterna, vilket också optimerar utrymmes användningen. För övriga motoriserade trafikslag är möjligheterna att skapa planskilda korsningar både strax väster respektive öster om tätorten, vilket i sin tur underlättar trafikbelastningen i centrala Morgongåva och skapar en säkrare och tryggare stadsmiljö. De stora och påtagliga barriäreffekterna som finns vid riksväg 72 och vid Dalabanans raderas således och skapar möjligheter för möten och förflyttningar. Dessa möten och förflyttningar underlättas och möjliggörs vidare av säkra gång- och cykelvägar på orten med ett tydligt centrumstråk som stärker Morgongåvas karaktär.

Svängfält från både höger och vänster vid plankorsningen väg 72/Ramsjövägen skulle ge ett bättre flöde för genomfartstrafiken då bilarna kan svänga av från vägen och inte blockera övrig trafik. Denna lösning har gjorts vid västra överfarten i korsningen väg 72/Molnebovägen. En tunnel för gång- och cykeltrafik skulle öka tryggheten för de som cyklar eller går. En centralt belägen tunnel för gående och cyklister gynnar dessa transportsätt och är ett sätt att få bort biltrafik ifrån centrala delarna av orten. En tunnel för biltrafik skulle kunna placeras i utkanten av orten vilket också skulle bidra till ett mer bilfritt centrum. En gångtunnel mellan plattformarna gör situationen säkrare vid stationen då inga risktaganden av att ta sig över spåret behöver göras.

Gång- och cykelvägar

I Morgongåva finns ett antal cykelvägar. Trafiken i orten är gles vilket gör att cykelvägar inte behövs intill alla vägar. Från Morgongåva station finns det cykelvägar till Morgongåva skola, Apotea, längs med Ramsjövägen fram till Sandavägen och även en fram till Skyttevägen längs med Allévägen. Det går en cykelväg mellan Morgongåva och Heby längs med väg 72 som går hela vägen fram till Axsjövägen.

En gång- och cykelväg kommer att anläggas mellan brunkullsvägen och gamla landsvägen, för att sedan fortsätta hela vägen till Vittinge genom att befintlig väg anpassas för att öka cykelvänligheten. Vägplanen färdigställs preliminärt 2022. En gång- och cykelväg som knyter an till den gröna mötesplatsen som ligger mellan förskolorna och ICA-affären är under planläggning. Heby kommun vill även se en cykelväg längs

Axsjövägen, via Axsjöns badplats, inom en snar framtid. Ett behov som uppdagades i samrådet genom medborgardialog med boende i Morgongåva.

Vägen är i dagsläget under utredning och flertalet olika alternativ för ombyggnation finns. Alternativt byggs en separat gång- och cykelväg eller en bygdeväg som innebär en smal körbana med vägren på varje sida för gående och cyklister. Bygdeväg kan också vara ett alternativ på Brunkullsvägen där gång- och cykelstråk går på vägen. Denna vägtyp kan också vara aktuell på Ramsjövägen förbi ICA.

Ett förslag på gång- och cykelstråk på gata är längs Hammarvägen upp till bostadsområdet Fågelsången, för att binda samman området mer

med de centrala delarna. Även att förlänga den gång- och cykelväg som finns mellan Tångvägen och Bålgvägen upp till Släggvägen och Hårdvägen finns som förslag för att ytterligare binda samman området.

Att utöka cykelvägarna i Morgongåva som binder samman cykelvägen till Heby och planerade cykelvägen till Vittinge är under utredning. Ett förslag från kommunen är en separat gång- och cykelväg som ansluter till det planerade gång- och cykelstråket från Vittinge, som sedan fortsätter längs Brunkullsvägen och knyts samman med centrumstråket vid Runstensparken eller fortsätter upp till Ramsjövägen som smalnas av en bit för att prioritera gång- och cykelväg.

Riktlinje

- » *Gång- och cykelvägnätet ska prioriteras i trafikplaneringen.*
- » *Trafikstråken ska integreras så att barriäreffekterna minskar i orten.*

Många pendlar till och från Morgongåva. Dalabanan och väg 72 ger orten stora möjligheter vad gäller arbetspendling. Framför allt är det många som pendlar till Morgongåva och företagsparken som finns i orten. År 2020 var över 1400 personer anställda i företag som verkar i företagsparken där de flesta är anställda på Apotea och Adlibris. Under 2021 exploateras ytterligare en större verksamhetsbyggnad i Morgongåva som dimensioneras för 350 personer, och fler arbetstillfällen kommer att etableras i orten.

Detta påverkar orten i stora drag och under vissa tider på dygnet belastas vägarna av pendlare som ska ta sig till eller från arbetet i företagsparken. I och med att företagsparken också växer behövs fler förbättringar för att trafiksituationen ska vara säker i orten. I Morgongåva är det därför av vikt att pendlare kan ta sig till arbetet på ett enkelt och säkert sätt. Detta leder också till att de boende kan känna sig säkra i orten.

Hållbara transporter

Utvecklingsstrategi från översiktsplan 2013

- » *Varje resa börjar i hemmet, varför hela resekedjan och kommunikationer inom kommunen i anslutning till de stora stråken måste beaktas.*

Andra färdmedel än bilen måste prioriteras i trafik- och stadsplanering för att öka andelen hållbara transporter. Det krävs både regionala och lokala åtgärder för att detta ska vara möjligt.

Hållbara transporter till och från Morgongåva är ett pågående samarbetsprojekt mellan Heby kommun, Region Uppsala och Morgongåva Företagspark och de större företagen i företagsparken. Syftet är att skapa och ge möjlighet för hållbara resor och transporter och minska antalet bilresor. Fokus ligger på trafiksituationen och målet med trafiksituationen i Morgongåva är att det ska vara säkert.

Riktlinje

- » *Fortsatta samarbetsprojekt är av stor vikt för en utveckling mot hållbara transporter.*

Ställningstagande

- » *För att få mer hållbara transporter i Morgongåva behöver kommunen satsa på kollektivtrafik och cykel. Kollektivtrafikförsörjningen genom Morgongåva och längs stråket Uppsala-Sala bedöms som god i dagsläget och framöver, här handlar det framförallt om att få fler att välja hållbara transporter. Detta är synnerligen viktigt i Morgongåva, en av de två orter i kommunen som faktiskt har tågförbindelse.*

De kollektiva transporterna är en viktig del i ett hållbart transportsystem och en förutsättning för att gå mot ett mer hållbart samhälle. Kollektiva transporter är också viktiga pusselbitar i hela resan-perspektivet. Hela resan-perspektivet innebär att människor ska kunna ta sig hela vägen från dörr till dörr. Möjligheterna till att välja cykeln framför bilen ökar genom cykelvägar till Heby och Vittinge. Det är också viktigt att kollektivtrafiken fungerar och flyter på bra och att hållplatser och stationer är tillgänglighetsanpassade. På sikt skulle det kunna bli aktuellt att utveckla järnvägskopplingen till att även kunna försörja den ökande godstrafiken i Morgongåva.

Barnperspektivet

Att minska biltrafiken leder till bättre trafikmiljö för de boende och gör det tryggare för framför allt barn att ta sig till skolan och olika aktiviteter på egen hand. Att prioritera för gång och cykel och på så sätt minska biltrafiken gör att barn och unga säkrare kan röra sig i samhället. Ett utvecklat gång- och cykelvägnät i orten leder till att fler barn ges möjlighet att kunna cykla eller gå till skolan. Säkra vägar från framför allt skolan till olika aktiviteter och hemmet är viktigt för att det ska vara tryggt att låta barn transportera sig på egen hand. Detta gör att föräldrar inte behöver ta bilen. Riktlinjer för säkra skolvägar i Heby kommun kommer antas under år 2021 som ett underlag för att barn på ett säkert sätt ska kunna ta sig till och från skolan. Barnperspektivet är viktigt i samhällsplaneringen då unga är mer känsliga för trafiken och sträckorna de rör sig på. Att minska luftföroreningar i orten är extra viktigt ur barnets perspektiv då de är mer utsatta för sådant.

I Morgongåva är plankorsningen ett stort hinder för barnen och kan leda till farliga situationer. Merparten av bostäderna är placerade norr om järnvägen och Morgongåva skola ligger på den södra sidan. Detta gör att många barn måste korsa spåret för att ta sig till skolan. Morgongåva skola har mycket höga värden utifrån läge och utformning, och är en av ortens viktigaste målpunkter. Vilket bör beaktas i planering av plankorsning.

Mellankommunala och regionala frågor

Trafikinфраstruktur och kommunikationer, flöde av människor, gods och information är alla frågor som sträcker sig över orts- och kommungränser. En ökning av arbetstillfällen och befolkning innebär utvecklingsmöjligheter längs med stråket, för andra delar av Heby kommun, grannkommuner och Region Uppsala. Det innebär också en ökad belastning och tryck på nuvarande struktur. Speciellt om resmönster förändras och kollektivtrafiken får en ännu större roll i framtiden.

Innebörd och konsekvenser

Väg 72 kommer att belastas med en ökad mängd trafik om utpekade exploateringsområden bebyggs. Orterna som ligger längs med väg 72 kan bedömas få en ökad trafikbelastning bl.a Vittinge, Järlåsa och Heby men även mer regionalt.

Dalabanan trafikeras av både gods- och persontåg. Det är trångt på spåren eftersom det endast är ett spår som förbinder orterna samt att det är låg standard som innebär att full hastighet inte alltid kan uppnås. Arbete pågår att få ökade turtäthet och flera mötespunkter som kommer att effektivisera kommunikationerna. Banan är enkelspårig och med få smidiga mötespunkter som begränsar antalet gods- och persontåg som kan trafikera sträckan. Det finns inte tillräcklig kapacitet på sträckan för att få in ytterligare avgångar i dagsläget.

Utvecklingsstrategi från översiktsplan 2013

- » *Regionala samarbeten är ett huvudsakligt verktyg för utveckling av infrastruktur och för att säkra ett tillräckligt resandeunderlag i gemensamt utpekade kollektivtrafikstråk.*

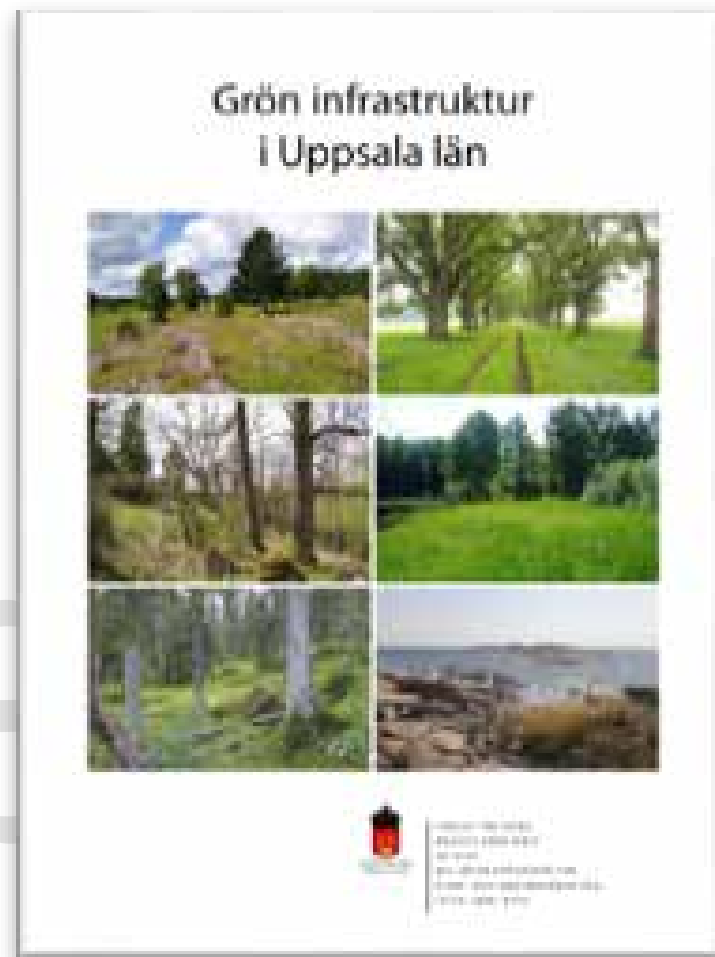
Infrastruktur- och kommunikationer pekas ut som mellankommunala och regionala frågor, detta gäller även bostadsmarknaden och arbetsmarknaden som till sin natur rör sig över administrativa gränser. Ytterligare ökning av arbetstillfällen och bostadsmöjligheter ligger väl i linje med prognoser och inriktningar för regionens utveckling. Detta går åt båda håll, Morgongåva bidrar till regionens utveckling och regionens utveckling möjliggör Morgongåvas.

Natur och friluftsliv

Morgongåvas landskap runt omkring tätorten är småbrutet med mindre arealer jordbruksmark insprängt i kuperad och blockrik skogsmark. Skogen består främst av barr- och blandskog. De två sjöarna, Axsjön och Ramsjön, är viktiga för landskapsbilden och friluftslivet i Morgongåva. Förutom att vara livsmiljö för den biologiska mångfalden skapar naturen omkring och i Morgongåva ett stort värde för samhället genom möjlighet till friluftsliv, rekreation och mål för besöksnäring.

Utvecklingsstrategi från översiktsplan 2013

- » *Natur- och kulturmiljöer värnas och nyttjas för kommunens attraktivitet som bostadsort och för besöksnäringen*

Grön- och blåstruktur

All grönska och vatten i orten bildar tillsammans ortens grön- och blåstruktur. Ett nätverk av parker, grönområden, skogsdungar, naturmark, villaträdgårdar, vattendrag m.m. I grön- och blåstrukturen finns en rad olika värden; sociala, ekologiska, kulturhistoriska, estetiska och ekonomiska. Grönska i tätorten är viktig för människors hälsa, ortens klimat, ortens ekosystem och biologiska mångfald samt som kulturell identitetsgivare.

Det är viktigt att biologisk mångfald och ekosystemtjänster bevaras och främjas så att förmågan till återhämtning efter eventuell störning stärks. Exempelvis är sjöar och vattendrags kantzoner viktiga för att främja goda ekologiska förhållanden i vattnet, på stranden och i en fastmarkszon. Vilket i sin tur kan säkerställa arters fortlevnad. Kantzonerna fungerar både som livsmiljö, förflyttningskorridor och som rening mot omkringliggande marker.

I Morgongåva finns en variation av parker, promenadstråk och allmänna grönytor. Utöver dessa finns även våra kommunala lekplatser och tätortsnära skogar vilka är viktiga komplement till de anlagda platserna i tätorten.

Ställningstagande

- » *Utomhusmiljöerna i Morgongåva ska utgöra trivsamma platser för lek, rekreation, möten och vila. De ska vara funktionellt utformade och skötta så att de bidrar till kommunens arbete med klimatanpassning, dagvattenhantering och ekosystemtjänster.*

Ekonomiska värden

Grönstrukturen bidrar med ekonomiska värden för orten, invånarna och samhället. De gröna värdena bidrar bland annat till ortens attraktivitet vilket påverkar både fastighetspriser och företagsetableringar. Utöver detta bidrar grönstrukturen också till dagvattenhantering och att rena luften, vilket annars kan kräva dyra tekniska lösningar. Grönstrukturens positiva effekter för hälsan ger också lägre kostnader för ohälsa. Många av dessa värden sammanfattas i begreppet ekosystemtjänster.

INFORUTA EKOSYSTEMTJÄNSTER

Ekosystemtjänster definieras som "Ekosystemens direkta och indirekta bidrag till människors välbefinnande".

Ekosystemtjänster delas upp i:

Försörjande: t.ex. dricksvatten, spannmål, bioenergi

Reglerande: t.ex. pollinering, luftrening, klimatreglering

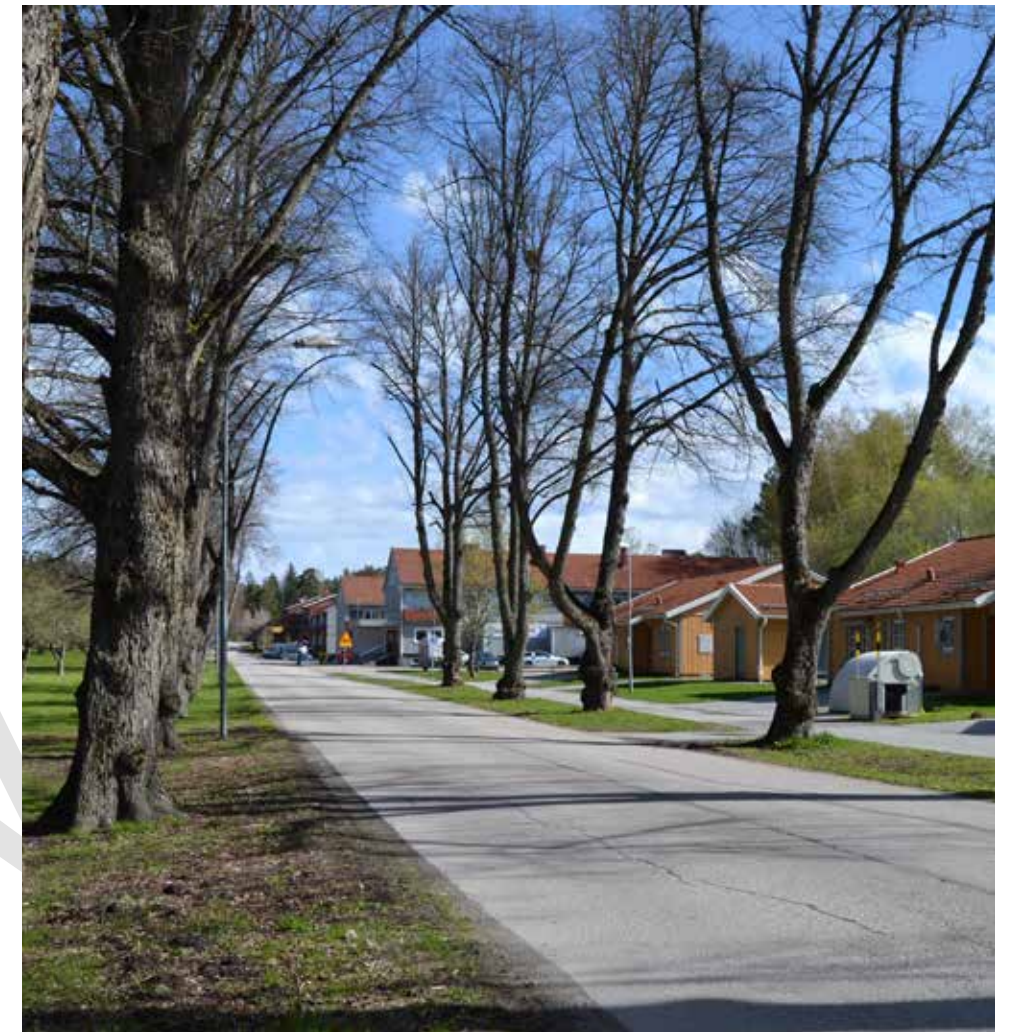
Kulturella: t.ex. friluftsliv, hälsa, naturarv

Stödjande: t.ex. fotosyntes, bildning av jordmån

Sociala värden

Tätortens grönska påverkar hur vi upplever vår vardagsmiljö, hälsa och livskvalitet. Parker och grönområden fyller en viktig funktion som mötesplatser för lek och rekreation. Detta är något kommunen tagit fasta på i arbetet med gröna mötesplatser i tätorterna. Eftersom offentliga platser ska vara tillgängliga för alla ger det förutsättningar att möta och lära känna personer man annars kanske inte hade träffat och kan på så sätt bidra till en stärkt gemenskap i orten. Att vistas i gröna miljöer har en rad positiva effekter på vår hälsa. Utomhusvistelse stärker immunförsvaret, minskar sömnproblem och ökar välbefinnande. För barn ger naturvistelse ett flertal fysiska och psykiska vinster. Bland annat förbättrad koncentration och motorik, ökad fysisk aktivitet samt bidrar till att utveckla sociala förmågor och språkutveckling.

Kulturhistoriska värden

I grön- och blåstrukturen finns stora kulturhistoriska värden vilket innebär att den bidrar till identitet och kulturhistorisk förankring. Element som fornlämningar, alléer och gamla vägar vittnar om hur området en gång i tiden har använts.

Även landskapsbilden i större drag, med kopplingen mellan sjöarna, åkermarken och skogen ger en känsla för hur livet i Morgongåva tidigare har sett ut.

Ställningstagande

» De kulturhistoriska värdena ska beaktas vid utveckling av nya eller befintliga grönytor och i områden med höga kulturhistoriska värden bör dessa vara utgångspunkt för hur området utvecklas. **Kulturmiljöprogram som arbetas fram parallellt har en vägledande funktion.**

Ekologiska värden

I tätortens gröna och blåa miljöer finns stora värden för både växt- och djurlivet. Utöver specifika platser är det även viktigt hur dessa hänger ihop eftersom det skapar ett nätverk av spridningsvägar mellan olika områden. På kommunens ytor finns bland annat alléer, ängsytor, planteringar och vattendrag som hyser höga ekologiska värden. Minst lika viktigt är dock de värden som finns i privata trädgårdar och på övrig privat mark.

Ställningstagande

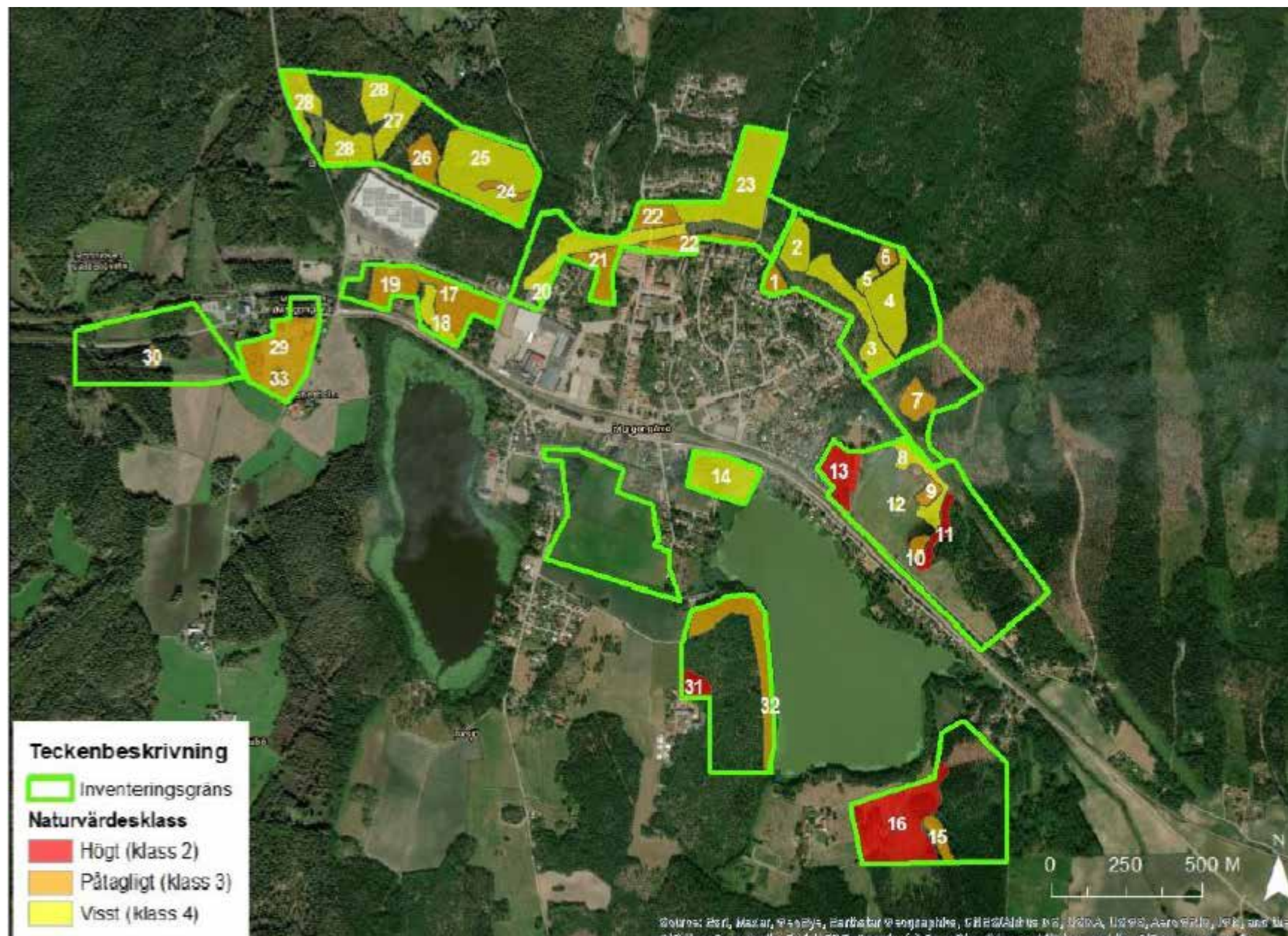
- » *Utveckling och skötsel av ortens grönytor ska göras med hänsyn till de biologiska värdena och med syftet att stärka den biologiska mångfalden.*

Som planeringsunderlag till denna fördjupning utfördes en naturvärdesinventering över möjliga exploateringsområden eller andra särskilt utpekade områden. De områden som har högst naturvärden är gravfältet, bäckravinen och betesmark vid Ramsjö gård, beteshagar med åkerholmar och hasseldungar vid Knubbo samt ett område på Ramsjöhöjden (se karta på nästa sida).

Ställningstagande

- » *Områdena ovan är klassade som högt naturvärde (naturvärdesklass 2) och de värden som finns i respektive område bör bevaras och om möjligt stärkas vid eventuell framtida exploatering.*
- » *Ytterligare områden bedöms ha påtagliga naturvärden (naturvärdesklass 3), se planeringsunderlag "naturvärdesinventering" och särskild hänsyn bör också tas till dessa.*

INFORUTA NATURVÄRDESDINVENTERING

En naturvärdesinventering görs enligt svensk standard (SS 199000:2014). Syftet är att identifiera områden som är av positiv betydelse för den biologiska mångfalden. Dessa områden kallas *naturvärdesobjekt*. För varje naturvärdesobjekt bedöms deras *naturvärdesklass*. Naturvärdesklassen baseras på biotopvärde och artvärde och delas in i fyra klasser.

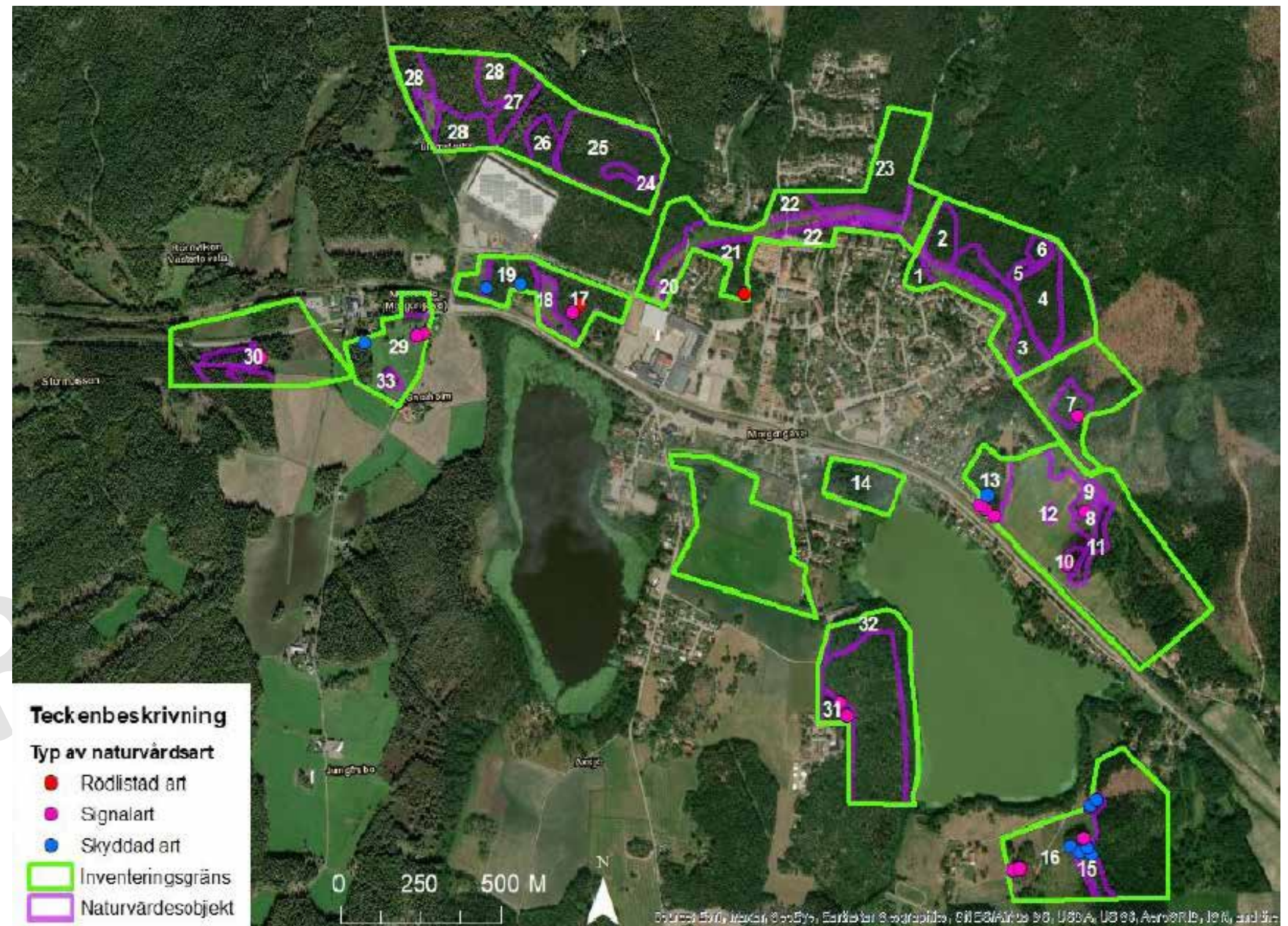
Klass 1: Högsta naturvärde. Området är av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Klass 2: Högt naturvärde. Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Klass 3: Påtagligt naturvärde. Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Klass 4: Visst naturvärde. Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald.

Naturvärdesobjekt vid naturvärdesinventering utförd av Naturföretaget, 2020. Se planeringsunderlag .

Artfynd vid naturvärdesinventering utförd av Naturföretaget, 2020. Se bifogat planeringsunderlag utförd av Naturföretaget, 2020. Se bifogat planeringsunderlag.

Parker och torg

Grön mötesplats Morgongåva

Under 2019-2020 har en ny grön mötesplats skapats i Morgongåva. Parken har utvecklats utifrån kommunens antagna definition av vad en grön mötesplats ska vara i kombination med önskemål och idéer från den medborgardialog som hölls i uppstarten av projektet.

Parken är utformad för att bli en naturlig samlingspunkt i samhället och en mötesplats för alla åldrar. Ambitionen har även varit att den ska kunna användas under hela året. Parken ger förutsättningar för en rad olika aktiviteter, både aktiva och lugna, gemensamma och enskilda. Utöver detta har även träd, buskar och perenner planterats vilka bidrar till den estetiska upplevelsen av parken, lokalklimatet och den biologiska mångfalden. Innehållet i parken kan framöver vidareutvecklas utifrån användarnas behov och önskemål. Det finns även utrymme att ytterligare utveckla de gröna värdena i parken för att fortsätta stärka den biologiska mångfalden.

Runstensparken

Runstensparken ligger centralt vid järnvägsövergången i Morgongåva. Under 2014 rustades parken som innan dess var sliten och nedgången och korsades av en smitväg som ofta var lerig. Rustningen gjordes i samband med att Morgongåvas nya runsten restes. Smitvägen omvandlades till en gångstig av stenmjöl och parken fick nya bänkar, buskar och planteringar.

Runsten U1137 – Denna runsten är en kopia av den runsten från 1000-talet e Kr som har stått vid Lilla Ramsjö.

Runstenens text lyder:

Ari ræsti stæin æftiR Hialm, faður sinn. Guð hialpi and hans Are reste stenen till minne av Hjålm, sin fader. Gud hjälpe hans ande.

De båda mansnamnen är ovanliga. Ari finns med i ytterligare en inskrift från södra Uppland. Ristningen är enligt runkännaren Erik Brate utförd av den i Åsunda, Simtuna och Torstuna härader verksamme runristaren Erik. Det som avviker är två extra kors, ett uppe till höger på framsidan och ett på stenens ojämna högerkant, båda klumpigt utförda och illa placerade och troligtvis gjorda i efterhand.

Stenen restes 2014 av Sala-Heby vikingavänner genom Mats Köbin och Linda Silja. Stenen är gjord av granit från Vätö.

Kalle runristare har ristat stenen.

Allévägen

Längs Allévägen finns en allé med storvuxna lindar. Allén är en del av ett grönt stråk genom orten men har också stor betydelse både estetiskt och kulturhistoriskt. Alléer är också värdefulla för den biologiska mångfalden och är därför skyddade genom biotopskyddet. Framförallt äldre alléträd har höga naturvärden och utgör ofta livsmiljö för ett stort antal arter, bland annat insekter, lavar, mossor, svampar och fåglar trivs i dessa miljöer.

Blommor

På grusytan intill stationen, mellan järnvägen och väg 72, planteras sommarblommor i kärl. Då det är en öppen och centralt placerad plats kan många ta del av planteringarna här, både boende i orten och de som passerar. På så sätt ger de både värde för Morgongåvaborna och bidrar även till att de som passerar får en positiv bild av orten och kanske väljer att stanna till en stund. Eftersom platsen är öppen och relativt stor är det viktigt att planteringarna inte är för små eller låga. Utöver dessa planteringar med sommarblommor finns två ytor som sköts som äng, vilket innebär att de har högre artrikedomen än vanlig gräsmattor vilket är positivt för den biologiska mångfalden men även ger blommor för oss människor att uppleva. Dessa ytor är den gamla campingen och yta längs centrumstråket som är under testperiod. I parkerna finns även en rad lökar och perenner som blommor under vår, sommar och höst. Vid utveckling av nya eller befintliga parker ska växtval göras utifrån plats, funktion och för att gynna den biologiska mångfalden. För blomning prioriteras lökar, perenner samt blommande träd och buskar.

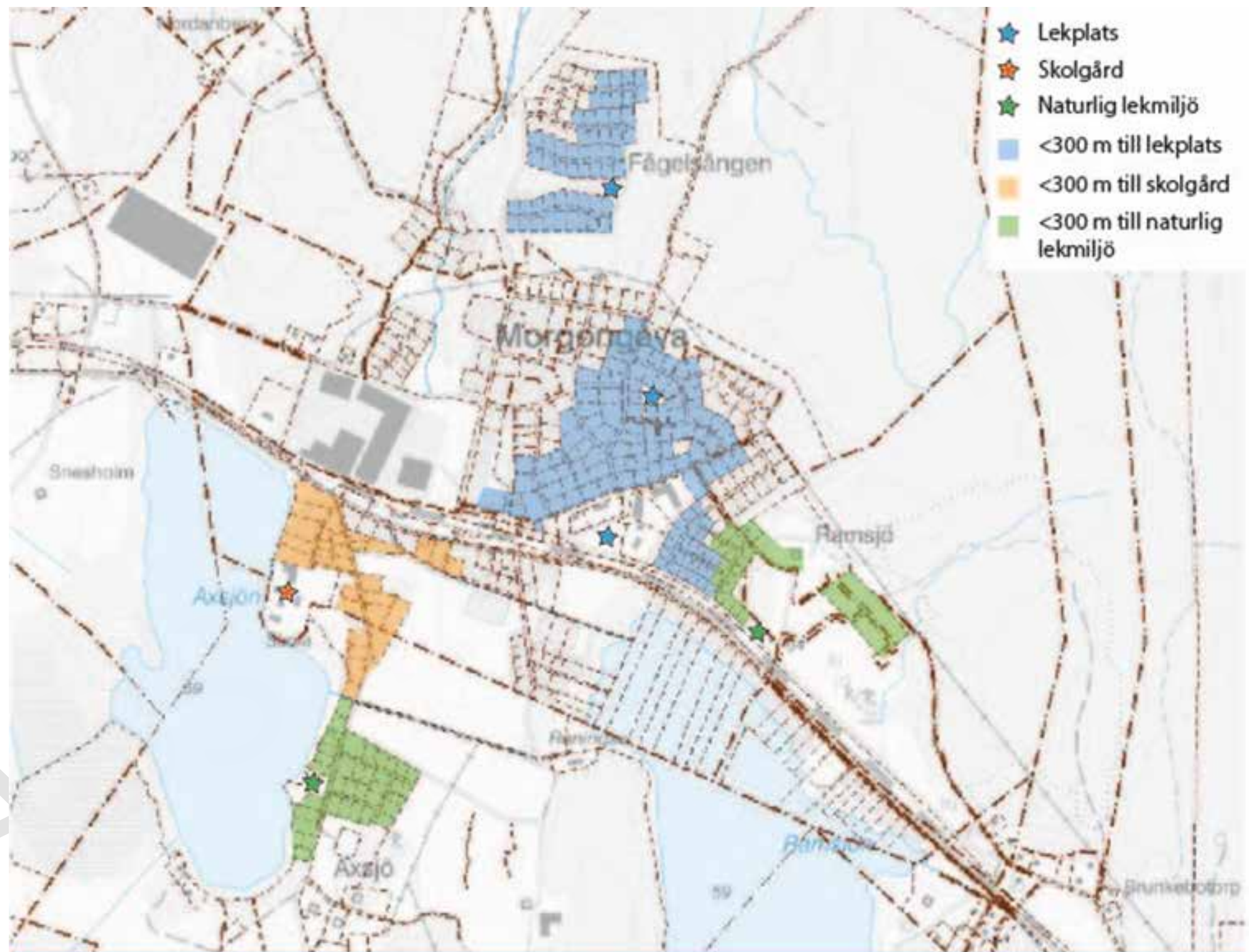
Lekplatser och lekmiljöer

Lekplatser och naturliga lekmiljöer

I Morgongåva finns i dagsläget två kommunala lekplatser, Ångsvägen och Fågelsången. Dessa har båda potential att utvecklas ytterligare. Vid utvecklingen av lekplatserna bör även hänsyn tas till en bredare målgrupp. Vid Fågelsången kan t.ex. en grillplats anläggas och enkla tillägg kan göras för att locka ut besökarna i den angränsande skogen. Vid Ångsvägen behövs en bredare insats där både lekutrustningen ses över, träd och buskar planteras och entrén från gatan blir tydligare. Även den gröna mötesplatsen är till stor del en anlagd lekmiljö. Denna kan med fördel kompletteras med en rutschkana på kullen.

Utöver de anlagda lekplatserna finns det även viktiga lekmiljöer i skogen, både för barnen på fritiden och för barngrupper från förskolorna eller skolan. Dessa platser ligger ofta i nära anslutning till bostaden, skolan eller förskolan och är viktiga att bevara. Att leka i skogen har många positiva effekter, bland annat förbättrad motorik och ökad koncentrationsförmåga. I naturen finns större utrymme för fantasi och utrymme för en friare lek. I de delar av orten där det är mer än 300 meters gångväg till närmsta anlagda lekplats är det extra viktigt att bevara och utveckla naturliga lekmiljöer. Heby kommun har antagna riktlinjer för kommunala lekparkar och naturliga lekmiljöer som är vägledande.

Tätorten har inventerats och analyserats utifrån kommunens antagna riktlinjer för kommunala lekplatser och naturliga lekmiljöer. Resultatet syns på kartan intill. Ytterligare naturliga lekmiljöer kan finnas som vi i dagsläget inte känner till. Detta är viktigt att vara uppmärksam på och ta hänsyn till i den fortsatta samhällsutvecklingen.

Analys av Morgongåva utifrån kommunens riktlinjer för kommunala lekplatser och naturliga lekmiljöer.

Utvecklingsstrategi från översiktsplan 2013

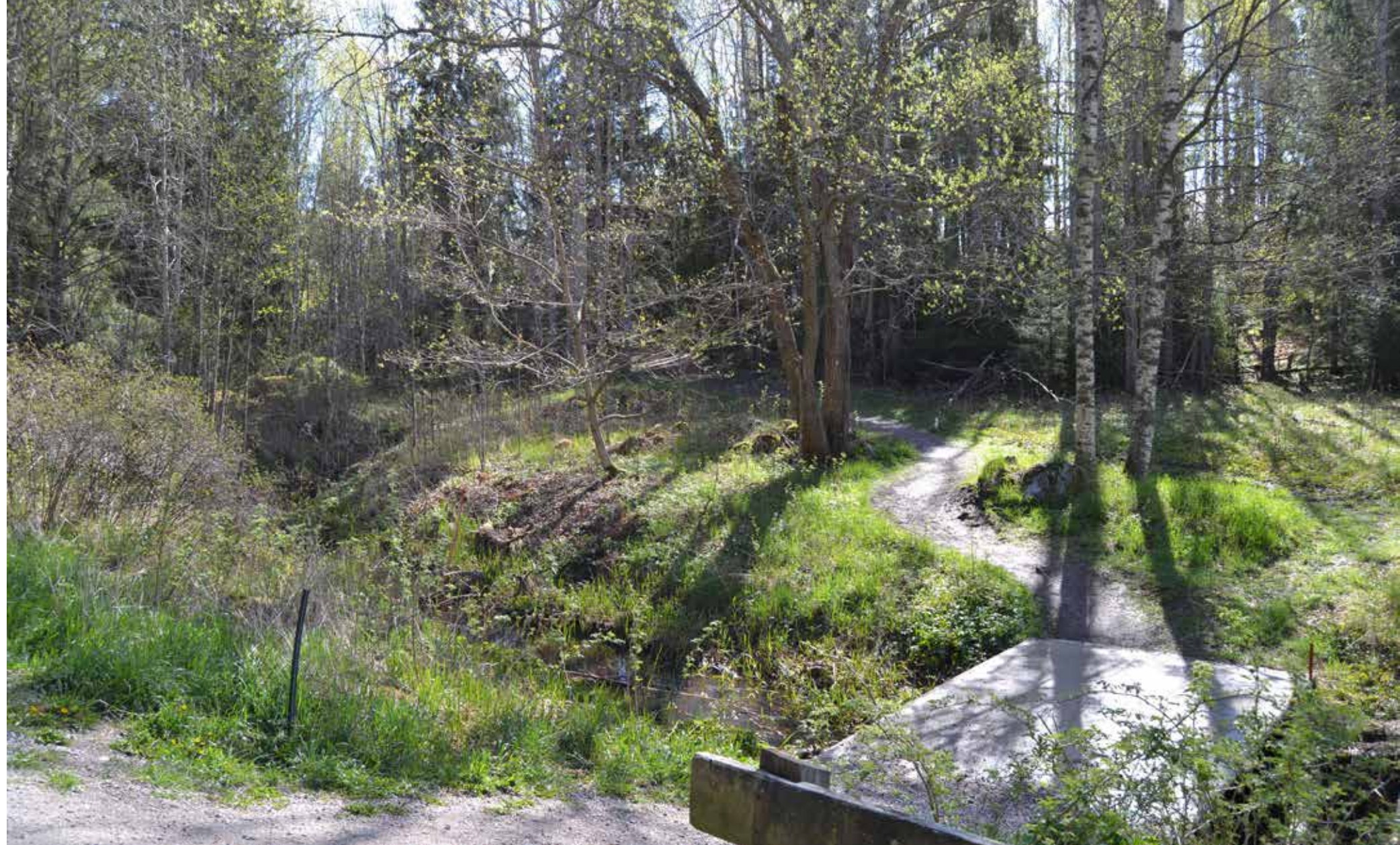
» *Fritids- och rekreationsområden utvecklas med hänsyn till folkhälsa och besöksnäring.*

Det finns många promenadstigar omkring tätorten samt elljusspåret som ligger lokaliserad i den östra delen av tätorten. I anslutning till elljusspåret finns ett utegym och grillplats. Möjlighet att utöva fritidsaktiviteter i nära anslutning till sin bostad är ett viktigt inslag i människors närmiljö.

Covid-19 pandemin har medfört ett ökat medvetande kring behovet av allmänna platser för friskvård, exempelvis större grönytor där människor kan träffas och utföra aktiviteter i grupper. Idrottsplats med fotbollsplan och klubbstuga finns nordväst om Ramsjön. Möjlighet för expansion av idrottsplatsen är av stor vikt. Under dialogarbetet framkom specifika önskemål om markexploatering för ytterligare fritidsaktiviteter som exempelvis boxning, hockey eller utegym. Även en synpunkt om en fullstor sporthall har framkommit under dialogarbetet. Grusplanen i anslutning till Morgongåva skola är ett möjligt alternativ för utveckling av fritidsaktiviteter.

Ställningstagande

» *Vid eventuell planläggning av bostäder på den norra delen av tätorten behöver behovet av grönytor och mötesplatser utredas. En fördel utifrån trygghet med fler aktivitetsfält på den norra delen av tätorten är att barn och unga inte behöver korsa väg 72 och järnvägen för att kunna utöva fritidsaktiviteter. I en mindre ort som Morgongåva så vore det dock en nackdel att separera aktiviteter och möten mellan invånarna. Större aktiviteter bör därför om möjligt förläggas samlad vid ett ställe. Det finns också naturliga kvaliteter i norra morgongåva med stora skogsytor som är viktiga att bevara.*

Stråk och rekreationsområden

Promenadvägar

Det finns ett flertal populära promenadvägar i och runt orten. Två populära rundor är Ko-rundan och Gammelbo runt. Längre rundor finns till exempel runt Axsjön och runt Rävsjömosse.

Gamla campingen Ramsjön

Gamla campingen ligger intill Ramsjöns norra strand i tätortens sydöstra kant. Platsen består idag till största delen av gräsytor och har en fin utsikt över Ramsjön.

Den gamla campingens övre del, där uppställningsplatserna en gång i tiden låg, ställdes 2020 om till ängsmark. Ytan består redan idag av ett varierat örtskikt, och med fortsatt slätter där det slagna materialet fraktas bort för att utarma gräset och gynna örternas tillväxt kommer

ytan bli ett tillskott för den biologiska mångfalden.

Ett LONA-projekt är kopplat till platsen där en boplat för vildbin ska iordningställas. Vid en inventering på norra sidan av järnvägen påträffades en koloni av vildbin i sandbanken, och faunadepåer (bl a boplatser) i form av stockar ska placeras ut.

Mellan ängsytan och grönytan närmast sjön står en glesställd bård av huvudsakligen björkar som avskärmar grönytan och själva samlingsplatsen. Grönytan som ligger närmast sjön sköts idag i form av gräsklippning. Planer på att sätta upp bänkar och bord för att skapa en trevlig plats för rekreation finns.

Axsjöbadet

Vid Axsjöns östra strand finns friluftsbadet Axsjöbadet. På badplatsen finns pontonbryggor, omklädningshyttar och WC. Badet drivs av Morgongåva SK i samverkan med Heby kommun.

Badet är en viktig målpunkt och kan stärkas ytterligare t.ex. i samband med att en promenadväg anordnas runt sjön. Platsen kan t.ex. utvecklas med grillplats och bänkar.

Lilla Ramsjö

Vid Lilla Ramsjö finns en stor mängd fornlämningar som vittnar om att detta varit ett viktigt område i Morgongåva. Områdets läge i anslutning till både den bebyggda delen av orten och elljusspåret, i kombination med de kulturhistoriska värdena och utsikten över Ramsjön gör att platsen har goda förutsättningar att utvecklas ytterligare som rekreationsområde.

Sjöar och vattendrag

Naturen i och omkring tätorterna påverkas av den byggda miljön och av människors levnadsvanor. Sjöar och vattendrag utsätts för påverkan av omkringliggande markanvändning såsom jordbruk, industrier och transporter. Dagvatten rinner ofta orenat ut i närliggande sjöar och vattendrag och påverkar växt- och djurarter. Sjöar och vattendrag är även viktiga miljöer för rekreation och friluftsliv.

Vattendraget Rävsjöbäcken rinner genom tätorten i en nordsydlig riktning och övergår till en kulvert centralt, under ett verksamhetsområde, järnväg och riksväg 72. Vattendraget rinner vidare till Ramsjön för att därefter rinna vidare till Grimlebäcken och Skattmansöån. I Morgongåva leds större delen av dagvattnet till recipienten Ramsjön. Enligt VISS (2020) senaste statusklassning har Skattmansöån måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Klassningen av ekologisk måttlig status baseras på kvalitetsfaktorerna övergödning och konnektivitet och morfologi.

Axsjön, Ramsjön, Rävsjöbäcken och Grimlebäcken är inte utpekade vattenförekomster och har därför ingen statusklassning ännu och deras kemiska eller ekologiska status är inte fastställd.

INFORUTA

Recipient:

Vattendrag som är mottagare av dag- och avloppsvatten, utan eller efter rening.

Konnektivitet:

Möjlighet till passage för växter, djur och vattendrag

Morfologi:

Den fysiska formen och sammansättningen av vattendrag

Ramsjön

Vid Ramsjöns västra strand ligger det kommunala reningsverket som renar avloppsvatten från Morgongåva och Vittinge tätort. Ramsjön fungerar som recipient för det renade vattnet. Ramsjön bedöms ha dålig ekologisk status främst på grund av kraftig övergödning med höga fosforhalter och växtplankton. Även fiskfaunan har påverkats av övergödningen. Det har även uppmäts höga ammoniakhalter som kan vara orsakade av reningsverkets utsläpp av ammoniumkväve alternativt att ammonium frisätts från sjöns botten. I samband med bedömning togs även åtgärdsförslag fram, dessa finns på markanvändningskartan i form av dagvattenpark och fosfordammar.

Axsjön

Inga utredningar har genomförts för Axsjön men sjön bedöms ha likvärdig status som Ramsjön.

Kommunen har ansökt om så kallade LOVA-medel 2020 för att göra en utredning om tillståndet i Axsjön och ta fram förslag på åtgärder för att minska övergödningen.

Planförslaget ökar möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormer för Ramsjön genom att fler fördröjningsytor föreslås och att mark för dagvattendammar pekas ut för rening av vattnet. Grönområden föreslås bevaras och utvecklas för hantering av ökad mängd dagvatten samt översvämningsvatten, vilket minskar belastningen på dagvattenledningar och utsläpp av förorenat vatten i recipienten.

Rävsjöbäcken

Rävsjöbäcken övergår till en kulvert vid Tjusarvägen och rinner under Morgongåva företagspark för att slutligen ansluta till recipienten Ramsjön.

Ställningstagande

» *Kulverten får inte översvämmas då det riskerar att översvämma bostadsområdet Rävsjöbäcken och skada tillkommande bebyggelse. Det är viktigt att förhållandena uppströms inte förändras utan att dagvattnet utreds eftersom kulverten har begränsad kapacitet.*

Bäckravin Lilla Ramsjö

Genom Lilla Ramsjö slingrar en bäckravin söderut som vid naturvärdesinventeringen klassades som mycket värdefull och skyddsvärd. Bäckraviner och slingrande bäckar är ovanliga biotoper, i synnerhet då denna i dagsläget är så pass opåverkad.

Miljö- och riskfaktorer

Byggnation vid järnväg och väg

Bebyggelsefri zon för nybyggnation ligger generellt på 30 meter från mittlinje av järnvägsspår men viss byggnation där människor vistas tillfälligt eller verksamheter som inte är störningskänsliga kan finnas inom denna gräns, exempelvis förråd. Från väg finns tillståndspliktig zon på 12-50 meter väg vid nybyggnation. Det finns också minimiavstånd mellan järnväg och väg/gång- och cykelväg baserat på olika faktorer, bland annat hastighet på järnväg och väg.

Transport av farligt gods

Farligt gods innebär ämnen och produkter som kan innebära risker för hälsa, säkerhet, egendom eller miljö när det används eller transporteras. Det kan vara ämnen eller produkter som kan orsaka förgiftning, brand eller explosion eller som kan förorena grund- eller ytvatten eller skada miljön på annat sätt. Transport av farligt gods på väg och järnväg regleras av lagen och förordningen om transport av farligt gods. För att kunna transportera produkter som klassas som farligt gods krävs det vissa åtgärder på de vägar som används för transporter. Längs leder med farligt gods bör generellt ingen bebyggelse tillåtas.

Buller och vibrationer från transporter

Buller är ett oönskat eller störande ljud och mäts i decibel (dB). Buller från vägtrafik är ett stort miljö- och hälsoproblem och är den bullerkälla som stör flest människor. I Morgongåva finns flera källor till högre bullernivåer. Framför allt från Dalbanans spår och väg 72 men också från andra vägar och verksamheter. Det finns riktvärden för hur hög ljudnivån från väg- och spårtrafik får vara, för mer specifika riktvärden se Trafikverkets hemsida. Det finns en miljökvalitetsnorm för buller som är en slags målsättningsnorm. Målet är att sträva efter att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa. Att begränsa buller är lagstiftat och enligt miljöbalken ska kommuner och myndigheter ansvara för att miljökvalitetsnormer följs. Men även verksamhetsutövare bör sträva efter att minska bullerstörningarna på egen hand.

Luftföroreningar

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft gäller i hela landet. Med utomhusluft avses enligt Luftkvalitetsförordningen utomhusluften med undantag för arbetsplatser samt vägtunnlar och tunnlar för spårbunden trafik. De flesta normerna är gränsvärdesnormer som ska följas, medan några är målsättningsnormer som ska eftersträvas. Normerna baseras huvudsakligen på krav i EU-direktiv. Kommunen strävar efter att minska påverkan från luftföroreningar och buller. Exploatering i orten får inte försämra luftkvaliteten. Det finns inga stora kända förorenande källor i Morgongåva. Det som genererar mest föroreningar i orten är genomfartstrafiken.

Förbättring av buller och luftföroreningar

För att minska bullerutsatta ytor är växtlighet viktigt. Detta minskar ljudreflexer och förbättrar ljudmiljön. Att placera skärmar och plank vid områden som är extra utsatta för buller är också ett alternativ. Jordvallar och mjuk mark mellan väg och bostad är också ett sätt att reducera bullernivån. Lägre hastigheter på väg ger också en minskad bullernivå men det är också viktigt att hastigheten är jämn så bilar inte behöver accelerera. Att undvika farthinder på vägar där andra lösningar finns minskar vibrationer från trafiken. Riktlinje: För att minska luftföroreningar och utsläpp från avgaser är det viktigt att samhällsplaneringen prioriterar för mer miljövänliga sätt att transportera sig. Att få färre människor att välja bilen leder till mindre utsläpp och renare luft. För den biltrafik som passerar genom Morgongåva kan ett jämnare trafikflöde minska utsläppen. Att undvika farthinder om andra lösningar är möjligt minskar också på avgasutsläppen. Andel fordon som drivs med förnybara medel behöver öka. Det krävs också andra alternativ för lastbilstransporter, där godståg är ett förslag.

Tekniska anläggningar

Dagvattenhantering

Heby kommun har antagna riktlinjer för hur dagvattnet ska hanteras inom kommunen. Dagvatten är ytligt avrinnande regn-, spol- och smältvatten som rinner på hårdgjorda ytor eller öppen mark via öppna och slutna ledningssystem till recipienter (recipient = sjö eller vattendrag som dag- eller avloppsvatten leds till). Hårdgjorda ytor ändrar regnvattnets naturliga avrinningsförhållanden och därmed vattnets kretslopp. Dagvatten kan innehålla många miljöstörande organiska eller oorganiska gifter vilka leds med dagvattnet till recipienten. I större delen av Morgongåva är dagvattnet separerat från avloppsvattnet. Dagvattnet för med sig smutsigt vatten och föroreningar som leds orenat till Axsjön och Ramsjön. En dagvattenpark föreslås för att åtgärda problemet med det smutsiga dagvattnet samt att fördröja större mängder regnvatten. Dagvattenparken förslås mellan sjöarna, läs mer under avsnittet för Grön- och blåstruktur.

En större yta är utpekad i planförslaget. Storlek, omfattning och utformning kan komma att justeras efter samrådsskedet samt genom efterföljande planering och beslut.

Kraven på hantering av dagvatten har ökat. Lokalt omhändertagande och/eller att använda flödesutjämnande, minskande och renande tekniker innan utsläpp till vattendrag förespråkas för att miljö kvalitetsnormerna enligt vattendirektivet ska uppnås. Majoriteten av Heby kommuns sjöar och vattendrag uppnår inte god ekologisk status. Utsläpp av dagvatten får inte innebära att recipienternas status försämras eller att miljö kvalitetsnormerna inte uppnås.

Mål för dagvattenhanteringen

- » Bibehålla eller efterlikna den naturliga vattenbalansen i naturen.
- » Minska mängden föroreningar i dagvattnet.
- » Minska mängden förorenat dagvatten som når recipienten.
- » Använda dagvattnet som en resurs i samhället.
- » Minska och förebygga skador och översvämningar till följd av skyfall.

Kommunalt VA

Morgongåva tätort är anslutet till det kommunala vatten- och avloppsnätet. Morgongåva försörjs med dricksvatten via ledningar från vattenverket i Heby tätort. Det kommunala vattnet pumpas upp från en grundvattentäkt i Dalkarlsåsen, en rullstensås som löper genom kommunen i nord-sydlig riktning. I genomsnitt används ca 140 liter vatten per person och dygn.

Kommunens bedömning av vattenbehovet för gällande planförslag är att vattenresursen är tillräcklig för att täcka kommande behov. Vattentillgången förutses inte bli begränsad eller konkurrensutsatt.

Ett kommunalt reningsverk ligger vid Ramsjöns västra strand som renar avloppsvattnet från Morgongåva och Vittinge tätorter. Ramsjön fungerar som recipient för det renade avloppsvattnet. Reningsverket i Morgongåva är utrustade med solceller som driver anläggningen och är utrustad med biologisk rening. Reningsverket är dimensionerat för 3000 personenheter (PE) och den nuvarande belastningen är ca 1200-1800 PE beroende på fluktuationer i flödet och när mätningar görs. Vattenförsörjning är ett allmänt intresse enligt Plan- och bygglagen. Planläggning och prövning av förhandsbesked ska syfta till att mark- och vattenområden är lämplig för den föreslagna markanvändningen. Bebyggelse ska lokaliseras till mark som är lämplig för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet, möjligheterna att ordna vattenförsörjning samt att förebygga vattenföroreningar. Hushållning med mark- och vattenområden bidrar till en långsiktig trygg vattenförsörjning.

Nya bostadsområden inom tätorten kommer att innefattas av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Ny bostadsbebyggelse med enskild vattenförsörjning utanför tätorten behöver utredas hur tätt bostäder kan placeras beroende på hur vattentillgången ser ut. Vattenförsörjningen kommer att påverkas längre fram i tiden på grund av pågående klimatförändringar med större temperaturskillnader, torka och skyfall.

Riktlinje

- » Vid bedömning av enskild vattenförsörjning i förhandsbesked ska möjligheterna till säker framtida vattenförsörjning beaktas.

Materialåtervinning

Återvinningsstation för förpackningar samt papper finns vid livsmedelsaffären centralt i Morgongåva. Återvinningscentraler för övrigt avfall finns i Heby och Östervåla. Insamling av hushållsavfall sköts av Vafab Miljö, som även har ansvaret för komposterbart avfall och latrinhämtning inom Heby kommun.

Energiförsörjning

Fjärrvärme finns i Morgongåva med ett fungerande ledningsnät som är väl lämpat vid nybyggnation.

Det går en regionnätledning längs den norra delen av tätorten på 20 kV. Nätets kapacitet klarar en utbyggnad enligt planförslaget för bostäder och småskaliga verksamheter. *Vid etablering av större energikrävande verksamheter behöver en dialog genomföras med Sala-Heby energi och Vattenfall för att säkerställa kapaciteten.* I dagsläget begränsas Morgongåvas utveckling av en luftburen kraftledning som går längs med den norra sidan av orten, söder om Fågelsången. För att orten ska kunna utvecklas är det önskvärt och viktigt att kraftledningarna markförläggs. Till följd av klimatförändringarna förväntas kylbehovet att öka under sommarmånaderna medan uppvärmningsbehovet kan komma att minska med ett mildare vinterklimat.

IT och telekommunikation

Det är marknaden som ska erbjuda telefoni och bredband till hushåll och företag. Traditionell fast telefoni byts ut till tjänster via fiber eller mobilnäten. Marknaden för bredbandsutbyggnad är avreglerad och sker därför på rent marknadsmässiga grunder av olika bredbandsoperatörer. Inom Heby kommun finns flera aktörer som planerar och gräver ner fiber. Heby kommun har som mål att 90 % av befolkningen ska ha möjlighet till fast bredband om 100 Mbit/s, varav 95 % i tätorterna och 84 % på landsbygden. Täckningen inom Heby kommun år 2020 var 66 % av hushållen hade tillgång till bredband på minst 100 mbit/s, en ökning med 11 procentenheter sen året innan.

Mål för Heby kommun

- » Byggnader och anläggningar lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt, så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och andra resurser befrämjas.
- » Minska läckage av hälsofarliga ämnen såsom kemikalier och tungmetaller.
- » Vattenburna utsläpp av fosfor och kväveföroreningar inom kommunen ska minska.
- » Skydda grundvattnet.

Areell näring

Heby kommun har en omfattande landsbygd runtomkring tätorterna. Kommunens markanvändning består till stor del av skogsmark och därefter jordbruksmark. En god hushållning av brukningsvärd jord- och skogsbruksmark är väsentlig för kommunens utveckling och för att bibehålla en levande landsbygd. Jord- och skogsbruk är utpekade som nationellt intresse i Miljöbalken (3:4) eftersom näringen är viktig för livsmedelsförsörjningen samt att det möjliggör närproducerade livsmedel. Nationellt intresse innebär att jord- och skogsmark som har betydelse för näringen så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra markanvändningen.

Det är viktigt att utvecklingsmöjligheter för Axsjö Gård, söder om tätorten, bevaras. Verksamheten bör inte byggas in då den bidrar till att säkerställa det nationella intresset och också bidrar till Morgongåvas lantliga ortskaraktär. Viss jordbruksmark pekas ut för bostadsbebyggelse norr om järnvägen.

Kommunen ser också att jordbruksmarken mellan sjöarna, söder om 72an bevaras samt utvecklas för ökad dagvatten- och skyfallshantering samt minskade föroreningar.

Markanvändning i Heby kommun

■ Bebyggelse ■ Skog ■ Jordbruksmark ■ Övrig mark

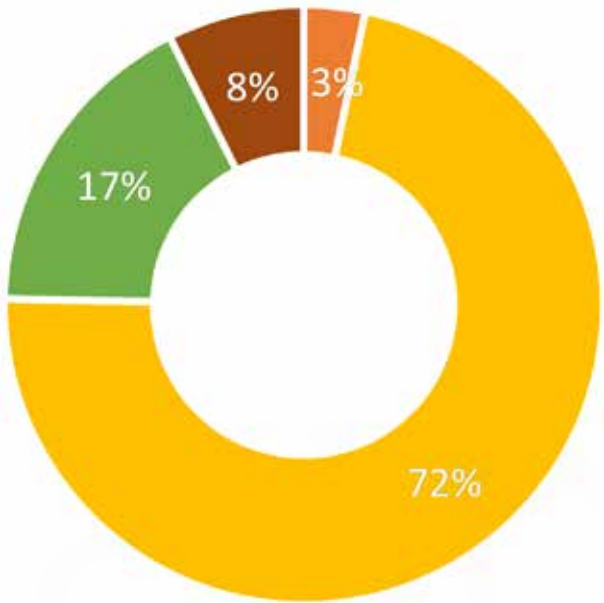

Diagram som beskriver markanvändningen inom kommunen.

Innebörd och konsekvenser

Med beaktande av jordbruksmark behöver Heby kommun möta utvecklingen av Morgongåva med nya bostadsområden. Plankartan innehåller områden där både jordbruksmark och skogsmark behöver tas i anspråk för bostads- och verksamhetsbebyggelse. I detta sammanställda samrådsförslag så tar utpekad markanvändning cirka 6 hektar jordbruksmark i anspråk för att tillgodose det väsentliga allmänna intresset bostadsförsörjning. Detta är dock översiktligt räknat och baserat på ett planområde utan exakta gränser. Därtill tillkommer cirka 9 hektar utpekad för dagvattenhanteringsåtgärder. Denna yta kan komma att förminska ytterligare.

INFORUTA

BEBYGGELSE PÅ JORDBRUKSMARK

Miljöbalken anger att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om behovet inte kan uppfyllas genom att annan mark tas i anspråk. Till jordbruksmark räknas åker-, ängs- och betesmark. Väsentliga samhällsintressen är: bostadsförsörjningsbehov, lokalisering av bostäder och arbetsplatser nära varandra, skapa väl fungerande och lämpliga försörjningssystem samt säkerställa viktiga rekreationsintressen (proposition 1985/86:3). Vid en eventuell exploatering av jordbruksmark måste kommunen se över om behovet kan tillgodoses på en alternativ lokalisering från allmän synpunkt på ett tillfredställande sätt och acceptabel ur samhällsbyggnadssynpunkt. Vilket innebär att lokaliseringen ska vara tekniskt och funktionellt lämplig samt rimlig ur ekonomisk synpunkt.

Klimatanpassning

En stor utmaning för den fysiska planeringen är att anpassa samhället efter klimatförändringarna samt minska vår klimatpåverkan. Klimatanpassning innebär att inte planera utbyggnad av samhället på mark som innebär risker för människors hälsa eller på den byggda miljön vid ett förändrat klimat. Det innebär även att beakta redan befintlig struktur och byggnationer i relation till risker som följer av ett förändrat klimat. En viktig del i att minska klimatpåverkan är att planera samhällen som är resurseffektiva och som ger människor förutsättningar att leva på ett hållbart sätt. Det kan innebära att bygga tätare, minska transportbehoven och gynna gång- och cykelstråk. Människors behov av natur och grönytor i sin närmiljö är viktiga aspekter att planera in.

Förväntade följder av klimatförändringarna

Nedan följer en beskrivning av hur klimatförändringarnas effekter kan påverka Morgongåva.

Fluktuerande grundvattennivåer

Kommande klimatförändringar påverkar tillgången till rent dricksvatten, dvs. behovet av rent dricksvatten är större än vad som finns tillgängligt. Vatten som resurs är sårbart för torka och värmeböljor samt även skyfall och översvämningar. Risk för minskad grundvattenbildning förväntas ska inom hela Uppsala län. Hur stora effekterna blir på grundvattenbildningen beror på grundvattenmagasinens kapacitet och kommer att variera år till år med ökad fluktuation i grundvattennivåer. Morgongåvas dricksvatten kommer från grundvattenresursen i Dalkarlsåsen som i dagsläget har en god tillgång på grundvatten. Dalkarlsåsens magasin bedöms vara stor och långsamreagerande enligt den regionala vattenförsörjningsplanen för Uppsala län. Dalkarlsåsen är utpekad som en regionalt viktig dricksvattenresurs och har ett ökat behov av skydd. Konsekvenser av det förändrade klimatet riskerar även att medföra störningar i vattenverk och ledningar. Många hushåll utanför tätorterna i Heby kommun använder grundvatten för enskild vattenförsörjning. Hushåll med enskild vattenförsörjning blir mer sårbara vid fluktuerande grundvattentillgångar och ansvaret ligger på hushållet att täcka behovet långsiktigt. SGU har tagit fram riktvärden för antal fastigheter per hektar med enskild vattenförsörjning.

Torka

Långvariga perioder med liten eller ingen nederbörd påverkar jordbrukets skördar och ger låga vattennivåer i sjöar och vattendrag. Konsekvenser av torka kan leda till vattenbrist för dricksvattenförsörjning, för industriell verksamhet och för jordbrukets bevattningsbehov. Långvarig torka kan även öka risken för bränder i skog och mark. Höga temperaturer gör även att mer vatten avdunstar från mark och vattendrag.

Högre temperaturer i tätorten

Enligt SMHI har årsmedeltemperaturen i Uppsala län ökat med 0,5 grader, till lite över 6 grader. Perioden 2021-2050 kan årsmedeltemperaturen öka till mellan 7 och 8 grader. Temperaturökningen kan innebära att hösten blir längre och att våren kommer tidigare. Vegetationsperioden blir därmed längre. Som följd av klimatförändringarna förväntas även temperaturen i Morgongåva att påverkas, i form av värmeböljor som inträffar oftare och håller i sig i flera dagar. SMHI definierar värmeböljor som sammanhängande perioder med dygnsmedeltemperatur över 20 grader. Högre temperaturer leder till negativa hälsoeffekter för riskgrupper med uttorkning och påverkan på hjärt- och kärlsystemen.

Riktlinje

» *Temperaturen påverkas av andelen hårdgjorda ytor och andelen vegetation. Fastigheters gårdar och allmänna platser behöver därför utformas för att ge skugga och minska solexponering. Skuggande växter eller solavskärmning är särskilt viktig på skol- och förskolegårdar, gårdar anslutna till äldreboende och på allmänna mötesplatser.*

INFORUTA KLIMATFÖRÄNDRINGAR

Den globala uppvärmningen påverkar vår miljö idag och i framtiden. Enligt FN:s klimatpanel IPCC är människans levnadssätt en stor orsak till den globala uppvärmningen. RCP-scenarier beskriver hur klimatet påverkas beroende på om utsläppen begränsas (RCP 4.5) eller om utsläppen fortsätter att öka (RCP 8.5). Årsmedeltemperaturen beräknas att öka i Sverige med 2-4 grader (RCP 4.5) eller med 4-6 grader (RCP 8.5) fram till år 2100. Läs mer om hur klimatförändringarna påverkar Uppsala län i SMHIs rapport Framtidsklimat i Uppsala län – enligt RCP-scenarier.

Ökad nederbörd

I ett framtida klimat väntas totala nederbörden att öka. Till följd av den ökade årsmedeltemperaturen kommer nederbörden i högre utsträckning falla som regn istället för snö under vintermånaderna. SMHI definierar skyfall som nederbörd på minst 50 mm under en timme eller minst 1 mm under en minut. Årstillrinningen förväntas öka i de flesta vattendrag med 10 %, med störst förändring i tillrinningen under vinterperioden.

Orter behöver planera in ytor där översvämning kan ske utan allvarliga konsekvenser för människors hälsa och på den byggda miljön.

Förtätning av samhällen är en effektiv strategi för resursanvändning men innebär oftast hårdgörande av markytor där det tidigare var möjligt för överskottsvatten att infiltreras.

Riktlinje

- » *Ökad förtätning förvärrar konsekvenserna av skyfall därför är det av stor vikt att ytor för dagvatten och grönområden bevaras för att minska risken för skador på den byggda miljön.*

Kraftiga skyfall ökar risken för marköversvämningar och skador på den byggda miljön genom att vatten riskerar att tränga in i byggnader och ledningsnät riskerar att översvämmas. Följder av översvämmade ledningsnät kan vara att vattnet går tillbaka upp i ledningar samt att föroreningar sprids med dagvattnet. Översvämningar leder till en ökad risk för mögel- och fuktskador i befintliga byggnader.

Som planeringsunderlag, del av den strategiska miljöbedömningen och enligt PBLs krav på översiktsplanen så har en skyfallskartering framarbetats över Morgongåvas befintliga situation samt simulerad efter planområdets utvecklingsområden. Modellering har utformats efter ett 100 års-regn med klimatfaktor 1,25, efter andel hårdgjord yta och förväntad byggnation. Simulerat regn har en total varaktighet på 6 h och en total volym på 105,6 mm. Den totala simuleringstiden är 10 h, för att även kunna följa avrinningen och översvämningsdjup.

Skyfallskarteringen har tagits fram genom en hydrodynamisk ytavrinningsmodell, och rapporten finns att tillgå i sin helhet. Kontakta mark- och planeringsenheten Heby kommun.

Risken för översvämning ska bedömas för att säkerställa att planerad markanvändning i den fördjupade översiktsplanen utgör en hållbar och långsiktig mark- och vattenanvändning samt beaktar klimatrelaterade risker.

Vid planering av exploatering bör bebyggelse undvikas i områden som riskerar att översvämmas, eller där viktiga flödesvägar riskerar att

blockeras. Det kan fortfarande vara möjligt att bebygga dessa områden, men stora och dyra kompensationsåtgärder kan komma att krävas.

Kartorna på följande sidor visar simulerat 100-årsregn, avrinning och utsatta områden enligt tidigare beskrivning.

Riktlinje

- » *Vid projektering av den nya cykelbanan till Vittinge behöver hänsyn tas till risken för att cykelbanan översvämmas.* Området mellan sjöarna har flera områden som riskerar att översvämmas. Även infarten till Molnebovägen från 72an är utpekad riskområde för översvämning. Åtgärder i form av dagvattenhantering och dammar är viktigt att införa på de utpekade platserna.

Västra företagsparken och området vid gröna mötesplatsen är synnerligen utsatta för skyfallsrisker. Här behöver åtgärder vidtas för att öka hanteringsförmågan av vattenmängderna. Längs allévägen går också en skyfallsväg igenom bostadsområdet.

Specifika områden utsatta för översvämningsrisker och där det löper viktiga avrinningsområden behandlas var för sig i kapitel "föreslagen mark- och vattenanvändning" och plankartorna.

Riktlinje

- » *Behovet av skugga, svalka och vindskydd i närmiljön ska beaktas i detaljplanering och bygglovsprövning. Möjlighet till naturlig skuggning eller solavskärmade delar av fastigheten bör finnas att tillgå.*
- » *Ny exploatering ska ske på sådant sätt att risken för översvämningar eller andra klimatrelaterade konsekvenser inte förvärras. Möjligheter för att införa multifunktionella ytor ska beaktas i planeringen.*

Riktlinje

- » *Lågpunkter bör hållas fritt från byggnation och exploatering i möjligaste mån genom samtliga planområden.*
- » *Ifall naturliga översvämningsytor byggs bort genom att marken höjs, behöver konsekvenserna för bebyggelse upp- och nedströms dessa beaktas. För att undvika negativa konsekvenser kan volymerna behöva återskapas på annat håll.*
- » *Ifall markhöjder ändras så att trösklar i terrängen längs flödesvägarna höjs eller sänks, behöver eventuella konsekvenser upp- resp. nedströms förändringen bedömas och vid behov kompenseras för.*
- » *Ifall en flödesväg blockeras, behöver en alternativ flödesväg säkerställs.*
- » *Först och främst ska ny byggnation planeras så att inget ovanstående blir aktuellt.*

Framöver behöver även snösmältningsflöden, vårflod, beaktas. Vilket inte är ett skyfallsscenario men en annan form av översvämningsrisk. Detta bör studeras i framtida översiktsplansutredningar och i synnerhet vid senare detaljplanläggning vid utsatta områden. Det bör även påpekas att 100-årsregn och 500-årsregn inträffar och förväntas inträffa mer frekvent än tidigare som en följd av klimatförändringarna.

Areella näringar

Klimatförändringarna har en direkt påverkan på de areella näringarna och som blir tydligt påverkade av det förändrade klimatet. Jordbruket och djurhållningen kan i viss mån gynnas av den längre växtsäsongen men påverkas även av den ojämnt fördelade ökade nederbörden och extrema vädersituationer med långvarig torka och skyfall. Risker för försämrade skördar, brist på foder och risk för spridning av sjukdomar och invasiva arter ökar.

Andra följder av klimatförändringarna kan vara ökad risk för bränder, smitta och skador på biologisk mångfald. Klimatförändringarna har en ökad inverkan på risken för ras, skred och erosion. MSB har genomfört en kartering över Uppsala län och har inte identifierat risk för ras och skred inom Morgongåva. Inom den fysiska planeringen är det fortsatt viktigt att genomföra undersökningar för geotekniska risker i samband med ny bebyggelse samt att vara vaksam för förändringar inom den befintliga miljön.

Klimatanpassning av den byggda miljön

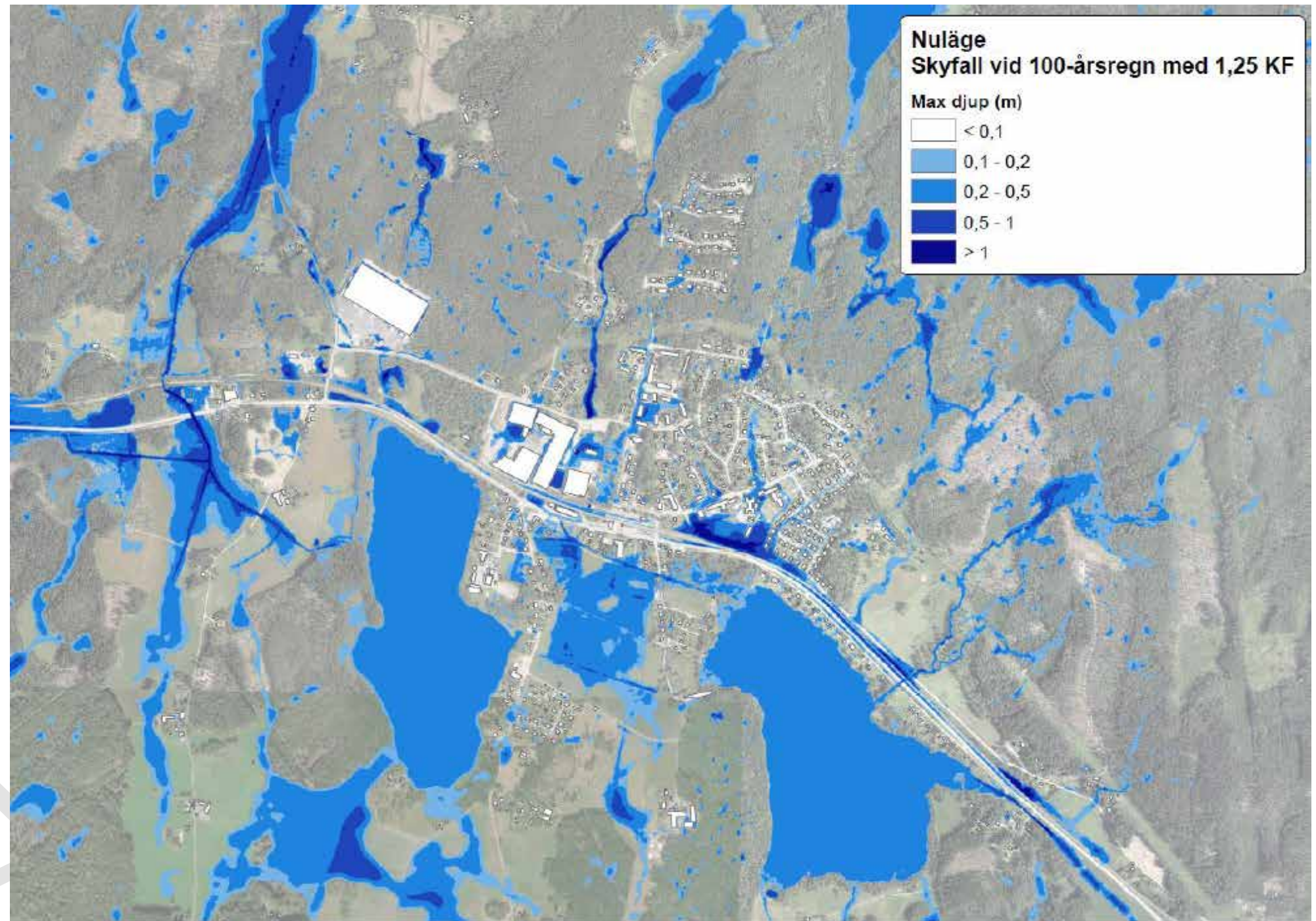
Den befintliga bebyggelsen behöver hanteras vid kommande klimatförändringar och olika åtgärder behöver sättas in för att ställa om inför ett förändrat klimat. Hårdgjorda ytor absorberar värme. Med ekosystemtjänster kan samhället skyddas mot extremväder t.ex. översvämning, skyfall och torka. Reglering av lokalklimat kan ske genom att vegetation bidrar till jämnare temperatur, ökad luftfuktighet och luftförbättrare samt fungerar som vindskydd.

Vegetation kan och bör användas som ett medel att genomföra klimatanpassning. Träd tar upp en del av nederbörden, skapar välbehövlig skugga och fungerar temperaturutjämnande under varma perioder (transpiration). Multifunktionella ytor kan utformas med funktionen att samla upp dagvatten och är viktiga för ekosystemtjänster. Multifunktionella ytor både renar och reglerar dagvatten samtidigt som det ger ökad trivsel i gaturummen.

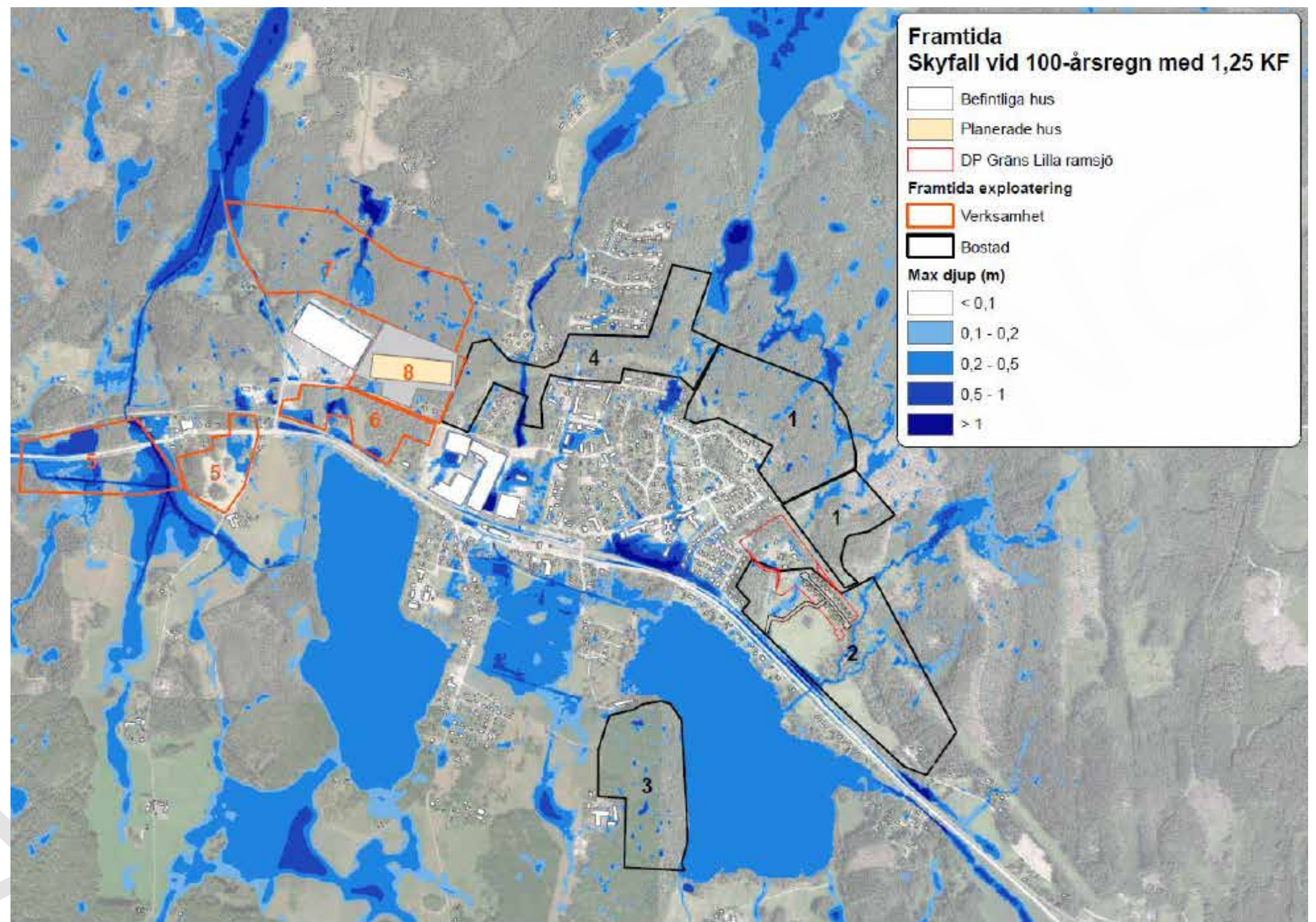
Arbete med multifunktionella ytor kopplas till globala målet för att säkra människors hälsa och välbefinnande samt bekämpa klimatförändringarna.

INFORUTA KLIMATANPASSNING

Klimatanpassning innebär att inte planera utbyggnad av samhället på mark som innebär risker för människors hälsa eller på den byggda miljön vid ett förändrat klimat. Det innebär även att beakta redan befintlig struktur och byggnationer i relation till risker som följer av ett förändrat klimat.

Skyfallssimulering modellerad utifrån nuvarande markanvändning.

Skyfallssimulering modellerad efter utbyggnad och exploatering av de undersökta områdena.

RIKSINTRESSE, LIS & ANDRA VÄRDEN

Riksintresse

Geografiskt värdefulla områden som är av nationell betydelse är utpekade som riksintressen i miljöbalken. Det gäller områden med stora natur- och kulturvärden som är av bevarandebetydelse samt områden som är viktiga nationellt för exploatering. Ett riksintresse för totalförsvaret har företräde framför andra riksintressen. Inom det avgränsade området för den fördjupade översiktsplanen finns det två riksintressen inom området för kommunikationer som behöver beaktas. Trafikverket bedömer vilka områden som anses utgöra ett riksintresse för kommunikationer i Sverige. Dalabanan utgör ett riksintresse och riksväg 72 är ett riksintresse.

Dalabanan

Dalabanan sträcker sig mellan Mora och Uppsala med mellanliggande stationer. Två stopp är inom Heby kommun, i Heby tätort och i Morgongåva tätort. Sträckan trafikeras av både gods- och persontrafik på den enkelspåriga banan. Dalabanan hör till järnvägens stomnät och är viktig för näringslivet och för människors livskvalitet. För Morgongåva innebär Dalabanan att invånare kan pendla mellan olika orter på ett hållbart sätt samt att näringslivet i Morgongåva har goda förbindelser med närliggande orter och kan attrahera arbetskraft. Dalabanan är en viktig kommunikationslänk för Heby kommun och möjliggör förbindelser med Stockholm, Västmanland och Dalarna.

Riksväg 72

Väg 72 förbinder Sala och Uppsala med mellanliggande tätorter Heby, Morgongåva, Vittinge, Järlåsa och Vänge. Mellan Sala och Heby benämns sträckan även som riksväg 56, som svänger av mot Gävle innan Heby tätort. Trafikverket kommer att bygga ut vägen mellan Sala och Heby med mötesfri väg (2+1) med byggstart år 2024-26 och en vägplan projekteras för att väg 72 mellan Heby och Uppsala ska byggas om till en mötesfri väg.

Riktlinje

- » *I planförslaget får inte framtida exploatering negativt påverka möjligheterna till drift, underhåll och utveckling av kommunikationerna.*

LiS

LiS står för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. När kommunen pekar ut ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas när området prövas för dispens och upphävande av strandskydd. För att få dispens från strandskyddet inom LIS-områden måste vissa kriterier i Miljöbalken uppfyllas. Syftet med LIS-områden är att stimulera den lokala och regionala utvecklingen samtidigt som strandskyddets syften upprätthålls. Allmänheten ska ha fortsatt god tillgång till strandområden och goda livsvillkor för växt- och djurliv ska bevaras. Heby kommun har sedan tidigare ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som hanterar LIS.

Stränderna runt Axsjön och Ramsjön har många olika värden som behöver beaktas i den fysiska planeringen. Den öppna landskapsbilden bidrar till stora upplevelsevärden för invånarna och besöksnäringen samt är särskilt värdefull för djur och växters mångfald. Attraktiva boendemiljöer bidrar till det globala målet Hållbara städer och samhällen, och bevarandet av strandkanten bidrar till målet ekosystem och biologisk mångfald. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga medborgarnas tillgång till strandområden genom allemansrätten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Strandskyddet gäller generellt längs alla strandkanter och skyddar 100 meter från strandkanten både på land och i vattenområdet. I vissa fall kan Länsstyrelsen utvidga skyddet upp till 300 meter. Strandskyddet gäller

även längs bäckar och mindre vattendrag eftersom de har en stor betydelse för den biologiska mångfalden.

I förslaget till fördjupad översiktsplan för Morgongåva pekas ett LIS-område ut väster om Ramsjön. LIS-området föreslås för bostadsbebyggelse samt att områdets rekreationsvärden tillvaratas genom att allmänhetens tillgång till stranden möjliggörs. En promenadslinga föreslås anläggas parallellt med strandkanten. Hänsyn ska tas till djur- och växtliv samt att exploateringen inte får påverka Ramsjöns vattenkvalitet. Området ses som ett långsiktigt bidrag till utvecklingen av landsbygden i Morgongåva genom att flera invånare bidrar till att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden. Möjliggörande av bebyggelse i Morgongåvas södra delar avlastar den centrala plankorsningen och bidrar till goda boendemiljöer med tillgängliga kommunikationer och närhet till barnomsorg och grönytor. Läs mer om området under avsnittet bebyggelseutveckling.

Riktlinje

- » *Vid eventuell strandnära exploatering ska en skyddszon lämnas närmast strandlinjen för att säkra allmänhetens tillgång samt minimera risken för påverkan på djur- och växtliv.*

Andra värden

Fornlämningar (fyndigheter av ämnen och material)

Morgongåva, och hela Heby kommun, är rikt på fornlämningar. En arkeologisk utgrävning utfördes år 2014 på fastigheterna Vittinge 18:1 och Lilla Ramsjö 2:1. Området är bevarandevärt pga. de många fornlämningar som finns i området. Området verkar ha använts under stenålder och yngre järnåldern. Det finns tre runstenar i området som visar på att bygden troligtvis var en rik järnåldersbygd (SAU rapport 2014:24). Området har tidigare pekats ut som bevarandevärt område tillsammans med en bit av den äldre jordbruksmarken. Området är ett vackert kulturlandskap som ska framhävas och de forntida värdena förhöjas.

Elektronisk kommunikation

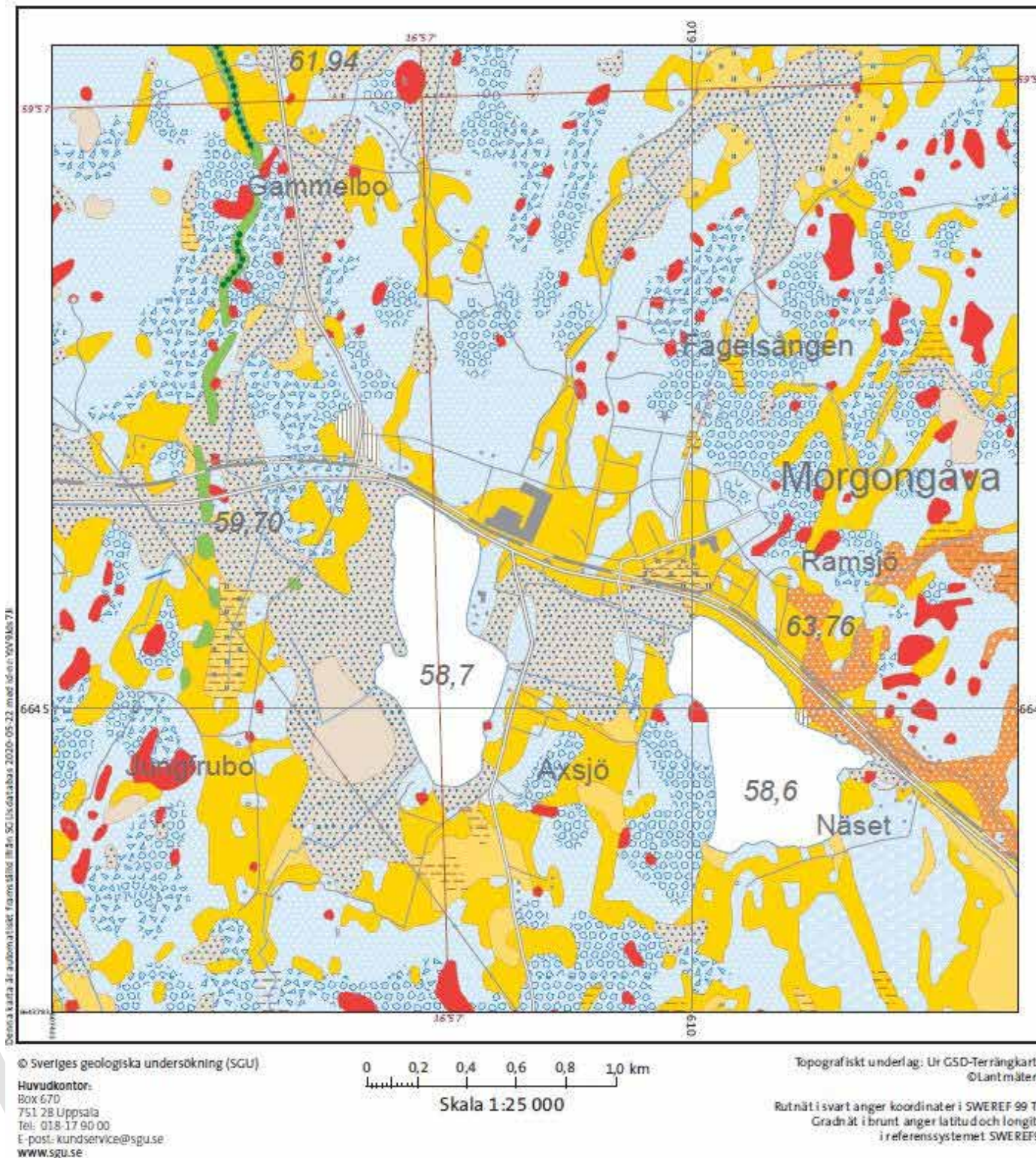
I 2 kap. PBL allmänna och enskilda intressen har elektronisk kommunikation införts som ett allmänt intresse. Tillgång till IT, internet och bredband, är en viktig fråga som behöver hanteras på liknande sätt som vägar, el och vatten i översiktsplaneringen. Kommuner har möjlighet att peka ut markreservat för elektroniska kommunikationsnät. Det innebär att vid planläggning och lovgivning ska olika intressen vägas mot varandra för att skapa en bra helhet.

Kraftledningar (även under teknisk anläggning)

Stamnätet är av nationellt intresse. MB 3 kap 8 paragraf 8, mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för energidistribution ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten och utnyttjandet av sådana anläggningar.

Geotekniska förhållanden

Den norra delen av Morgongåva har goda grundförhållanden med mestadels morän och glacial lera. Storblockig terräng dominerar de nordostliga områdena av samhället. En mindre bäckravin, Rävsjöbäcken, löper från norr till söder och mynnar ut i Ramsjön. Söder om riksväg 72 och järnväg är markförhållandena något sämre för eventuell byggnation. Den mark som anses lämplig att bebygga är redan ianspråktagen. Tidigare har en stor del av marken omkring

Jordartskarta över Morgongåva.

Jordartskarta 1:25 000–1:50 000 visar jordarternas utbredning i eller nära markytan samt förekomsten av block i markytan. Ytliga jordlager med en mäktighet som understiger en halv till en meter redovisas i vissa fall. Även underliggande jordlager, t.ex. isälvsediment under lera, redovisas i vissa fall, men någon systematisk kartläggning av dessa har inte gjorts. Även vissa landformer, såsom moränbacklandskap, moränryggar och flygsanddyner redovisas. Jordarterna indelas efter bildningsätt och kornstorlekssammansättning. Jordartskarta 1:25 000–1:50 000 visar information ur det SGU anger som databasprodukten "Jordarter 1:25 000–1:100 000". I denna produkt ingår jordartskartor framställda med olika metoder och anpassade för olika presentationsskalor. Kortfattad information om karteringsmetod för det aktuella kartutsnittet och lämplig presentationsskala med hänsyn till kartans noggrannhet ges på sidan två av detta dokument. Observera att det som är lämplig skala kan avvika från det valda kartutsnittets skala. För ytterligare information om jordarter, jordlagerföljder, jorddjup m.m. hänvisas till www.sgu.se eller SGUs kundtjänst.

sjöarna varit sjöbotten och det resulterar i att grundförhållanden starkt kan variera från en plats till en annan.

Marken mellan sjöarna består av lera och organiska jordarter. Berg påträffas på 9 meters djup och på vissa ställen djupare än 11 meters djup. Grundvattennivån är hög, tryckytan bedöms ligga på ca 0,3 – 1,3 m under markytan. Leran i området har en extremt låg skjuvhållfasthet. Marken bedöms i dagsläget vara olämplig att exploatera, delvis pga. de

geotekniska förhållanden och för framtida klimatförändringar som kan påverka markförhållandena.

FÖRESLAGEN FRAMTIDA MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Morgongåva har de senaste åren expanderat kraftigt inom verksamhetsutveckling och kommunikationsutveckling. Detaljplaner och exploateringsområden, vissa mycket omfattande sådana, har tillkommit sedan översiktsplanen, 2013, och tidigare FÖP, 2010, framarbetades. Det innebär dels att det finns ett annat behov av bostads- och verksamhetsmark i Morgongåva idag. Det innebär också att tidigare plan- och markberedskap i stort har ianspråktagits.

Utvecklingsstrategi från översiktsplan 2013

» *Plan och markberedskap finns i de orter som anses strategiskt viktiga att utveckla.*

Plankartan svarar därför mot nämnda utvecklingsstrategi. Plankartan är huvudsaklig tillämpning och viktning av alla beskrivna allmänna intressen genom detta dokument samt strategiskt miljöbedömning inklusive miljökonsekvensbeskrivning och med hänsyn till en långsiktigt hållbar utveckling. Den strategiska miljöbedömningen och efterföljande miljökonsekvensbeskrivningen är till stor del inarbetad i planförslaget. I bilagan Miljökonsekvensbeskrivning framgår hur planen har anpassats och även förändrats efter bedömningen.

I detta avsnitt presenteras *Heby kommuns vilja* och ställningstaganden kring mark- och vattenanvändningen inom det avgränsade området för Morgongåva tätort.

Kartan på nästa sida visar hela planförslaget som kan ses som den övergripande samordningen av kommunens viljeriktning samt hänsyn till allmänna intressen enligt PBL och MB. Planläggning av mark är en kommunal angelägenhet, plankartan visar Heby kommuns viljeriktning gällande kommande planering. Förutsättningar kan, som tidigare är visat, förändras kraftigt och plötsligt men plankartan ska fungera vägledande.

Planförslaget i på nästa sida ovan ger en överblicksbild av hur kommunen ser på mark- och vattenanvändningen och vart olika intressen kan tillgodoses. Planförslaget följer boverkets ÖP-modell 2.1 och färgkodningen därefter, med vissa modifikationer för läsbarhetens skull och efter prioritetsordning. Utvecklingsinriktningen, beskrivning samt hänsynstaganden följer också ÖP-modell 2.1 och benämndes "bebyggelsestruktur", "transport- och infrastruktur" samt "grön- och blåstruktur". Plankartorna följer samma mönster och delas in i likartade teman för att underlätta läsning av kartan och efterföljande tillämpning. Kartan visar kommunens intentioner och viktningar genom ett fokus på framtida användning av mark- och vatten. Detta inbegriper utveckling både genom framtida förändring och bevarande av nuvarande användning. Planens syfte och uppdrag har varit att möjliggöra för bostäder och verksamhetsutveckling. Plankartan visar vart kommunen vill att detta ska ske med hänsyn till andra allmänna intressen i Morgongåva samt mellankommunala och nationella intressen.

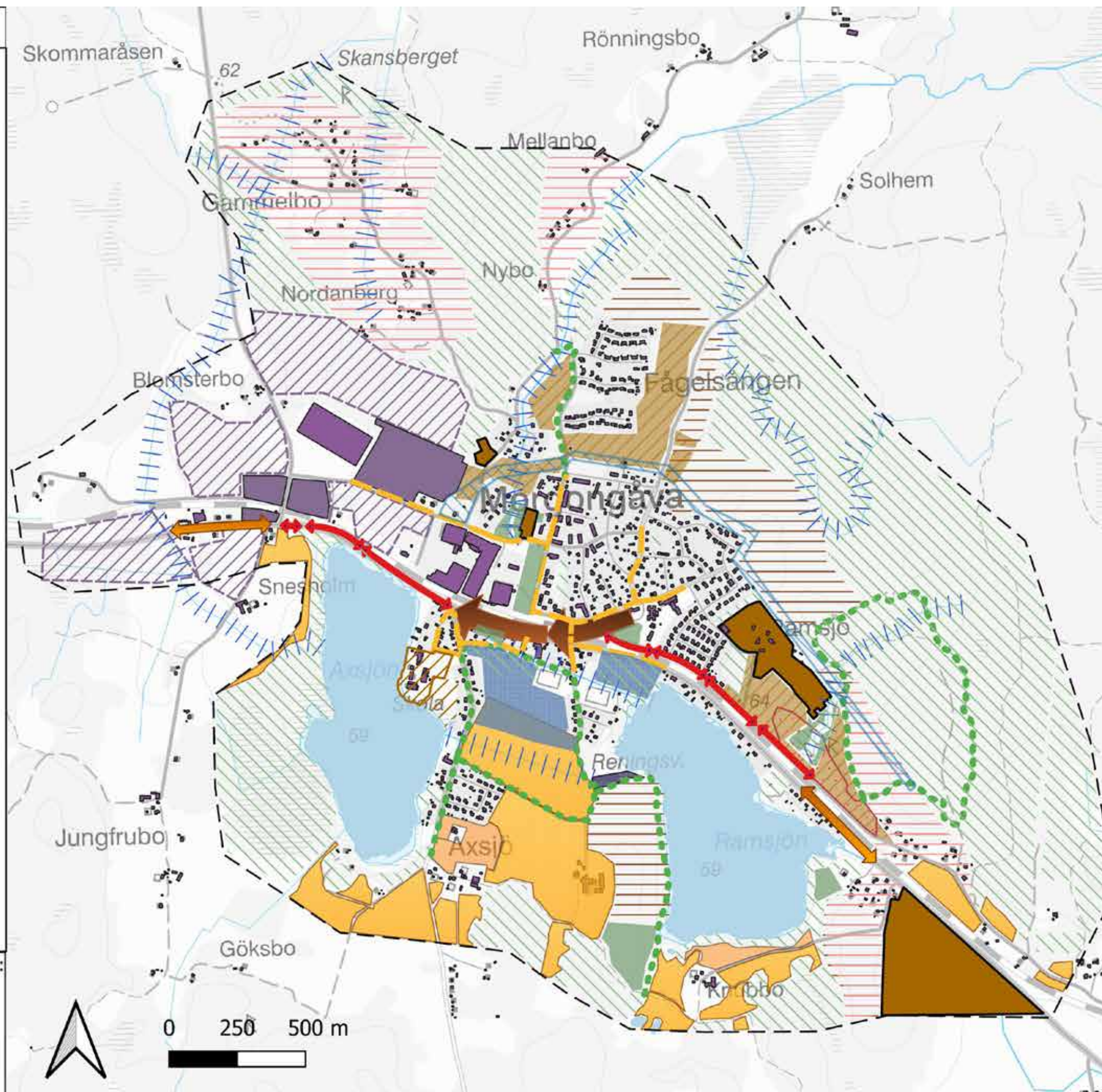
Planförslag

Teckenförklaring

- kraftledning
- Avgränsning
- Grönområde och park
- Naturområde
- Markreservat för dagvattenanläggning
- Skola
- Skolbehov
- Befintlig bebyggelse
- Regionalt huvudstråk
- Gång- och cykel
- Rörelsestråk
- Promenadslinor
- Teknisk anläggning
- Centrumutveckling
- Vatten
- Vattendrag
- Kulturmiljövård
- Jordbruksmark
- Betesmark
- Planlagt verksamhet
- Verksamhet Utredningsområde
- Sammanhängande bostadsbebyggelse
- Planlagt bostadsbebyggelse
- Bostadsbebyggelse
- Potentiell bostadsbebyggelse

Samrådshandling
Mark- och planeringsenheten
Heby kommun
2021-04-25

Koordinatsystem:
SWEREF99 16 30

Bebyggelseutveckling

I detta avsnitt beskrivs utpekade utvecklingsområden för bostäder och verksamhetsutveckling. Varje utpekat område är etiketterat, understruken text, på plankartan. Områdestexterna beskriver översiktligt kommunens syn på den föreslagna utvecklingen för respektive område genom övergripande lokaliseringsprövningar och hänsyn till planeringsförutsättningar i hela tätorten.

Kartan nedan visar planförslaget för framtida bebyggelseutveckling. Befintlig bebyggelsestruktur är gråskrafferat. På figur ”Plankarta” framgår fastighetsgränserna. För befintlig bebyggelse förespråkas generellt befintlig användning och utformning, klimatanpassning och utveckling av befintlig bebyggelse behandlas under kapitel ”Utvecklingsinriktning”.

Ny bebyggelse ska bygga vidare på befintlig struktur. Mark för bostadsändamål är rangordnat efter områden för föreslagen ny bostadsbebyggelse och potentiella områden för bostadsbebyggelse. Hårdmarkerade områden är redan detaljplanlagda områden med tillhörande bygggrätter. Streckade områden benämns som ”potentiell bebyggelse”. Här skulle detaljplanering kunna bli aktuellt på sikt, men det kräver ytterligare utredning eller förändrande förutsättningar. ”Bostadsbebyggelse” är den mark där kommunen ser det som mest lämpligt att bostadsbebyggelse först tillkommer om detaljplaneprovningen visar att det är lämpligt. Dessa gränser är inte exakta på kartan utan provas vid seanse detaljplanering. ”Sammanhängande bostadsbebyggelse” är områden där det idag saknas detaljplan, men där Heby kommun vill tydliggöra att tätortsnära boende på landsbygden uppmuntras.

Planlagd bostadsbebyggelse

Lilla Ramsjö I

Gällande detaljplan möjliggör för cirka 40 bostäder i olika upplåtelseformer. Planen antogs år 2018 med enskild markägare. Översiktsplanen pekar ut en vilja om att komplettera den befintliga detaljplanen med ytterligare en etapp, se Lilla Ramsjö II.

Rävsjöbäcken

Gällande detaljplan möjliggör för cirka 16-60 bostäder, helt avhängigt lägenhetsstorlek och upplåtelseform. Planen vann laga kraft år 2020 och bedöms tas ur planreserven relativt omgående. Heby kommun äger för närvarande marken.

Rävsjövägen

Äldre detaljplan som antogs år 1992 som möjliggör 6 st lägenheter i tre st parhus. Enskild markägare. Marknära lägenheter och parhus har de senaste åren återigen ökat i efterfrågan i Heby kommun.

Wibecks äng

Detaljplanen antogs år 2007 och möjliggör för cirka 30 småhus öster om Ramsjön. Enskild markägare. Ett område, ”Näset”, skulle på sikt kunna komplettera denna detaljplan och kopplingen till centrala Morgongåva.

Hasselgården

Projekterad hasselgården byggs i trä och kommer att bestå av 28 hyresrättsbostäder som förväntas stå färdiga för inflyttning under hösten 2021. Hasselgården ligger vid korsningen ramsjövägen/ringvägen, 700 meter från morgongåva station.

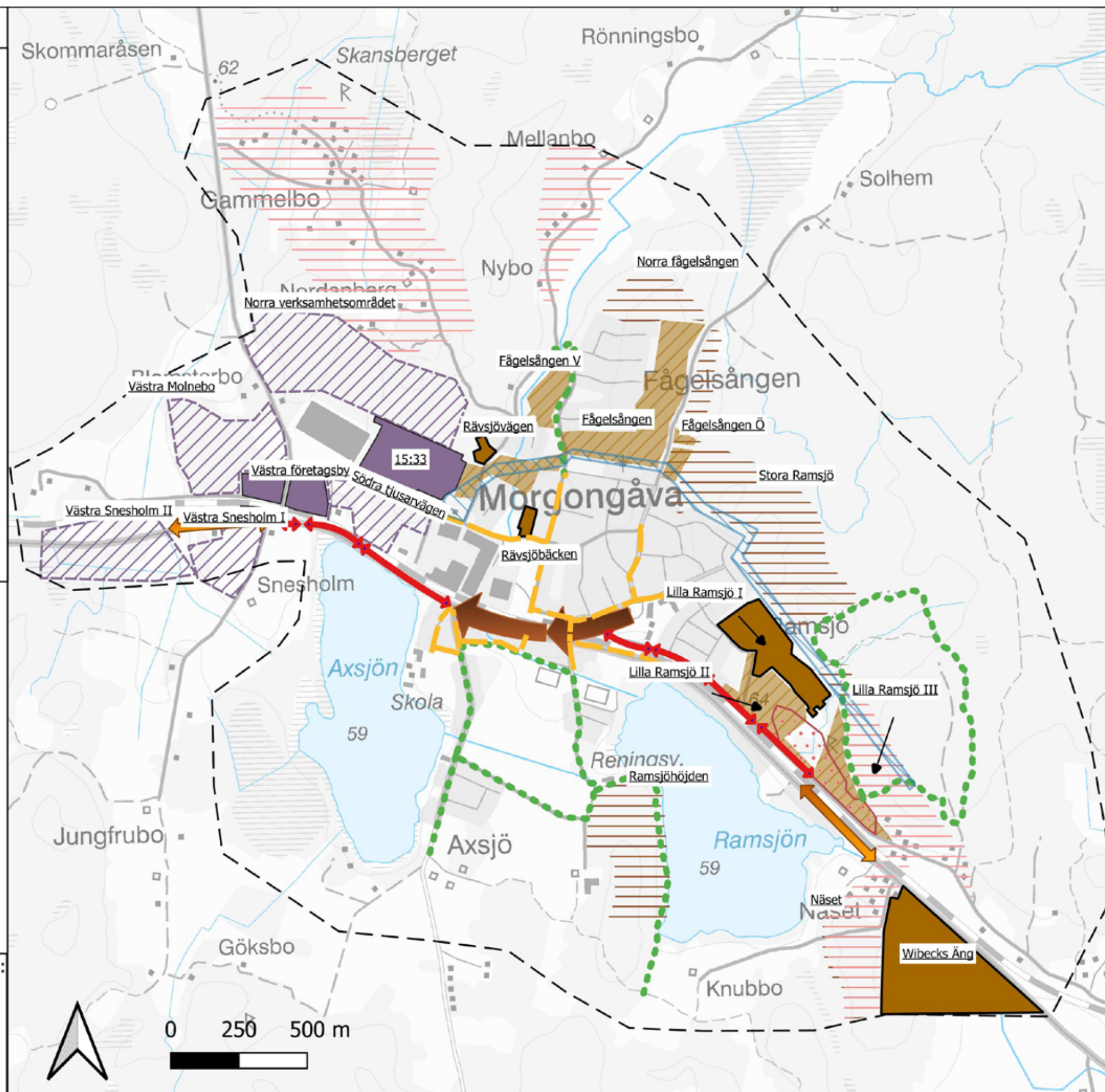
Exploateringskarta

Teckenförklaring

- kraftledning
- Avgränsning
- Regionalt huvudstråk
- Rörelsestråk
- Gång- och cykel
- Centrumutveckling
- Slingor
- Kulturmiljövård
- Planlagt verksamhet
- Verksamhet Utredningsområde
- Sammanhängande bostadsbebyggelse
- Planlagt bostadsbebyggelse
- Bostadsbebyggelse
- Potentiell bostadsbebyggelse

Samrådshandling
Mark- och planeringsenheten
Heby kommun
2021-04-25

Koordinatsystem:
SWEREF99 16 30

Ny bostadsbebyggelse

Lilla Ramsjö II

I nordöstra delen av Morgongåva tätort ligger Lilla Ramsjö. Området består delvis av äldre jordbruksmark och på platsen har fornlämningar påträffats. Marken ingår inte i ett större sammanhängande jordbrukslandskap utan ligger i direkt anslutning till tätorten. Eftersom området ligger topografiskt högre skapas en vacker utblick över Ramsjön.

Riktlinje

» *Utsikten över sjöarna ska tas tillvara inom den fysiska planeringen i Morgongåva.*

Delar av området är utpekade som "odlingslandskapets bevarandeområden" samt "regional kulturmiljövård" i Länsstyrelsens program från 1991 (s.86). Gränserna för dessa är inte helt desamma, det sistnämnda pekas även ut i Heby kommuns kulturminnesvårdsprogram från 1986.

Inför miljökonsekvensbeskrivningen utfördes en naturvärdesinventering under hösten 2020 som visade på höga naturvärden längs bäcken som rinner från norr till söder. Bäckraviner och slingrande bäckar har goda förutsättningar för naturvårdsarter och har höga biotopvärden. Naturbetesmarken bedöms ha ett påtagligt naturvärde då trädbevuxen betesmark är en värdefull naturtyp som gynnar många arter. Det löper en rinnväg genom västra planområdet som belastas kraftigt vid skyfall och denna bör beaktas i planutformning och höjdsättning.

Motivering och ställningstagande

Markområdet är aktuellt för bostadsbebyggelse eftersom utbyggnadsriktningen österut har en stor betydelse i att förena samhället med kultur- och naturmiljön samt rekreation och hälsa vid elljusspåret.

Utvecklingsstrategi från översiktsplan 2013

» *Natur- och kulturmiljöer värnas och nyttjas för kommunens attraktivitet som bostadsort och för besöksnäringen.*

Syftet med FÖPen är också att komma tillrätta med det bostadunderskott som råder i kommunen, och i synnerhet i Morgongåva. Samtidigt som nationellt, regionalt och lokalt behov av bostäder växer så växer även Morgongåva med ökade arbetstillfällen och goda kommunikationer. Morgongåva möter stora planeringsutmaningar och målkonflikter i samtliga väderstreck, vilket medför att alternativa lokaliseringar för ny bostadsbebyggelse begränsas.

Jordbruksmarken är delvis detaljplanerad för bostäder inklusive tillhörande gatuanslutning. Med beaktande av ortens behov av ytterligare bostäder, områdets goda läge gällande avstånd till viktiga målpunkter i tätorten och svårigheten att hitta alternativa placeringar anses området lämpligt att peka ut för ny bostadsbebyggelse. Området skulle väl komplettera ortens befintliga bebyggelsestruktur.

Det finns goda möjligheter i Lilla Ramsjö till hållbara kommunikationer genom ett cykelavstånd på cirka 5 minuter till tågstationen. Lokalisering av bostäder i nära anslutning till service, arbetsplatser och transportsystem främjar en hållbar utveckling. Lämpliga tekniska försörjningssystem såsom kommunal VA och fjärrvärme finns i anslutning till planområdet. Genom bebyggelse ökar även möjligheten att höja rekreationsvärdena i området om fornlämningsområdet tillvaratas, integreras och bevaras som en plats för rekreation och kulturvärden. Bäckravinens värdefulla rekreations- och naturvärden samt avlastande funktion på dagvattnet bör skyddas från exploatering framöver, vilket också tydliggörs på plankartan. Färgkodningen är inte exakt utan vägledande.

Föreslaget planområde kan möjliggöra för ca 50 bostäder. Vid planläggning av området är det av stor vikt att kulturhistoriska värden integreras i helheten och därmed utvecklas samt att naturområdet mot centrala Morgongåva utvecklas ifrån befintliga värden som naturlig lekmiljö och grönområde med alla dess olika funktioner. Även tillgängligheten till elljusspåret behöver beaktas vid eventuell planläggning.

Karta över Lilla Ramsjö.

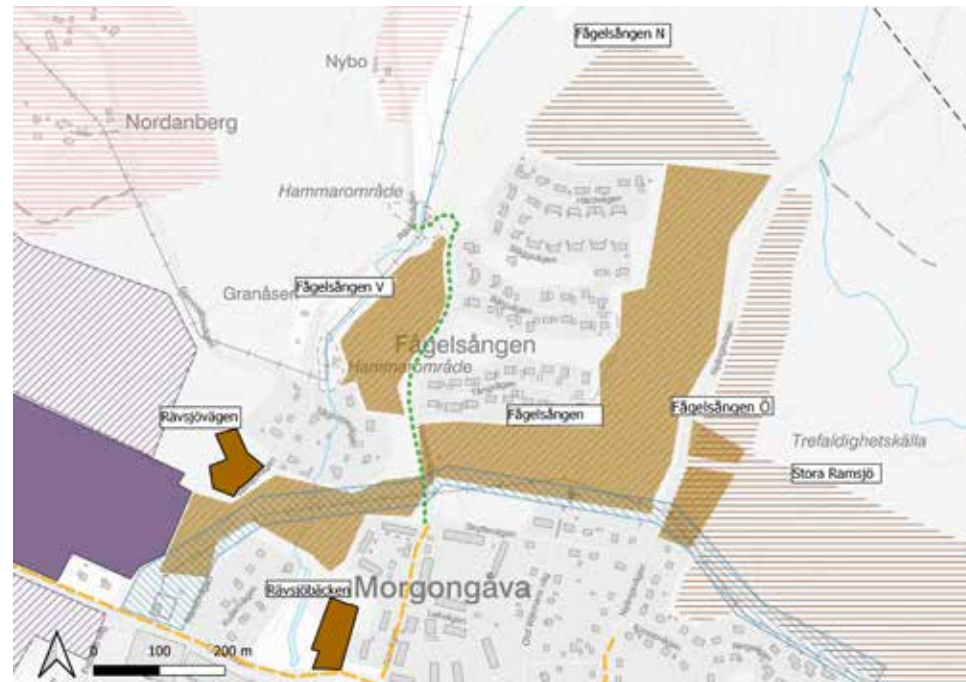
Utvecklingsområde Fågelsången

I nordöstra delarna av tätorten, kring område "Fågelsången", pekas mark ut som lämplig att utreda för bostadsbebyggelse. Utpekat område är relativt utspritt och det förutsätter ytterligare utredning och hänsyn. Området består av blandskog med vissa äldre lövträd som bör bevaras. Rävsjöbäcken som rinner från norr till söder uppvisar påtagliga naturvärden och en skyddszon bör upprättas. Exploatering längs rävsjöbäcken bör ta höjd och anpassas efter förväntade översvämningsområden, se skyfallskartering. Vid detaljplaneläggning ska naturliga lekmiljöer bevaras. Det finns möjligheter till förtätning söder om bostadsområdet Fågelsången. Området föreslås förtätas med flerbostadshus eller tätare småhusbebyggelse för att koppla samman samhället.

Den luftburna kraftledningen utgör dock ett påtagligt hinder för utvecklingen, och denna kräver markförläggning eller flytt. Markförutsättningarna är delvis viss svårhanterliga med blockig terräng och tydliga höjdskillnader. I de norra samt östra delarna av området så ska senare utredning ta hänsyn till de skogsnära och naturrika inslag som området har idag.

Motivering och ställningstaganden

Ur ett långsiktigt perspektiv bör fokus ligga på att binda samman orten snarare än att glesa ut, är detta inte möjligt så kan nya planområden tillkomma längre norr om kraftledningen. Tydliga planeringsutmaningar till trots så bedöms området under rådande förutsättningar fortfarande mer lämpligt och nära i tiden än andra områden. Ett resultat av de många målkonflikter och planeringsutmaningar som behöver hanteras i Morgongåva. Området skulle kunna komplettera den befintliga strukturen även inåt i orten, som en av få platser i Morgongåva. Det ligger i direkt anslutning till befintlig infrastruktur och vägnät i attraktivt läge. Inga höga naturvärden framkom vid inventering, det ligger fördelaktigt ur avrinnings och skyfallskartering. Sammantaget bedöms områdena kunna inhysa 40-65 bostäder, beroende på upplåtelseform och typ av bostad.

Karta över Fågelsången.

Potentiell bostadsbebyggelse

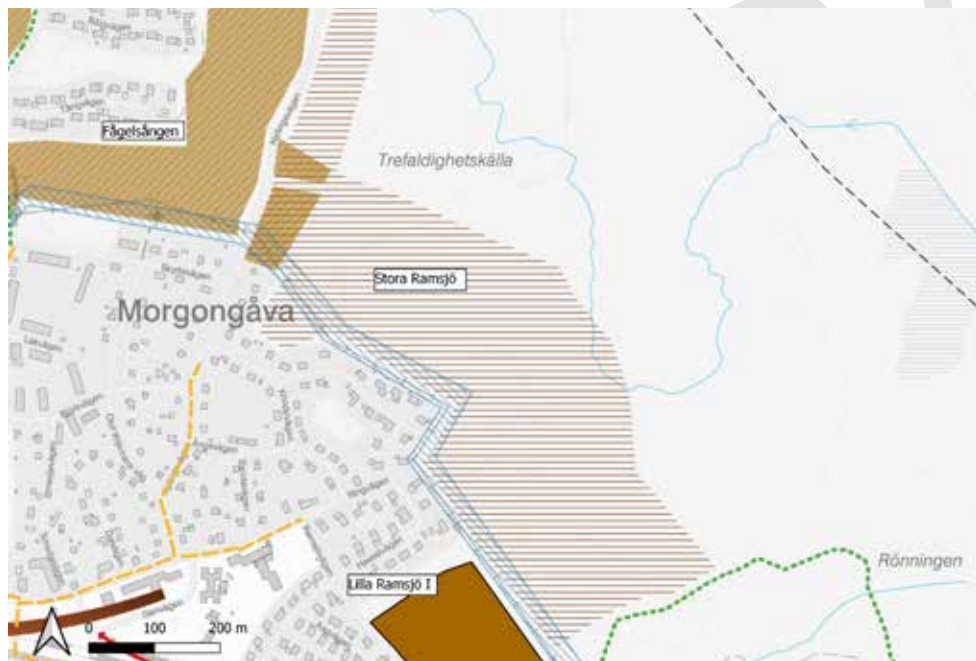
Områdena nedan pekas ut för att skapa en långsiktig förutsägbarhet och viljeriktning om efterföljande detaljerade utredningar visar att något av tidigare nämnda områden ej är lämpligt för bostadsändamål. Det ger även en längre utblick om redan nämnda områden tas i anspråk snabbt med tanke på Morgongåvas expansiva, strategiska och attraktiva läge.

Stora Ramsjö - Nordöstra Morgongåva

Området består av blockrik blandskog i nära anslutning till tätorten. Naturvärdesinventering visar att området innehar naturvärden i form av äldre träd och sumpskogskaraktär. Området har lågt artvärde eftersom inga naturvårdsarter har påträffats. Området kan potentiellt bli aktuell för framtida bebyggelse med inslag av bevarad natur. Baserat på att området Fågelsången innehåller ca 70 bostäder så skulle utpekade område kunna innebära ett tillskott av 100-150 bostäder, beroende på vilken typ av exploatering som väljs. Värdefull natur ska i sådana fall bevaras och utgöra gröna stråk.

Motivering och ställningstagande

Det finns goda möjligheter till hållbar kommunikation genom ett cykelavstånd på ca 5 min till tågstationen och andra målpunkter. Nödvändig infrastruktur är redan utbyggd i anslutning till området, vilket är fördelaktigt ur ett kommunalekonomiskt perspektiv. Behov av lek- och rekreationsmöjligheter eller aktivitetsfält ska utredas i samband med eventuell senare planering för bostäder. Det allmänna intresset bostadsförsörjning har vuxit, och växer sig, starkare för varje år. För Morgongåvas utveckling och för hela kommunen. Kommunen behöver bygga upp en långsiktig planberedskap för bostäder och bedömer att marken är lämplig att utreda för bostadsändamål.

Karta över Stora Ramsjö.

Ramsjöhöjden

Området består av blockrik tallskog i nära anslutning till tätorten, intill Ramsjön. I dagsläget finns det en enklare upptrampad stig parallellt med strandkanten som visar på att området används för rekreation. Morgongåvas närhet till de två sjöarna är en tillgång och bostadsexploatering skulle även kunna bidra med ett promenadstråk runt sjön för att på så sätt öka rekreationsvärden. Denna plats bör ses som utvecklingsbar på längre sikt och förutsatt att skyddsavstånden till reningsverk samt mjölkgård kan hanteras. Axsjö gård medför ett stort värde till Morgongåvas identitet och karaktär, med aktivt lantbruk i direkt anslutning till orten. Enligt miljöbalken får strandskyddet upphävas endast om det finns särskilda skäl att tillgodose ett angeläget allmänt intresse och intresset av att ta området i anspråk väger tyngre än strandskyddsintresset. Genom att peka ut området som ett LIS-område bedömer kommunen att området är lämpligt för utvecklingen av landsbygden. Strandskyddets syften ska fortfarande tillgodoses genom att allmänheten har god tillgång till strandområdet samt att djur och växtliv har goda livsvillkor.

Motivering och ställningstagande

Området föreslås för sammanhållen bostadsbebyggelse, ca 50- 80 bostäder. Området är strategisk genom sin centrala lokalisering med närhet till service och kommunikationer. Områdets strategiska läge möjliggör en hållbar utveckling genom att öka gång- och cykelanvändningen till skola och kollektivtrafik och därmed minska bilberoendet. Områdets omedelbara närhet till natur, Ramsjön och landsbygden åstadkommer en god livsmiljö. Det är även eftersträvaransvärt att det tillkommer bostadsbebyggelse söder om järnvägen för att minska belastningen på den redan hårt ansatta plankorsningen i centrala Morgongåva med skolan som målpunkt.

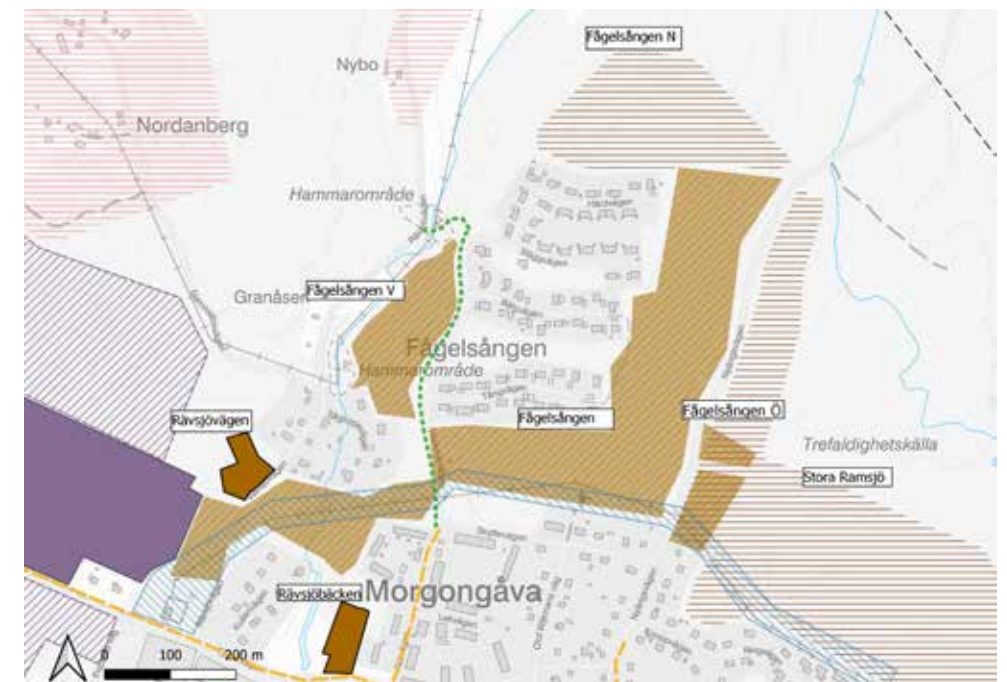
Karta över Ramsjöhöjden.

Eventuell planläggning av området innebär att strandskyddet upphävs på platsen. För att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdet ska en promenadslinga anordnas i anslutning till strandkanten. Anläggning av promenadslingor samt detaljplanläggning för bostadsändamål kräver hänsyn till mjölkgården, reningsverk och efterföljande skyddsavstånd. Ett generellt skyddsavstånd på 500 meter rekommenderas från brukscentrum för mjölkgården och för en god luftkvalitet.

Heby kommun vill peka ut detta som ett potentiellt LiS-område för att främja bostadsmöjligheterna i denna landsbygdskommun. Ramsjön är delvis svårtillgänglig och betydelsen av sjön för hela Morgongåva skulle kunna lyftas ytterligare. Heby kommun har sedan tidigare ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som behandlar LiS-områden. Denna föreslagna utpekning kompletterar handlingen med detta område.

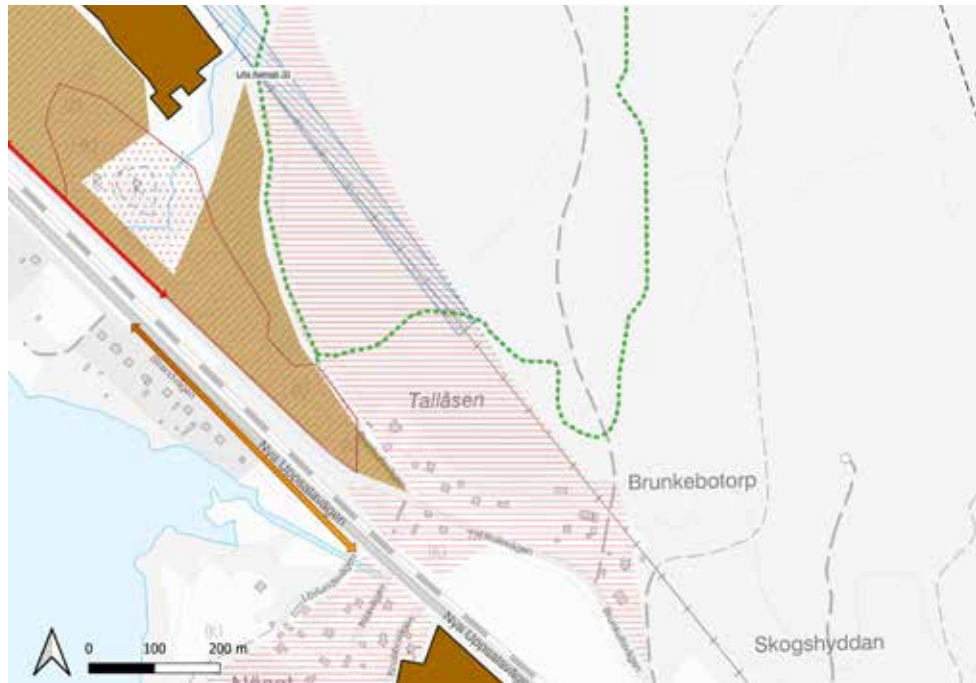
Norra Fågelsången

Norr om fågelsången kan en förlängning av nuvarande bebyggelsestruktur i framtiden bli aktuellt att utreda. Området ligger i anslutning till befintlig bebyggelse, vägnät och infrastruktur. Se även "Fågelsången" under ny bostadsbebyggelse.

Karta över Fågelsången.

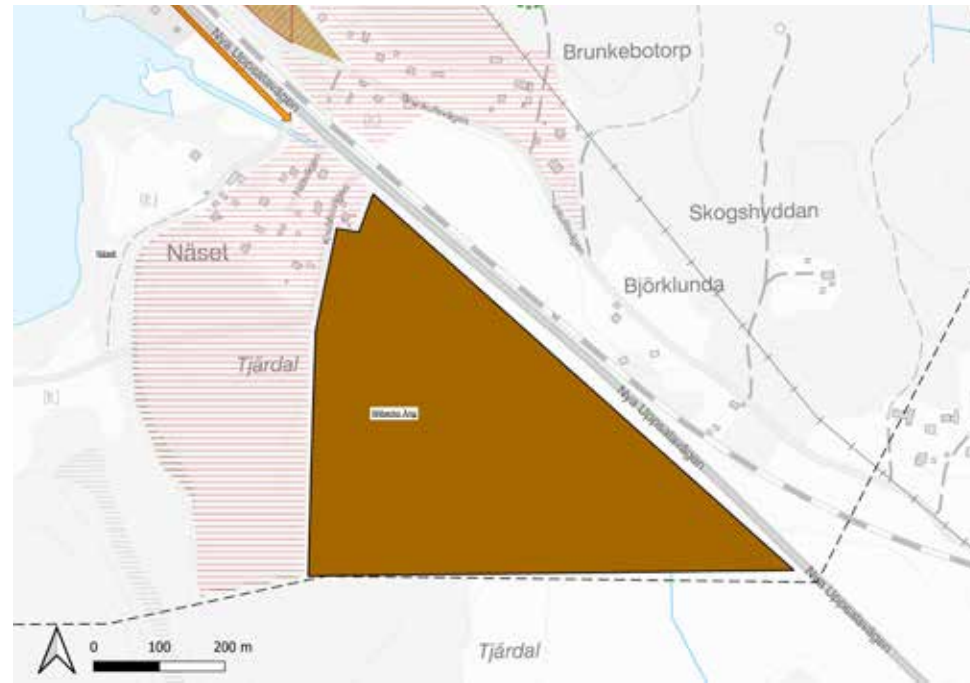
Sammanhängande bostadsbebyggelse

Karta över Lilla Ramsjö.

Lilla Ramsjö III

Ett potentiellt område för bostadsbebyggelse kan pekas ut i nordöstra Lilla Ramsjö. Detta förutsätter att elljusspåret, som utgör ett stort allmänt intresse och viktigt element i Morgongåva tätort, antingen kan flyttas, ledas om eller på annat sätt säkerställas. Området ligger strategiskt med goda möjligheter att ta sig till kollektiva och hållbara färdmedel genom gång- och cykel. Det ligger också i anslutning till befintligt bebyggelsestruktur förutsatt att andra etapper av Lilla Ramsjö exploateras.

Karta över Näset.

Näset

Söder om järnvägen, vid Ramsjöns östra sida så ligger villabebyggelse som inte är detaljplanerad, samt detaljplanerad mark som inte är exploaterad (Wibecks äng). Området ligger inom kortare cykel- och gångavstånd till målpunkterna i Morgongåva, station, skola med mera. Det är ett naturskönt läge där visst vägnät redan är anlagt. Vid naturvärdesinventering återfanns höga naturvärden längre söderut, det innebär dock inte att skogsmarken på platsen inte är värdefull som allmänt intresse. Med hänsyn till bostadsbristen och för att främja Morgongåvas utveckling så kan området bli aktuellt för bostadsbebyggelse då det skulle komplettera detaljplanerad mark och nuvarande bebyggelse.

Även andra delar av Norra Morgongåva pekas på kartan ut som område där Heby kommun vill att det ska kunna tillkomma tätortsnära bostadsbebyggelse.

Verksamheter och industri

Nedan beskrivs utpekade utvecklingsområden för verksamheter. Varje utpekat område är etiketterat på exploateringskartan på nästa sida. Områdestexterna beskriver översiktligt den föreslagna utvecklingen för respektive område. Det är först i detaljplaneringen som områdets lämplighet och användning får bindande verkan.

Planlagt verksamhet

DP 391, Morgongåva 15:33 (Babyland-Widforss)

Byggnation förbereds med markarbeten våren 2021 med planerad byggnadsarea 33 000 m². Planområdet angränsar i väster till ett verksamhetsområde som består av e-handelsverksamhet. Planområdet består av barrskog med ett bitvis högt inslag av lövskog. För att minimera negativa effekter nedströms byggnaden rekommenderas att regnvatten från tak infiltreras ner i stenkistor för att vidare fylla på grundvattnet. Detaljplanen innehåller bestämmelse om att dagvatten ska infiltreras inom fastigheten och till yta för fördröjningsmagasin. Området stärker Västra Morgongåvas karaktär som verksamhetskluster, med logistikbyggnader och bedöms kunna öka antalet arbetstillfällen kraftigt.läge.

Västra företagsbyn

Denna markyta är detaljplanerad för småindustri och verksamhetsändamål. Den är till stor del redan ianspråktagen med det finns viss yta med utvecklingspotential. Delar är utarrenderat för en mindre solcellsanläggning. Med tanke på det goda och centrala kommunikationsläget så kan det bli aktuellt framöver för mer permanent exploatering .

Utredningsområde verksamhet

Västra Molnebo

På västra sidan om Molnebovägen har det tidigare funnits en tipp. Tippen är täckt med fyllnadsmassor för att förhindra vidare lakning och bildar en kulle på fastigheten. Under 2015 har provtagningar tagits på fyllnadsmassorna, proverna har inte visat på några föroreningar. Marken behöver utredas och saneras för att utröna dess lämplighet som verksamhetsmark. Hur transporter kan angöras till området samt dess påverkan på plankorsningen behöver säkerställas. Förutsatt att markundersökningar inte visar på föroreningar som hindrar verksamhetsutveckling så är området lämpligt att utveckla för verksamhetsändamål.

Västra Snesholm

Nytt utbyggnadsområde söder om järnvägen består av blockrik skogsmark. Området föreslås som lämpligt för småskaliga verksamheter. Området ligger inom ett dikningsföretag och har ett särskilt behov av dagvattenutredning som säkerställer en god vatteninfrastruktur till nedströms liggande områden. Vid exploatering av området ska en samlokalisering av utfarter eftersträvas för att minska antalet utfarter till väg 72. Lågpunkternas kapacitet behöver säkerställas vid eventuell planläggning och utredning krävs som påvisar konsekvenser av ökat dagvatten till berörda lågpunkter. Dagvatten som leds till rinnvägar får inte ytterligare försämma Axsjöns vattenkvalitet dvs. kräver rening inom fastigheten. Vid en eventuell brand eller olycka kan förorenat vatten och släckvatten tillföras dagvattnet och vidare till recipienten Axsjön.

Efter miljökonsekvensbeskrivningen och tillhörande utredningar så bedöms denna plats som särskilt utsatt för framtida klimatförändringar och för dagvattnets avrinningsmöjligheter i hela Morgongåva. Större delar av västra Snesholm är kraft utsatt för översvämningsrisker. Möjligtvis kan planområdet begränsas kraftigt kring de östra delarna. Ett omtag kan därför bli aktuellt efter samrådsskedet, då det bedöms som riskfyllt samt att det skulle kunna medföra stora negativa miljökonsekvenser för hela Morgongåva.

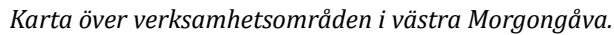
Södra Tjusarvägen

Heby kommun vill tillvarata det goda läget för verksamhetsutbyggnad, och i synnerhet då området i stort präglas just av logistikmiljö och verksamhetsetablering bör förläggas samlat. Området består av blandskog och gräsmark. En mindre del av den sammanhängande ytan är planlagd och ianspråktagen för bostadsändamål. Våtmark finns inom området som behöver tas särskild hänsyn till enligt naturvärdesinventeringen. Nya småskaliga verksamhetsetableringar föreslås, om möjligt sett till vägnät och anslutningspunkter, lokaliseras närmare järnvägen eftersom det finns flera inventerade naturvärden på den norra delen av området. Träd som ska bevaras bör inventeras i samband med planläggning. Dessa skulle kunna fungera bullerdämpande, för dagvattenhantering, biologisk mångfald, för arbetsmiljön och attraktivitet, samt för landskapsbilden. Det finns lågpunkter för dagvattenhantering inom området som behöver beaktas.

Då Västra Snesholm (se ovan) också är hårt utsatt för klimatrelaterade risker, och beroende på vad som framkommer i remitteringen av samrådshandlingen så kan detta område bli än mer aktuellt för verksamhetsutveckling.

Norra verksamhetsområdet

Området består av blandskog med inslag av sumpskog. Området kan bli intressant för större verksamhetsetableringar på sikt och pekas ut som lämplig riktning för verksamhetsutvecklingen. De senaste åren har Morgongåva företagsområde kraftigt expanderat och antal arbetstillfällen har ökat med flera hundra, i en ort där det bor cirka 1 500 invånare. För Heby kommun är det viktigt att skapa beredskap för att främja företagsamheten och näringslivets framtida behov som skulle kunna uppstå. Området kan även bli intressant för småskaliga verksamheter. Avgränsning och exploateringsgrad behöver utredas samt hänsyn tas till naturvärden inom områden och närliggande bostadsområde. Nordvästra hörnet av planområdet ligger inom svämplanet för västra diket och bör inte bebyggas. Det finns också en flödesväg i mitten av området, norr om nuvarande Apotea-byggnaden, som bör behållas.

Grön- och blåstruktur

Denna karta visar särskilda områden för grön- och blåstruktur.

Kartan nedan illustrerar utpekade områden som bevaras genom nuvarande form gällande naturmiljö, grönområden, jordbruksmark och vattendrag. Även i utvecklingsområden, exploateringskartan, så kommer hänsyn tas till befintliga värden – i synnerhet de särskilt utpekade från naturvärdesinventeringen, för rekreationsmöjligheter, sammanhängande grön- och blåstruktur för avrinning, djur och växtlivs möjligheter till förflyttning.

Byggnation ska anpassas efter naturliga avrinningsvägar och gröna och blåa korridorer – inte tvärtom. Järnvägen och riksvägen är den största barriären, inte bara för människor.

Grönområden och parker

Intill Allévägen finns en grönyta med fruktträd. Under samrådsarbetet och medborgardialoger framkom starka önskemål att utveckla detta grönområde ytterligare för rekreation, vila och samvaro.

Under samrådsdialogerna framkom även önskemål om att lyfta fram delar av ortens historia kopplade till Västeråsmaskiner och Företagsparken i den offentliga miljön. Grönytan intill väg 72 där kulverten under Företagsparken kommer ut och dagvattenparken föreslås börja kan vara en lämplig plats att utveckla dessa värden på.

Kulturmötesplatsen Minken ligger centralt i Morgongåva. Verksamheten har öppnat upp för ungdomar och åldersgruppen 70+. Skogsdungen norr om Minken kan i framtiden omvandlas till en fickpark eller aktivitetspark för att möjliggöra framtida utveckling av kulturmötesplatsen.

Promenadstråk och elljusspår

I medborgardialogen framkom önskemål om fler gång- och cykelstråk. Gångstråk runt sjöarna skulle både öka tillgängligheten till dessa och tillvarata de värden sjöarna bidrar med. Kompletteras gångstråken med rastplatser och grillplatser skapas värdefulla tätortsnära rekreationsstråk och mötesplatser som alla i orten lätt kan ta sig till även utan bil.

I medborgardialogen föreslogs även ett gångstråk längs Rävsjöbäcken från Företagsparken, via Sågtorpet till Selmas stig. Det finns även potential att utveckla gångvägarna på Fågelsången så att även Härdvägen och Släggvägen binds ihop med den befintliga gångvägen mellan Bälgvägen och Tångvägen.

Även elljusspåret utgör ett viktigt tätortsnära rekreationsområde. Vid utveckling av nya bostadsområden i närheten av elljusspåret bör även tillgängligheten till elljusspåret tas i beaktan, till exempel om det uppstår lämpliga platser att utveckla nya kopplingar till bebyggelsen i form av gångvägar.

Centrumutveckling

Morgongåva saknar idag ett tydligt torg och när orten växer ökar både behov och möjlighet att utveckla sådana ytor. En torgyta utvecklas lämpligast i anslutning till ortens centrumstråk, antingen vid Ramsjövägen eller vid väg 72. På den gröna mötesplatsen finns även en grusyta som skulle kunna fungera som torgyta vid behov.

Badplatser och sjöarna

Sjöarna är en viktig tillgång i Morgongåva, vilket även framkom i medborgardialogen. Detta bör tas tillvara och utvecklas än mer genom att utsikten mot sjöarna bevaras, att promenadstråk längs och runt sjöarna skapas och att befintliga rastplatser och badplatsen utvecklas vidare. En viktig del i att öka tillgängligheten till sjöarna är även att förbättra statusen i dem.

Planförslaget ökar möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormer för Ramsjön genom att fler fördröjningsytor föreslås och att mark för dagvattendammar pekas ut för rening av vattnet. Grönområden föreslås bevaras och utvecklas för hantering av ökad mängd dagvatten samt översvämningssvatten, vilket minskar belastningen på dagvattenledningar och utsläpp av förorenat vatten i recipienten.

Tätortsnära skogsmiljöer och jordbruksmark

De tätortsnära skogarna och jordbruksmarken bidrar både med rekreationsvärden och till landskapsbilden i Morgongåva. Vid utveckling av orten bör stor hänsyn tas till dessa värden så att till exempel viktiga lekmiljöer och rekreationsområden bevaras och utvecklas. I ett nytt bostadsområde kan det till exempel innebära att skogspartier bevaras mellan olika kvarter. Dessa skogspartier bidrar både till boendemiljön och kan ha potential att utvecklas till bostadsnära rekreations- och lekmiljöer.

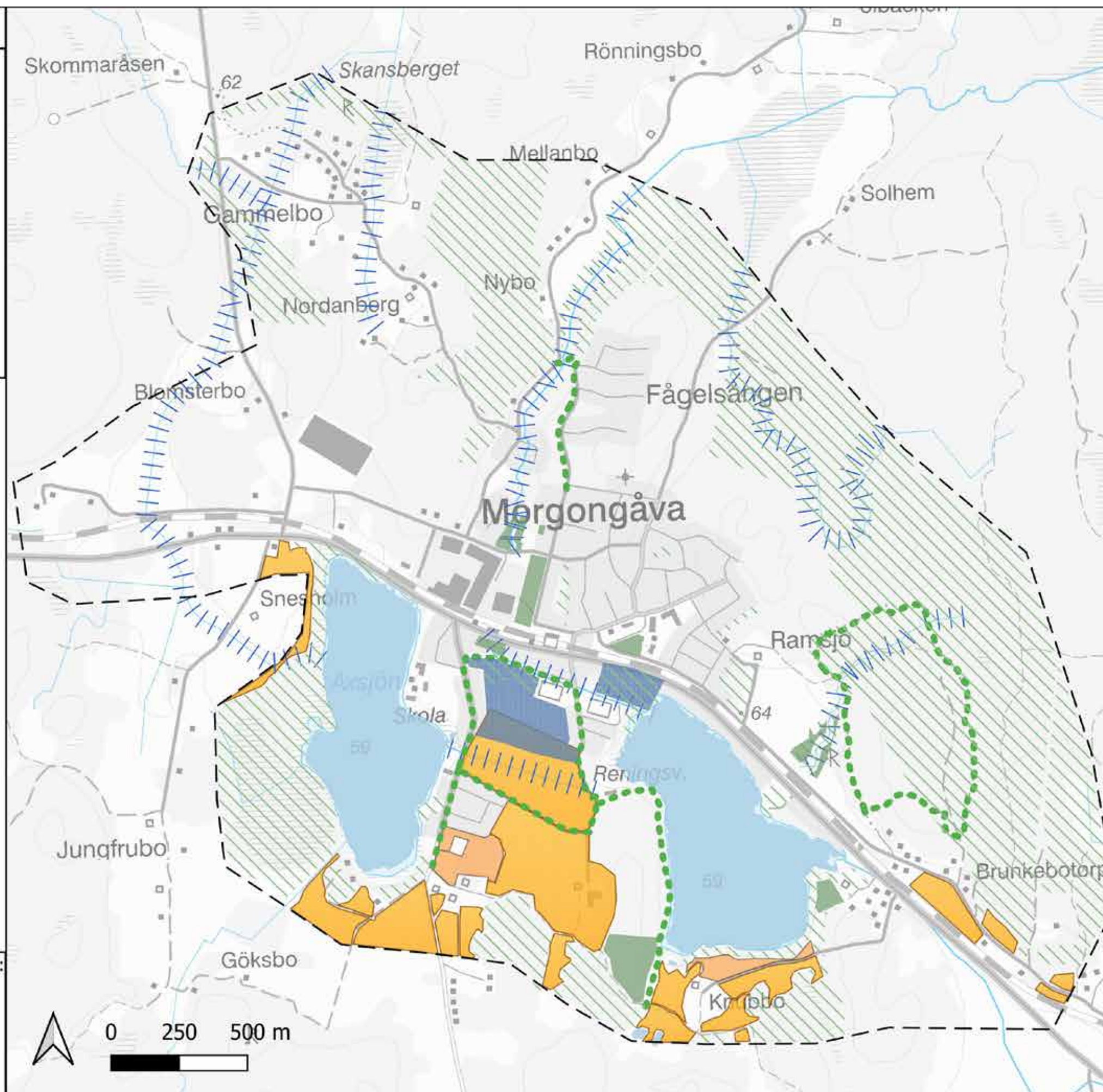
Markreservat för dagvattenanläggning

Ytorna som pekas ut för dagvattenhantering är befintliga lågpunkter som inte bör planeras bort, utan istället stärkas i vattenhanteringen. Ytorna har viktiga funktioner för hantering av dagens vattennivåer men också i framtiden då dessa bedöms ytterligare stiga vid kraftigare regn. Områdena föreslås både utvecklas med dagvattendammar för fördröjning och rening av dagvatten och med promenadstråk och växtplanteringar för att även fungera som rekreationsområde. Det skulle bidra positivt till rening av sjöarna som har dålig ekologisk status och är kraftigt övergödda. Sjöarna har en viktig plats i Morgongåvas långsiktiga välmående.

Gränserna som visas på kartan för grön- och blåstruktur bör inte ses som fasta, utan pekar ut vart det är lämpligt. Ytorna som är utpekade i samrådsförslaget är även större än vad som beräknas krävas för anläggning av dagvattenpark samt fosforsdamm. Dessa kan komma att justeras efter samrådsskedet.

Grön- och blåstruktur

- — Avgränsning
- Betesmark
- Grönområde och park
- Jordbruksmark
- Markreservat för dagvattenanläggning
- Naturområde
- Slingor
- Vatten
- Vattendrag

Samrådshandling
Mark- och planeringsenheten
Heby kommun
2021-04-25

Koordinatsystem:
SWEREF99 16 30

Infrastruktur och kommunikationer

Kartan syftar till att illustrera transporter och rörelse i, kring och genom Morgongåva. Enligt kommunens översiktsplan så ska ny bebyggelse främst komplettera och använda befintligt vägnät och infrastruktur. Det finns dock flertalet utmaningar i hur detta kan utvecklas trafiksäkert och hållbart, se mer under kapitel ”utvecklingsinriktning”.

Målpunkterna som pekas ut på kartan är de som bedöms ligga till grund för flest transporter via gång- och cykel men även bil. Dessa är, från öst, *motionsspår och utegym, fornlämningsområde, gamla campingen, gröna mötesplatsen och livsmedelsaffär, idrottsplats, stationsområde, företagsparken, skolan, Axsjöbadet, logistikbyggnaderna.*

Promenadslingorna visar även uppskattade rekreationsrundor kring, i och runt morgongåva som är viktiga att bevara och utveckla.

De utpekade rörelsestråken är vägnät som idag är starkt kopplade till stationsområdet genom gång- och cykel, men också bilburen trafik genom den centrala järnvägs korsningen. De områden som pekas ut som lämpliga för framtida bostads- och verksamhetsbebyggelse kan försörjas av redan befintligt vägnät, men det kommer i sådana fall att ytterligare öka belastningen från olika trafikslag på dessa vägar. Rörelsestråken grenar av och försörjer bostadsområden längs vägen samt utåt från morgongåva station fortsatt från det som illustreras på kartan. Samtliga områden som pekas ut ligger inom 10 minuter med cykel från stationsområdet.

Även västra järnvägs korsningen och busshållplatsen vid korsningen väg 72/Molnebovägen är viktig för transportförsörjningen för boende, godstrafik samt kopplingen norrut i kommunen.

Uttekade gång- och cykelstråk är dubbelpilade vilket innebär att dessa fortsätter åt bägge håll. Heby kommun har som ambition att det ska gå att gå och cykla säkert längs med hela södra stråket. Se mer under avsnitt ”utvecklingsinriktning”. De regionala huvudstråken är mycket viktiga för hela orten, för arbetsliv, boende, pendling och alla andra aktivitet som kräver transport. Detta huvudstråk har även viktiga regionala och nationella funktioner för långväga och mellankommunal trafikförsörjning. Detta gäller privata resor, buss- och järnväg, arbetspendling och godstrafik.

Transporter och rörelse

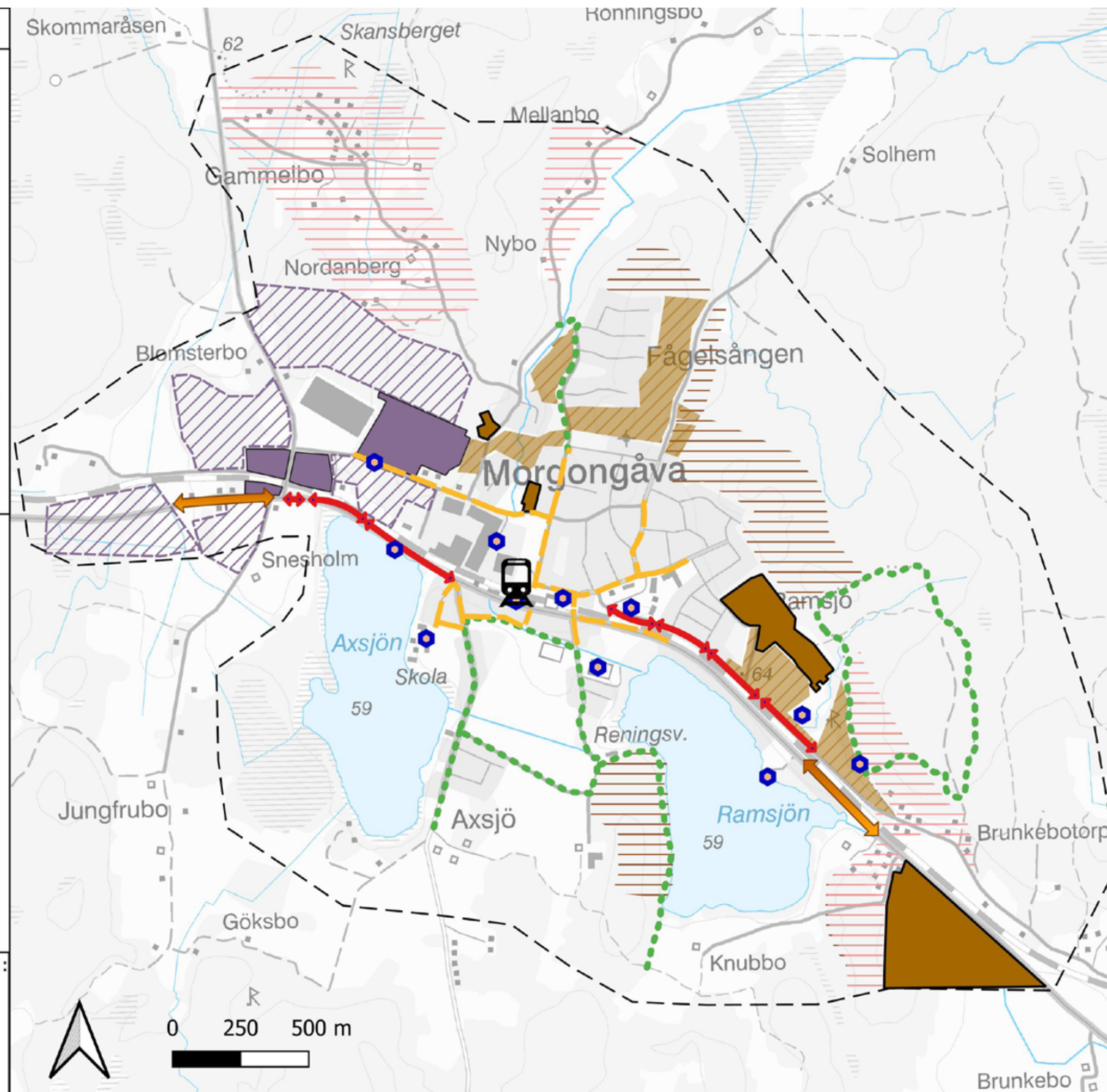
Teckenförklaring

- — Avgränsning
- Målpunkter
- ↔ Regionalt huvudstråk
- ↔ Gång- och cykel
- Rörelsestråk
- ... Slingor
- Planlagt verksamhet
- ▨ Verksamhet Utredningsområde
- ▨ Sammanhängande bostadsbebyggelse
- Planlagt bostadsbebyggelse
- ▨ Bostadsbebyggelse
- ▨ Potentiell bostadsbebyggelse

 Morgongåva Station

Samrådshandling
Mark- och planeringsenheten
Heby kommun
2021-04-25

Koordinatsystem:
SWEREF99 16 30

INNEBÖRD OCH KONSEKVENSER

Miljöbedömning

Precis som innebörd och konsekvenser så har den strategiska miljöbedömningen till stor del inarbetats och integrerats i planförslaget. Utöver det som tagits upp i detta dokument så hittas en mer specifik miljökonsekvensbeskrivning som bilaga till handlingen.

Innebörd och konsekvenser vid genomförande av planförslaget

Konsekvenser och innebörd rör bland annat ökad belastning på samhällsstrukturen, energiförsörjning, vägnät, och de ingrepp som exploatering medför. Det innebär även ökade möjligheter till utveckling, service, kulturutbud och välmående. Konsekvenser och innebörd redogörs för löpande genom hela plandokumentet. Det behandlas även i den bilagda miljökonsekvensbeskrivningen. I detta stycke sammanfattas andra konsekvenser som är viktiga att redogöra för i förhållande till samhällsfastigheter som del av den byggda miljön och mark- och vattenanvändningen.

Verksamhetsmarken på Morgongåva 15:33 exploateras under år 2021 och byggnaden dimensioneras för 300 personer.

Det innebär både incitament för utvecklingen av kollektivtrafiken, men också ökad belastning på nuvarande system. Det kan också bidra till ökade möjligheter till kommersiell service och inflyttning.

Hur många arbetstillfällen, upptagningsområde och vilken typ av resor det innebär behöver följas upp. Heby kommuns vilja, bland annat genom projekt "hållbara transporter", är att fler väljer att resa hållbart.

För detaljplan Rävsjöbacken pågår under 2021 arbete för markanvisning, här avgör till stor del exploatör antal bostäder. Inflyttning dröjer ytterligare ett eller ett par år, men då innebär det ett för Morgongåva större befolkningstillskott.

Det finns även detaljplanelagd mark med byggrätter för Wibecks äng och Lilla Ramsjö I. Skulle bostadshus på denna mark uppföras innebär det ytterligare befolkningstillskott. Exakt prognosticerat tillskott är osäkert, men sett till totalt byggnadsarea och byggrätter så skulle Rävsjöbacken, Wibecks äng och Lilla Ramsjö I kunna möjliggöra cirka 110 bostäder. Vilket i sin tur innebär 1.4-2.1 invånare/bostad, beroende på upplåtelseform och hustyp. Dessa ligger också närmast i tidne. För ny utpekad mark för bostadsbebyggelse så är bedömningen också att en liknande siffra på 110 bostäder skulle kunna tillkomma på längre sikt framöver. Detta beror i sin tur på beslut, intresse och inriktning på efterföljande bindande planering.

Sammantaget så möjliggör nuvarande planlagd mark och planförslaget för ett befolkningstillskott på sikt på 10-20 procent för hela orten. Utöver ökad belastning på vägnät så innebär det även ökat behov av förskola, skola, vård och andra samhällsfastigheter. Vilket behöver utredas närmare efter samrådsskedet samt i kommande översiktsplansarbete.

Planeringsunderlag

Från planbesked och under samrådsskedet så har utredningsarbete, planeringsunderlag och kunskapsinhämtning internt hos kommunen skett djupt och bredd. Tillsammans över både nämnder och förvaltningar.

Nationella, regionala och lokala kartmaterial, planer och program i samtliga olika ämnesområden har legat till grund för planeringsförutsättningarna, utvecklingsinriktningen och planförslaget. Externt så har utöver planeringsunderlag också samråds- och dialogmöten och samtal skett med regionen, trafikverket och länsstyrelsen i många olika former.

Särskilda utredningar, främst kopplat till den strategiska miljöbedömningen, är "naturvårdsinventering av Morgongåva" samt "skyfallskartering av Morgongåva". Dessa finns tillgängliga i sin helhet, kontakta i sådana fall mark- och planeringsenheten Heby kommun. Andra särskilda och viktiga underlag är exempelvis "arkeologisk utredning Lilla Ramsjö" och "Utredning och åtgärdsförslag Ramsjön".

I samrådsskedet har också flertalet medborgardialoger skett i olika former och med olika syften. Kommunens, Morgongåvas, företag och föreningsliv har bjudits in till frukostmöten och workshops där morgongåvas styrkor, svagheter, hot och möjligheter har resonerats kring. Under samrådsskedet har det funnits forum på kommuns hemsida att skicka in synpunkter för företag, föreningar och enskilda invånare.

Det har även gått synpunktsinhämtningen genom enkäter som marknadsförts i sociala medier och via hemsidan, där invånare bjuds in att tycka till och förmedla synpunkter. Heby kommun har också genomfört en sociala medier kampanj där invånare uppmanas skicka in synpunkter och önskemål via hashtagen #mittmorgongåva. Slutligen har det också genomförts typiska dialogmöten mellan heby kommuns arbetsgrupp och morgongåvas invånare både digitalt, och innan covid19 också på plats i Morgongåva vid särskilda målpunkter.

I detta avslut av samrådsskedet och utskicket av remisshandlingen så kommer även ytterligare tillfällen ges att komma in med synpunkter både skriftligt och genom digitala träffar med Heby kommun.

Samrådshandling FÖP Morgongåva Tätort
- MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Innehåll

Inledning och syfte med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och fördjupad översiktsplan (FÖP)	2
Avgränsning	2
<i>Geografisk avgränsning och bedömningsaspekter</i>	2
<i>Miljöaspekter</i>	3
Metod och bedömningsgrunder	4
<i>Framtagandet av FÖP och miljöbedömningsprocessen</i>	4
<i>Bedömningsskala</i>	5
<i>Bedömningsgrunder - MKN och MKM</i>	5
<i>Miljökvalitetsnormer</i>	5
<i>Nationella miljökvalitetsmål</i>	6
<i>Förutsättningar för planförslaget</i>	6
<i>Nulägesbeskrivning av Morgongåva</i>	6
<i>Översiktsplan och pågående planprojekt</i>	10
Planförslag och nollalternativ	11
Miljökonsekvenser av planförslaget	12
<i>Vatten</i>	13
<i>Trafik och säkerhet</i>	14
<i>Rekreation och friluftsliv samt stads- och landskapsbild</i>	14
<i>Mark</i>	15
<i>Bostadsbebyggelse</i>	15
<i>Verksamhetsbebyggelse</i>	17
<i>Utredningsområde för verksamhetsmark</i>	18
<i>Målfyllnelse</i>	18
<i>Miljökvalitetsmål</i>	18
<i>Miljökvalitetsnormer</i>	20
<i>Bedömning social miljö och socialt hållbar utveckling</i>	20
<i>Socialt hållbar tätortsutveckling</i>	20
<i>Planförslagets konsekvenser och innebörd för social hållbarhet</i>	21
<i>Samlad bedömning av planförslag och nollalternativ</i>	23
<i>Förslag till uppföljning</i>	25
<i>Åtgärder, utvärdering och uppföljning av planförslag och MKB</i>	25
<i>Referenser</i>	26

Inledning och syfte med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) och fördjupad översiktsplan (FÖP)

Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa kommunens bedömning av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få. Det är den betydande miljöpåverkan som ska identifieras, beskrivas och bedömas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Produkten är en del av processen kring den strategiska miljöbedömningen. Den sammanfattas separat här i en bifogad del till plandokumentet. Mycket av denna bilagas innehåll återfinns i planförslaget, och de olika dokumenten ska och bör läsas som integrerade i varandra.

Plan- och bygglagen och Miljöbalken ger kommuner i uppgift att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning när en översiktsplan tas fram. Enligt 4 § i MKB-förordningen bedöms översiktsplaner alltid medföra betydande miljöpåverkan och ska därför miljöbedömas (SFS 1998:905). Detta gäller även fördjupningar av översiktsplanen, som i detta fall.

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) för denna fördjupade översiktsplan (FÖP) för Morgongåva ska beakta dess konsekvenser och förutsättningar. Positiva och negativa aspekter som planens genomförande kan föra med sig tas i beaktning. För att en hållbar utveckling ska främjas integreras miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter i bedömningen samt i planförslaget. Planförslaget och miljöbedömningen utgör samrådshandlingen.

Heby kommuns översiktsplan antogs år 2013. Den fördjupade översiktsplanen för Morgongåva fungerar som ett komplement till den gällande översiktsplanen från 2013.

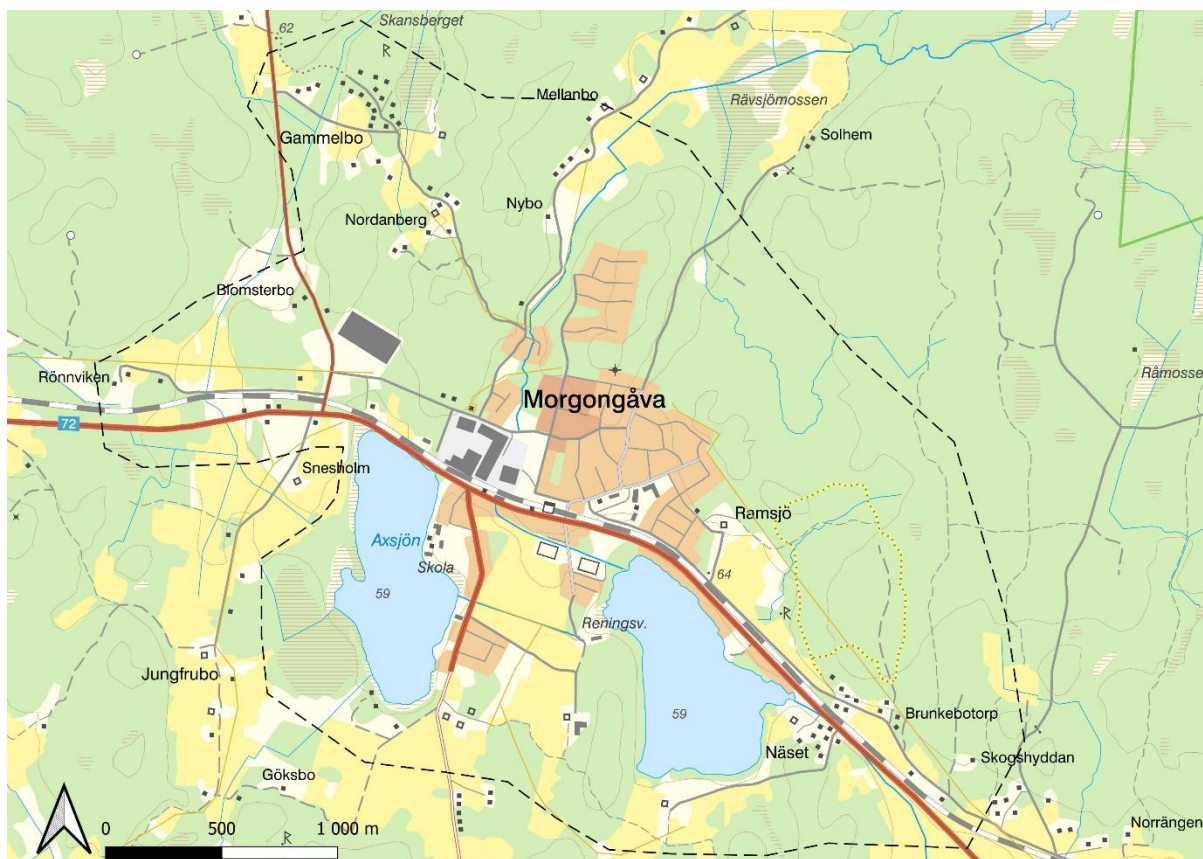
Tidigare FÖP för Morgongåva är från 2010 och i behov av revidering. Det finns en efterfrågan på bostäder, verksamhetsmark och lokaliseringen av Morgongåva är lämplig för pendling. Tätortens logistikområde och företagspark har vuxit de senaste åren. Företagen som är verksamma där utgör Morgongåvas samt länets största enskilda arbetsgivare. Syftet med FÖPen är att harmonisera och möjliggöra bostadsbebyggelse, verksamhets- och infrastrukturutveckling som går i linje med kommunens hållbara utveckling och Agenda 2030 inriktning. Planförslaget visar Heby kommuns vilja i hur dessa aspekter samverkar och viktas för att eftersträva en hållbar balans i utvecklingen.

Avgränsning

Geografisk avgränsning och bedömningsaspekter

Den fördjupade översiktsplanens geografiska avgränsning redovisas i nedan *Figur 1 - planområde*. Området rör tätorten och direkt angränsande miljöer.

Figur 1 – Planområde.

Figur 1 – Heby kommun.

Miljöbedömningen görs utifrån Morgongåvas nuläge och aktuella förutsättningar för planförslaget. Konsekvenserna för planförslaget planeras och beskrivs utifrån perspektivet när de huvudsakliga områdena är utbyggda. Den FÖPs konsekvenser kan dock påverka miljöaspekter i ett längre tidsperspektiv, även efter att planförslaget är genomfört. Om det är möjligt, rimligt och relevant behandlas även dessa effekter. Det kan även finnas externa påverkansfaktorer som påverkar planförslagets genomförande. MKBn hanterar de i dagsläget kända faktorerna.

Miljöaspekter

De miljöaspekter som bedöms påverkas av planförslaget och som tas i beaktning redovisas nedan. De miljöaspekter som anses påverkas av planförslaget har avgränsats. Avgränsningen har gjorts med hänsyn till områdets befintliga värden och utifrån planförslaget.

- **Grund- och ytvattenkvalitet** - Avgränsningen görs gällande rådande miljö kvalitetsnormer för grund- och ytvatten. Dagvattnets påverkan på miljön samt grundvattnets betydelse för dricksvattenförsörjningen är också viktig inom denna miljöaspekt.
- **Klimatpåverkan** - Områdets klimatpåverkan kommer främst från transportutsläpp och utsläppens klimatpåverkan bör fokuseras till att minimeras eller undvikas. Specifik förändrad markanvändning bedöms också med hänsyn till klimatpåverkan.
- **Naturvärden** - Avgränsningen görs till tidigare kända eller systematiskt inventerade naturvärden, biologisk mångfald och habitat som är av nationella, regionala eller lokala intressen.

- **Ljudmiljö och luftkvalitet** - Avgränsas till miljö kvalitetsnormerna för buller och luft.
- **Rekreation och friluftsliv** - Avgränsas till möjligheter till återhämtning, fysisk aktivitet samt fysiska och psykiska upplevelser i miljön.
- **Kulturmiljövärden, landskapsbild, stadsbild** - Avgränsas till förståelsen och intresset för landskapet och dess kulturmiljövärden. Stadsbilden avgränsat till upplevelser av, förståelse för och orienterbarhet i tätorten och dess omgivning samt samband och barriärer i miljön.
- **Riksintressen: kommunikationer, vägar och järnvägar** - Avgränsas till väg 72 och Dalabanan som går genom området.
- **Jordbruksmark** - Avgränsas till brukningsvärd jordbruksmark som ett nationellt intresse för framtida livsmedelsförsörjning samt för att bibehålla och främja biologisk mångfald.
- **Hälsa och säkerhet** - Avgränsas till gällande MKN för luft och buller. Transporter och hantering av farligt gods, trafiksäkerhet samt skyddsavstånd till väg och järnväg ges också fokus i denna avgränsning.
- **Strandskydd** - Avgränsas enligt gällande lagar och regler för strandskyddet samt regelverk för LIS-områden.

Metod och bedömningsgrunder

I följande avsnitt redogörs det för metod för miljöbedömningen av planförslaget samt vilka bedömningsgrunder som den görs på.

Framtagandet av FÖP och miljöbedömningsprocessen

Den fördjupade översiktsplanen har tagits fram enligt plan- och bygglagen. Miljöbedömningen av planen regleras i 4 kap 2 § i Plan och Bygglagen (SFS 1987:10) och i Miljöbalken 6 kap 11-18§ (SFS 1998:808). Planförslaget ska under processens gång samrådats med aktörer som berörs av den. Planförslaget revideras sedan utefter de synpunkter som berörda aktörer ger, samrådsskedet avslutas med remittering av samrådshandlingen. Det slutgiltiga planförslaget ställs sedan ut för granskning i sex veckor innan det slutligen antas av kommunfullmäktige.

Heby kommun arbetar med de globala målen, Agenda 2030 och Sveriges 16 nationella miljömål. Dessa mål utgör grunden för hur Heby kommun förhåller sig till i utarbetandet och miljöbedömningen av den fördjupade översiktsplanen. Miljöbedömningsprocessen har skett parallellt med framtagandet av planförslaget och miljöaspekterna har integrerats i det. En naturvärdesinventering har utförts av Naturföretaget (2020) och en skyfallskartering har utförts av Ramböll (2021) som gjorts för miljöbedömningsprocessen, samt andra planeringsunderlag har i stor utsträckning satt ramarna och integrerats i planförslaget. Den föreslagna framtida mark- och vattenanvändningen har omarbetats, bearbetats och anpassat efter hänsyn till de rådande miljökonsekvenserna och omständigheterna (se figur 6 och karta 1). Avgränsningssamråd (PBL 2010:900 3 kap. 9 a §) har genomförts med Länsstyrelsen under hösten 2020 som påtalade vikten av naturvärdesinventeringar, satte ramarna för planförslaget och gav synpunkter på vad som behöver hanteras utifrån då gällande arbetsmaterial och planförslag.

Miljöbedömningen för en fördjupad översiktsplan kan ses vara generellt mer osäker i jämförelse med en detaljplans miljöbedömning. I en detaljplan är området tydligare definierat och bedömningar kan göras i detalj. I denna FÖP är däremot miljöbedömningen mer övergripande då områdets markanvändning och miljöbedömningen inte görs i detalj och inte är bindande. När befintlig och tidigare oexploaterad mark ersätts av bebyggelse- eller verksamhetsexploatering så har ingreppet en

negativ konsekvens av miljön, genom att befintliga värden försvinner och ersätts av andra. I relation till detta blir därmed en FÖPs miljöbedömning generellt sett mer negativ och övergripande i jämförelse med en miljöbedömning för en detaljplan.

Den negativa påverkan som miljöbedömningen beskriver kan dock minskas genom riktade åtgärder och genom val i utformningen av detaljplanen. Dessa åtgärder beskrivs i respektive utpekat område samt löpande genom plandokumentet.

Bedömningsskala

Konsekvenserna av planförslaget bedöms utefter en tregradig skala. Bedöms planförslaget medföra positiva konsekvenser tillskrivs miljöaspekter ett positivt värde. Bedöms det medföra negativa konsekvenser för en miljöaspekt tillskrivs planförslaget ett negativt värde.

En tabell över värdena visas och beskrivs nedan.

Konsekvensbedömning
Positiva konsekvenser
Neutrala konsekvenser
Negativa konsekvenser

Med hjälp av bedömningsskalan har miljöaspektens potential till positiva konsekvenser och risker för negativa konsekvenser analyserats. En bedömning för potential till positiva konsekvenser och en bedömning om risk för negativa konsekvenser betyder inte att de garanterat kommer att inträffa vid genomförandet av planförslaget. De negativa konsekvenserna kan till viss del motverkas och undvikas genom riktade insatser och åtgärder vid senare detaljplanering. Påträffade negativa konsekvenser beaktas också i planförslaget i form av riktlinjer och ställningstaganden i beskrivningen kring markanvändningen.

Neutrala konsekvenser innebär att konsekvenserna motsvarar dagens miljöpåverkan. Det betyder dock inte att situationen är den samma. Miljöaspekterna och konsekvenserna på dem kommer i framtiden att ändra skepnad men nivån är den samma.

Nivåerna på skalan ska tolkas som en skillnad gentemot idag och dagens påverkan. Bedömningen ska inte tolkas som ett exakt mått på miljöpåverkan.

Bedömningsgrunder - MKN och MKM

Konsekvenserna av planen bedöms i relation till miljökvalitetsnormer (MKN) och relevanta miljömål (MKM). Nedan beskrivs miljökvalitetsnormer för vatten, luft och buller samt de nationella miljömålen som är relevanta för Morgongåva.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormerna gällande vatten, luft och buller är juridiskt bindande och ska enligt miljöbalken iakttas vid planering.

Miljökvalitetsnormerna för vatten är fastställda av Vattenmyndigheten (2021). De gäller vattenförekomster som är utpekade som yt- och grundvattenförekomster. I Morgongåva har Axsjön och Ramsjön avrinning i Skattmansöån som omfattas av MKN gällande vatten.

Miljökvalitetsnormerna för luft baseras i huvudsak på krav i EU-direktiv. Luftkvalitetsförordningen (2010:477) är utfärdad av Regeringen med miljökvalitetsnormerna för utomhusluft (Naturvårdsverket 2021a). De syftar främst till att skydda människors hälsa och miljö och kommuner ansvarar för kontrollen av dessa. Vissa normer är målsättningar att sträva mot medan vissa är gränsvärdesnormer som ska uppnås. För Morgongåva är MKN för luft främst relevant i området längs med väg 72.

MKN för buller bedöms utifrån en allmänt hållen värdering om bullrets effekter på människors hälsa. Strävan efter att begränsa bullernivåer styrs av bland annat miljöbalken (Naturvårdsverket 2021b). Kommuner och myndigheter ansvarar för dessa. I Morgongåva är det buller från vägar och järnvägen som tas i beaktning.

Nationella miljökvalitetsmål

Det finns 16 nationella miljömål i Sverige beslutade av riksdagen som agerar som riktmärke i miljöarbetet i Sverige. Miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd som ska uppnås i den Svenska miljön (Naturvårdsverket 2021c).

De mål som är aktuella för planförslaget för Morgongåva är: *Bara naturlig försurning, Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Levande sjöar och vattendrag, Levande skogar, Giftfri miljö, Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö, Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap*. De mål som inte bedöms som relevanta är *Storslagen fjällmiljö, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Skyddade ozonskikt, Myllrande våtmarker* och slutligen *Säker strålmiljö*.

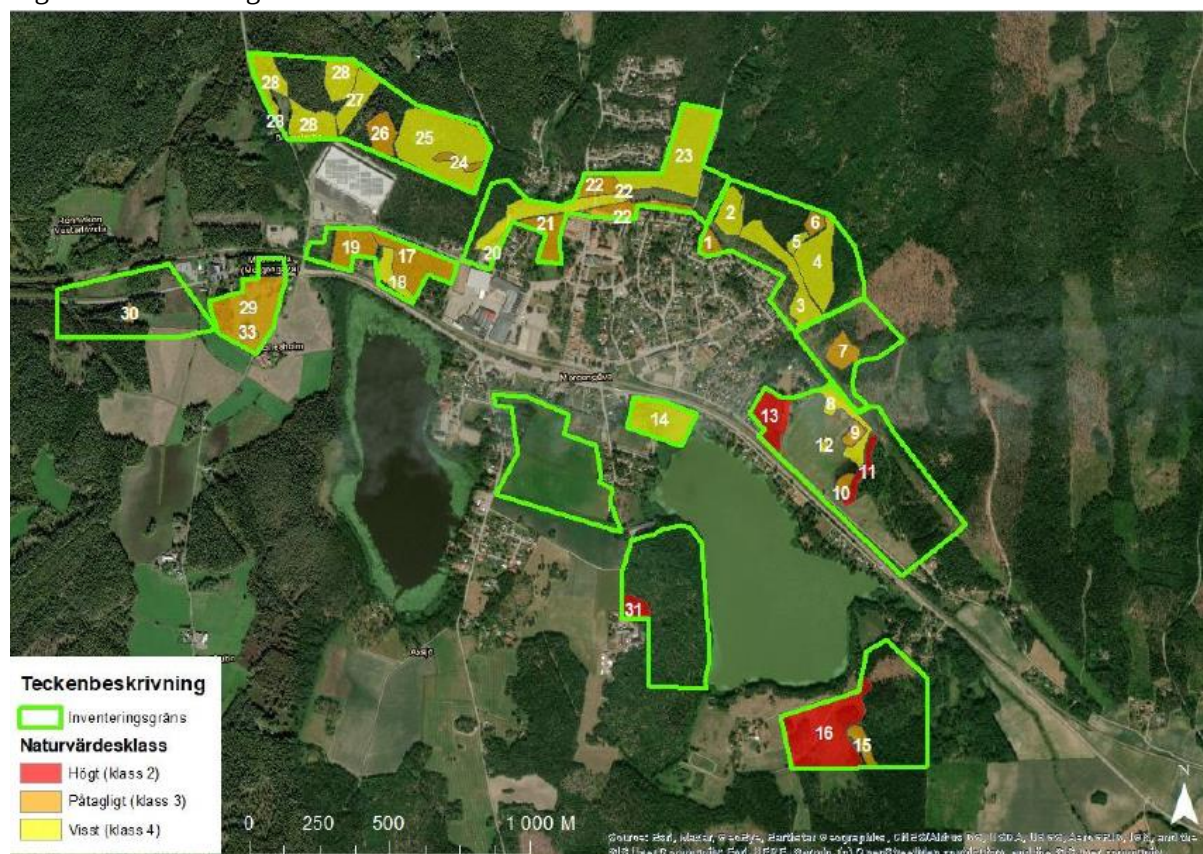
Förutsättningar för planförslaget

I följande avsnitt beskrivs dagens förutsättningar, riksintressen och annat som är av relevans för planförslaget. En redogörelse görs också för gällande översiktsplan och pågående detaljplaner i Morgongåva.

Nulägesbeskrivning av Morgongåva

I planområdet finns värdefulla naturtyper i form av gräsmark som är glest bevuxen med lövträd, även skog och mark med gammal tall och ek finns. Naturvårdsarter och värdefulla biotoper har påträffats i planområdet som är värdefullt ur natursynpunkt. Områdets naturvärdesklasser redovisas i figur 3. Platserna där naturvårdsarterna har påträffats redovisas i figur 4. Området berörs inte av några riksintressen för natur- och kulturområden, områdesskydd, nyckelbiotoper eller naturvärdesobjekt.

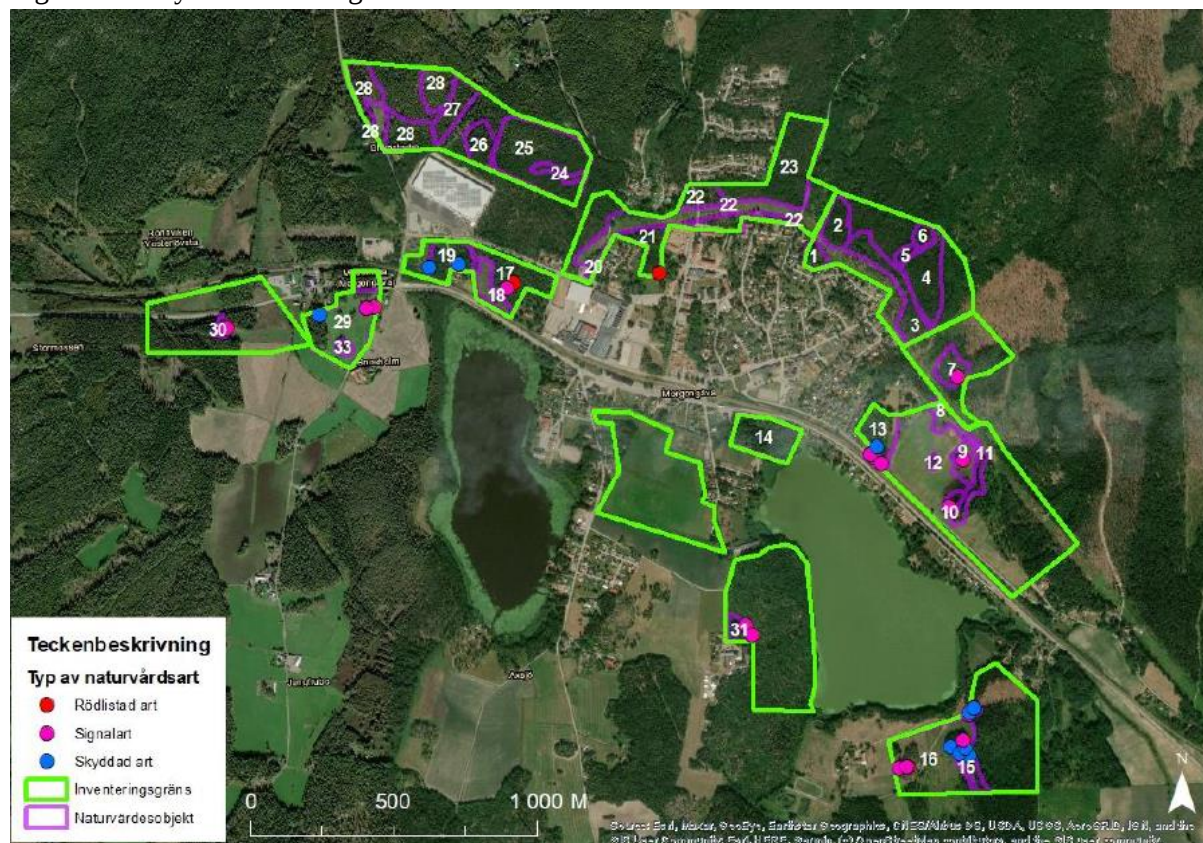
Figur 3 – Inventering naturvärdesklasser

Figur 3 – Naturföretaget, 2020, för Heby kommun.

Landskapet är mosaikartat med olika typer av jordbruksmarker och skogsmarker men i det norra området dominerar skogsmarken. Där är terrängen är blockrik och höjd över resten av tätorten och området. Jordbruksmarken dominerar de östra och södra delarna av planområdet. Jordbruksmarken har en del lövträdsrika bryn, gräsmark och åkermark. Det finns skogsmarker med olika artsammansättningar spridda planområdet. Vissa delar av är av sumpskogskaraktär och en del domineras av barrblandskog. Sjöarna Axsjön och Ramsjön ligger sydväst respektive sydöst om tätorten och skapar en inramning och gräns för Morgongåva. Axsjön avvattnas norrut mot Gårdsjön, Fallbäcken och Vansjön. Ramsjön avvattnas i Skattmansöån vidare ut i Örsundaån, Ekoln och Mälaren.

Figur 3 – Artfyndsinventering

Figur 3 – Naturföretaget, 2020, för Heby kommun.

Sjöarna är karakteristiska för Morgongåva tillsammans med skogen i norr. Invånarna värderar närheten till naturen, sjöarna och skogen högt i Morgongåvas natur- och kulturmiljö. Tätortens höjd över sjöarna skapar en utsikt över dem. Det finns fornlämningar i landskapet, framförallt öster om tätorten. Tillsammans med jordbrukslandskapets mosaikartade landskap vittnar de om historien. Gamla industribyggnader, nuvarande Morgongåva Företagspark, präglar kulturlandskapet i tätortens centrum. Spår av Morgongåvas utveckling från sent 1800-tal går att ses. Närheten till naturen ger möjligheter till rekreation och friluftsliv med elljus-spår och badmöjligheter. Parkmiljön vid Allévägen i tätorten och naturområdet vid Rävsjöbacken bildar en grön kil i orten.

Väg 72 som går mellan Uppsala och Sala passerar genom Morgongåva. Parallellt med väg 72 går Dalabanan. Där går godstrafik och persontåg mellan Uppsala och Sala. Persontågen är trafikerade av Upptåget med timmestrafik dagtid.. Väg 72 och Dalabanan utgör ett pendlar- och kollektivtrafikstråk och tillsammans utgör de stommen i transport-, pendlar- och kollektivtrafiken. Vägen och järnvägen utgör fysiska barriärer mellan de södra och norra delarna av samhället. Majoriteten av bebyggelsen ligger norr om barriären medans skolan som är en stor målpunkt ligger söder om väg 72 och Dalabanan. Områdena knyts samman med ett övergångsställe och en järnvägs korsning vid Morgongåva station, och ytterligare en järnvägs korsning vid Molnebovägen. Järnvägs korsningarna kräver bomfällning och skapar köer på väg 72 i samband med detta. Köerna bildas då väntande bilar som ska över järnvägs korsningarna blir stående på vägen. Genomfartstrafiken störs i samband med detta.

Figur 4 – Ortofoto Morgongåva

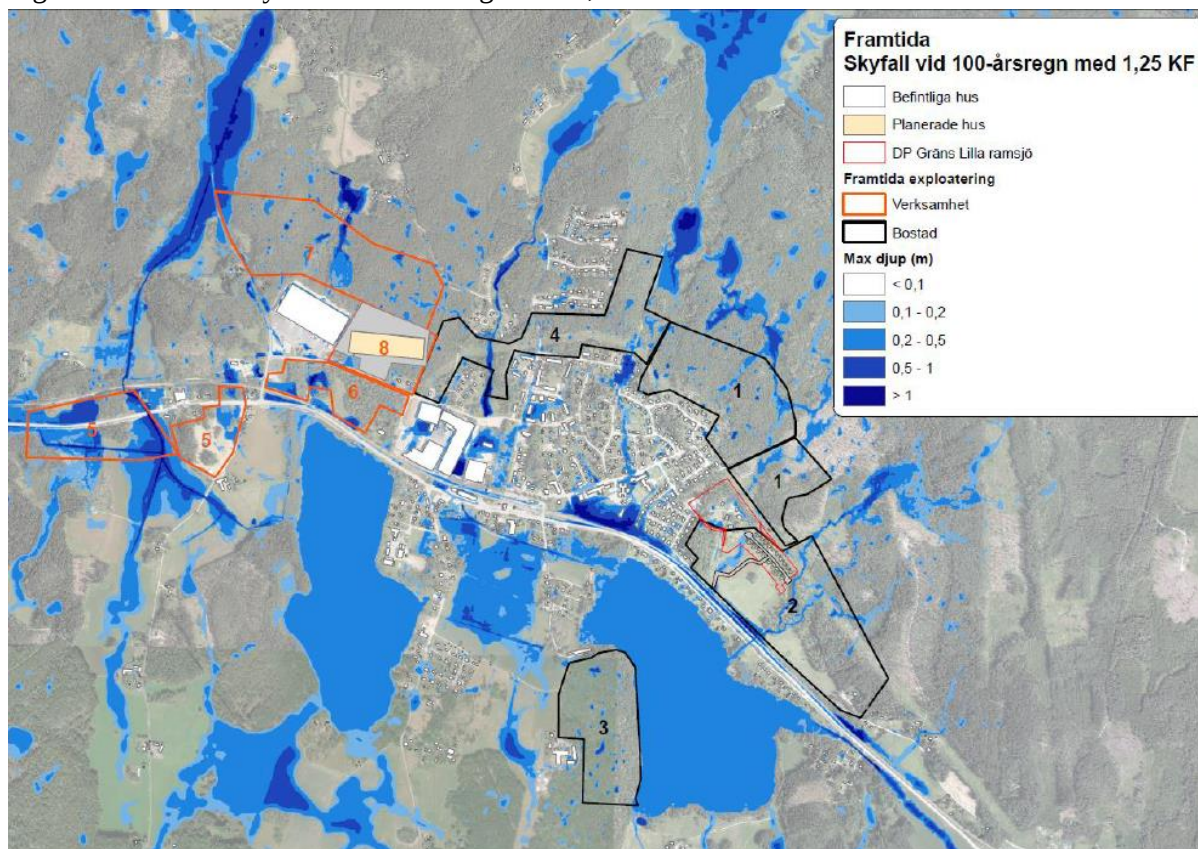
Figur 4 – Heby kommun

Åker man västerut längs väg 72 präglas synen av tätorten av egnahemshus på vänster sida. De är placerade med utsikt över Ramsjön. Järnvägen går parallellt med vägen på höger sida och behöver passeras på en övergång för att komma till centrumstråket. Centrumstråket är idag delvis uppdelat längs med väg 72 och till Ramsjövägen där det finns en del verksamheter, en matbutik och ett äldreboende. I området norr om väg 72 och järnvägen finns majoriteten av tätortens bebyggelse. Det finns områden med flerbostadshus och villaområden. Det södra området har mindre andel bebyggelse tillsammans med en del åker- och jordbruksmark. Vidare längs väg 72 och efter järnvägsövergången syns Morgongåva företagspark på höger sida där bland annat Adlibris och Apoteas lager skymtas. Till vänster syns Axsjön tillsammans med mindre verksamheter. Längs centrumstråket, väg 72 och i företagsparken sker tätortens främsta ekonomiska aktivitet.

Godstrafiken längs med väg 72 och Dalabanan är det som orsakar det mesta av buller och luftföroreningar i samband med genomfart. Trafiken inuti tätorten är relativt gles, både av bilar, cyklar och gångtrafikanter. Vagnätet för gång- och cykeltrafik är relativt väl utbyggt men en del länkar saknas och en del planering för nya gång- och cykelvägar sker i dagsläget.

Klimatförändringarna kommer påverka Morgongåva. Effekterna från klimatförändringarna är gällande ur ett globalt och nationellt perspektiv. Högre årsmedeltemperatur, torka, ökad nederbörd, strängare vintrar, mer värmeböljor är några av effekterna (SMHI 2015). En simulering av ett skyfall under befintliga förhållanden samt efter framtida exploatering har genomförts som en del i skyfallskarteringen. Resultat redovisas i delvis i figur 5 nedan, där det maximala översvämningsdjupet visas i meter vid ett 100-årsregn som pågår under 6 timmar och med klimatfaktor 1,25.

Figur 5 – Framtida skyfall vid 100-årsregn med 1,25 KF

Figur 5 – Skyfallskartering, Ramböll, 2021, för Heby kommun.

Översiktsplan och pågående planprojekt

Heby kommun gällande översiktsplan antogs år 2013. Sedan tidigare, år 2010, fanns en fördjupad översiktsplan för Morgongåva. FÖP Morgongåva 2010 inarbetades inte i den nya översiktsplanen 2013, utan förklarades istället aktuell i sin dåvarande form.

Sedan arbetet med FÖP Morgongåva 2010 har pendeltågstrafik tillkommit i Morgongåva. Heby kommun har vänt en då nedåtgående befolkningstrend till att istället växa åtta år i rad och ett e-handelskluster har utvecklats i Morgongåva som inneburit många nya arbetstillfällen. Förutsättningarna och möjligheterna för Morgongåva har alltså förändrats drastiskt sedan dess.

Översiktsplanens generella riktlinjer gäller för denna fördjupning och även MKBn. Dokumentet hittas i sin helhet på Heby kommuns hemsida. Särskilt relevanta inriktningar är:

- Utökade boendemöjligheter på landsbygden uppmuntras.

- *Plan- och markberedskap finns i de orter som anses strategiskt viktiga att utveckla.*
- *Natur- och kulturmiljöer värnas och nyttjas för kommunens attraktivitet som bostadsort och för besöksnäringen.*
- *Fritids- och rekreationsområden utvecklas med hänsyn till folkhälsa och besöksnäring.*

Den tidigare FÖPen från 2010 pekar ut tre områden för bostadsbebyggelse:

Ett då utpekade utvecklingsområde ligger kvar men nu som utredningsområde (Stora Ramsjö). En naturvärdesinventering har utförts och en övergripande prövning skett. Området i fråga är välvuxen skogsmark, med stora höjdskillnader och blockig terräng. Det krävs ytterligare specifika utredningar om och hur bostadsbebyggelse skulle bli aktuellt.

De två andra områdena söder och norr om tjuarvägen har planlagts för verksamheter efter ändrade förutsättningar och stort allmänt intresse.

Den tidigare FÖPen pekar ut tre områden för verksamhetsutveckling:

Ett område, Västra Företagsbyn, ligger kvar och är idag småindustri samt arrenderat för solcellsanläggning. I ett annat område har planområdet utökats och exploaterats för Apoteabyggnaden. Det tredje området ligger vid nordöstra kanten av Ramsjön och är delvis idag verksamhetsmark och i detta planförslag delvis utpekad som lämpligt för dagvattenhantering.

I den tidigare FÖPen behandlas grön- och blåstrukturen men i plankartan inte på annat sätt än som komplement runt utvecklingsområden för bostäder och verksamheter.

Det pågår under 2021 exploatering av detaljplaneområde för verksamhetsmark på fastighet Morgongåva 15:33. En större logistikbyggnad dimensionerad för 300 personer utvecklas och ytan innehåller även bevarad natur, park, och åtgärder för dagvattenhantering.

Vid detaljplaneområde Rävsjöbacken pågår under 2021 en markanvisningsprocess för bostadsbebyggelse.

Planförslag och nollalternativ

Den fördjupade översiktsplanens utvecklingsinriktning och planförslag samt nollalternativet beskrivs kort nedan. Planförslaget innebär att Morgongåvas utveckling sker i en riktning som planförslaget uttrycker.

Planförslaget innebär i stora drag att ny bebyggelse pekas ut för möjlig exploatering medan andra områden bevaras och utvecklas. Planförslaget föreslår också utvecklingsriktningar för att minska barriäreffekter av väg 72 och Dalabanan samt för att öka trafiksäkerheten. Utveckling, främjande och etablering av gång- och cykelvägar, områden för rekreation och friluftsliv samt grönstruktur. Åtgärder för klimatanpassning och dagvattenhantering genomförs. Planförslaget tar ställning kring målkonflikter. I och med detta görs en tidig och övergripande lämplighetsbedömning av planförslaget

som baseras på den politiska viljan. Ny bebyggelse möjliggörs, medan annan markanvändning av allmänna intressen säkerställs även framöver. Efterföljande detaljplaner genomförs för den mark som pekas ut som potentiell bostads- och verksamhetsetablering.

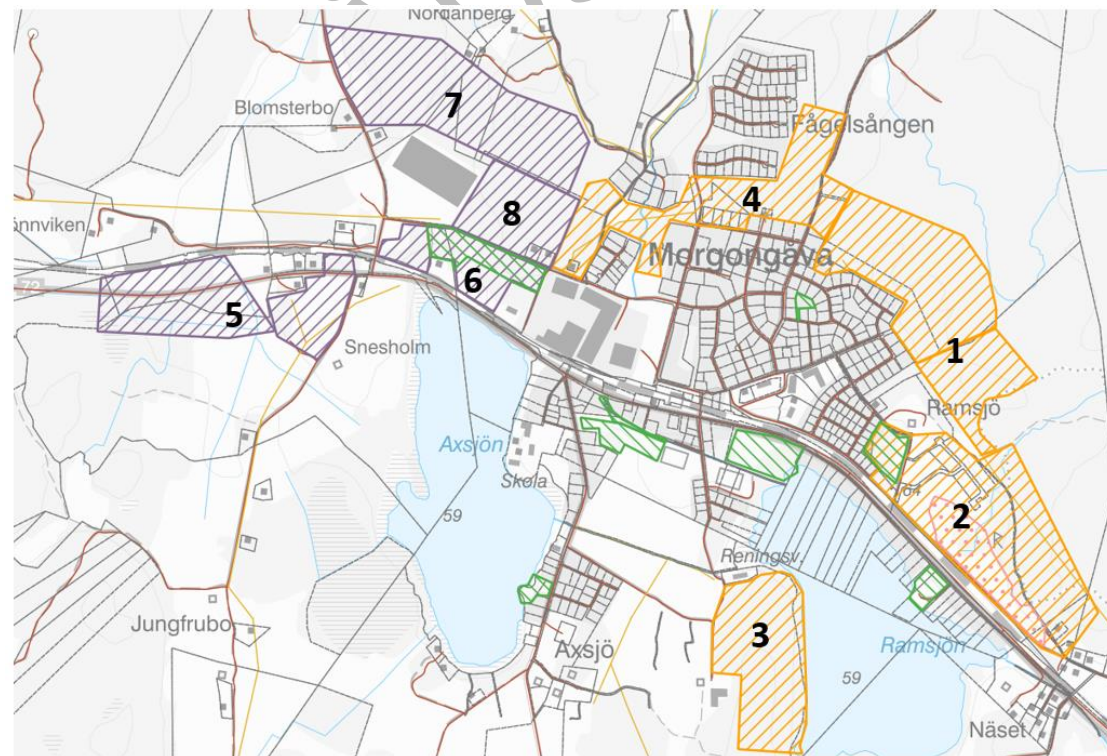
Nollalternativet innebär att planförslaget och efterföljande detaljplaner inte genomförs. Endast påbörjade detaljplaner genomförs. Utvecklingen av Morgongåvas miljöer går i en mer ostyrd riktning. Nollalternativet kan ses som en jämförelsealternativ som beskriver framtiden där planförslaget inte antas och baseras främst på nuläget. Det försvårar en utvecklingen av orten som är i linje med den politiska viljan. I förlängningen försvårar det även kommunens samt regionens utvecklingsriktning.

Miljökonsekvenser av planförslaget

Nedan beskrivs bedömningen av planförslagets och nollalternativets påverkan på miljöaspekterna. Även åtgärder som kan bidra till att miljöaspekter påverkas positivt redovisas. Redogörelsen för bedömningen är uppdelad efter respektive miljöaspekt och planförslaget utpekade områden för bostads- och verksamhetsetablering. Planförslagets övergripande konsekvenser för vatten, trafik och säkerhet, rekreation och friluftsliv samt stads- och landskapsbild och slutligen mark beskrivs först. Konsekvenser av planförslagets områden som är utpekade till bostads- och verksamhetsområden är beskrivet i de två efterföljande avsnitten. Konsekvensbedömningen sammanfattas sedan i tabellform gentemot den tidigare beskrivna bedömningsskalan.

Figur 6 nedan visar arbetsmaterialet som låg till grund för miljökonsekvensbeskrivningen. I FÖP dokumentet hittas det omarbetade planförslaget där innebörder och åtgärdsförslag har inarbetats. Denna MKB avslutas också med en illustration av samma karta som de olika konsekvensbedömningarna mynnat ut i.

Figur 6 - Plankarta till miljökonsekvensbeskrivning:

Vatten

Konsekvenser av planförslaget

Planförslaget och den föreslagna bostadsbebyggelsen bedöms inte påverka grundvattennivåerna negativt. Grundvattenresursen, Dalkarlsåsen, som försörjer Morgongåva bedöms vara stor. Kvaliteten på denna bedöms klara kommande behov och inte försämrats av planförslaget.

Dricksvattenförsörjningen säkerställs genom att den föreslagna bebyggelsen är placerad på platser där anslutningar till det kommunala VA-systemet är möjligt. Vattenförsörjningen och avloppshanteringen sker genom befintliga anläggningar i Heby tätort och i reningsverket i Morgongåva. Reningsverkets kapacitet skulle väl klara en ökad bostadsbebyggelse med en nyanslutning till VA-nätet. Reningsverket är dimensionerat för 3000 pe och nuvarande belastning är ca 1200-1800 pe beroende på mättillfälle och fluktuationer.

Klimatförändringarna kommer påverka dricksvattenförsörjningen och grundvattenbildningen negativt med torka, skyfall och temperaturskillnader bland annat. Effekterna av detta är osäkra och beror på grundvattenmagasinets kapacitet och grundvattennivåernas fluktuationer år till år.

Klimatförändringarnas effekter med en ökad nederbörd, större risk för skyfall och dagvattenbildning samt effekter från ytterligare hårdgjorda ytor hanteras i planförslaget. Skyfallskaracteringens simulering av ett skyfall vid framtida förhållanden, alltså vid planförslagets exploatering, visas i figur 5. Beräkningen är gjord för ett 100-årsregn med klimatkfaktor 1,25 och 6 timmars varighet. En utredning med åtgärder för dagvattenhantering i verksamhetsområde V5, fördröjningsytor samt fosfor- och dagvattendammar bedöms positivt. Planförslaget bedöms öka möjligheten att förbättra sjöarnas nuvarande ekologiska och kemiska status och hantera klimatförändringarnas effekter med ökad nederbörd. Inga vattenförekomster i planområdet är utpekade att omfattas av MKN för vatten, men Ramsjöns avrinning sker i Skattmansöån som är en utpekad vattenförekomst och omfattas av MKN för vatten. Axsjöns avrinning sker norrut till Gårdsjön och vidare mot Fallbäcken och Vansjön. Vansjön är utpekad vattenförekomst och omfattas också av MKN för vatten. Hanteringen av dagvattnet som föreslås i planförslaget bedöms öka möjligheten att höja den ekologiska statusen i Skattmansöån och Vansjön.

Konsekvenser av nollalternativet

Grundvattennivåerna och grundvattnets kvalitet bedöms påverkas neutralt i nollalternativet, det vill säga om planförslaget inte genomförs. Klimatförändringarnas effekter bedöms påverka grundvattenmagasinets kapacitet och grundvattennivåernas fluktuationer oavsett om planförslaget genomförs eller inte. VA-systemet bedöms även det påverkas neutralt i nollalternativet.

Dagvattnet bedöms i nollalternativet påverka recipienter som det gör i dagsläget, alltså utgöra en risk för att fortsatt försämrats recipienternas redan dåliga kemiska och ekologiska status. Ökad nederbörd och risk för skyfall till följd av klimatförändringarna kommer också att ha negativa konsekvenser på recipienters ekologiska status i nollalternativet om dag- och regnvattnet inte hanteras.

Trafik och säkerhet

Konsekvenser av planförslaget

Bil- och lastbilstrafik samt järnvägstrafiken spås öka med en ökad befolkning och pendling till, från och genom orten. Transporternas utsläpp, främst från lastbilstrafik, påverkar luftkvaliteten och klimatet negativt. Luftkvaliteten påverkas främst i direkt anslutning till väg 72. Ortens bullernivåer spås också öka i takt med ökad person- och godstågstrafik i orten, väg 72 och på Dalabanan. Miljöaspekterna kring klimatpåverkan, luftkvalitet och bullernivåer kan därmed bedömas påverkas negativt av planförslaget. Förutsättningar för att välja kollektivtrafik, cykel eller gång i stället för bilen ges i planförslaget. Detta kompenserar en del negativa konsekvenser av en ökad befolkning och en ökad trafik. Men då långväga pendlingstrafik och godstransporter utgör större delen av trafiken bedöms trafikpåverkan öka till följd av planförslaget och den regionala utvecklingen.

Säkerhetsaspekterna bedöms påverkas mer negativt sett till att skolan i syd är en målpunkt för många som bor på den norra sidan av väg 72 och Dalabanan. En bostadsbebyggelse i den norra delen medför att många personer kommer behöva passera väg 72 och Dalabanan på väg till skolan. Det kan medföra trafiksäkerhetsrisker. Planförslaget föreslår en utvecklingsriktning där säkerhetsaspekternas negativa konsekvenser kring trafiken förebyggs. Detta genom att genomfartstrafikens hastighet hålls låg, att gång- och cykeltrafikanterna prioriteras i säkerhetsarbetet. Planförslaget hanterar också detta genom att ett alternativ utarbetas för att minska flaskhalsar i trafikflödet och negativa barriäreffekter.

Konsekvenser av nollalternativet

I nollalternativet kommer den ökade genomfartstrafiken och järnvägstrafiken påverka tätorten negativt med ökade bullernivåer och sämre luftkvalitet. Utsläppen som påverkar klimatet negativt ökar. Trafiksäkerhetsaspekterna och barriäreffekten av bedöms påverkas negativt till följd av den ökade genomfartstrafiken. I nollalternativet ges inte förutsättningar för kollektiv-, cykel- och gångtrafik som ett alternativ för biltrafik.

Rekreation och friluftsliv samt stads- och landskapsbild

Konsekvenser av planförslaget

Planförslaget bedöms skapa positiva konsekvenser för aspekterna kring friluftsliv och rekreation samt tillgänglighet till natur- och kulturmiljön. Detta i och med att bebyggelsen sker i anslutning till naturområden och med inslag av bevarad natur. Främjande av cykel- och gångtrafik kan även påverka hälsa- och rekreationsaspekter positivt. Stigen som är upptrampad i Ramsjöhöjden tillgängliggörs mer i och med att en promenadslinga föreslås i planförslaget vilket bedöms som positivt.

Uppfattningen och förståelsen av stads- och landskapsbildens bedöms påverkas positivt av planförslagets integrering och bevarande av vissa naturmiljöer i potentiella exploateringsområden. Även ett förstärkt och tydligare centrumstråk påverkar stads- och landskapsbildens aspekter positivt. Å andra sidan kan stads- och landskapsbildens bedömas påverkas negativt vid förändringar och speciellt när bostadsexploatering görs i närheten av natur- och kulturmiljöer.

Kulturvärden och möjligheter till rekreation och friluftsliv tillgängliggörs och lyfts fram i planförslaget. Det bedöms som positivt då det skapar möjligheter för fysisk aktivitet och återhämtning. Detta bedöms även som positivt då det kan väcka intresse för kulturvärden. Fosfor- och dagvattendammar samt grönstruktur som förbättrar sjöarnas ekologiska och kemiska status bedöms påverka landskapsbildens aspekter positivt och möjliggör bad och rekreation i sjöarna.

Konsekvenser av nollalternativet

Positiva effekter för hälsa och trafiksäkerhet främjas inte i nollalternativet. Detta då gång- och cykeltrafiken ges inte förutsättningar och prioriteras inte i nollalternativet. Hälsoaspekten bedöms som neutral i nollalternativet när det kommer till främjande av kollektiv-, cykel- och gångtrafik som ett alternativ för biltrafik.

Stads- och landskapsbilden kommer i nollalternativet påverkas neutralt. Den kommer å andra sidan inte att förstärkas genom utveckling av centrumstråket. Kulturmiljövärden och naturmiljöer kommer inte integreras och lyftas fram i nollalternativet och därmed vara mer närvarande i vardagslivet, vilket bedöms som negativt. Möjligheter till rekreation och friluftsliv påverkas även det neutralt. En negativ påverkan sker i nollalternativet i och med att ett tillgänglighetsgörande av rekreation vid Ramsjön inte sker och att det inte finns utpräglade promenad- och cykelstråk i och runt tätorten.

Mark

Konsekvenser av planförslaget

Planförslaget tar cirka 15 hektar jordbruks- och betesmark i anspråk. Ett i anspråktagande av jordbruks- och betesmark bedöms som negativt då brukningsvärd jordbruksmark är av nationellt intresse. Även klimatet påverkas negativt då en förändrad markanvändning innebär att kolsänkor försvinner. Kompensationsåtgärder och områden som bevaras bedöms ha positiva eller neutrala konsekvenser för de arter och habitat som finns beroende på hur bevarandet av områden och dess naturvärden görs. Fragmentering och störning kan ändå ge negativa konsekvenser i områdena. Jordbruksmark mellan sjöarna pekas ut som bevarandevärd. Detta bedöms som positivt med hänsyn till det nationella intresset, naturvärden samt stads- och landskapsbilden.

Konsekvenser av nollalternativet

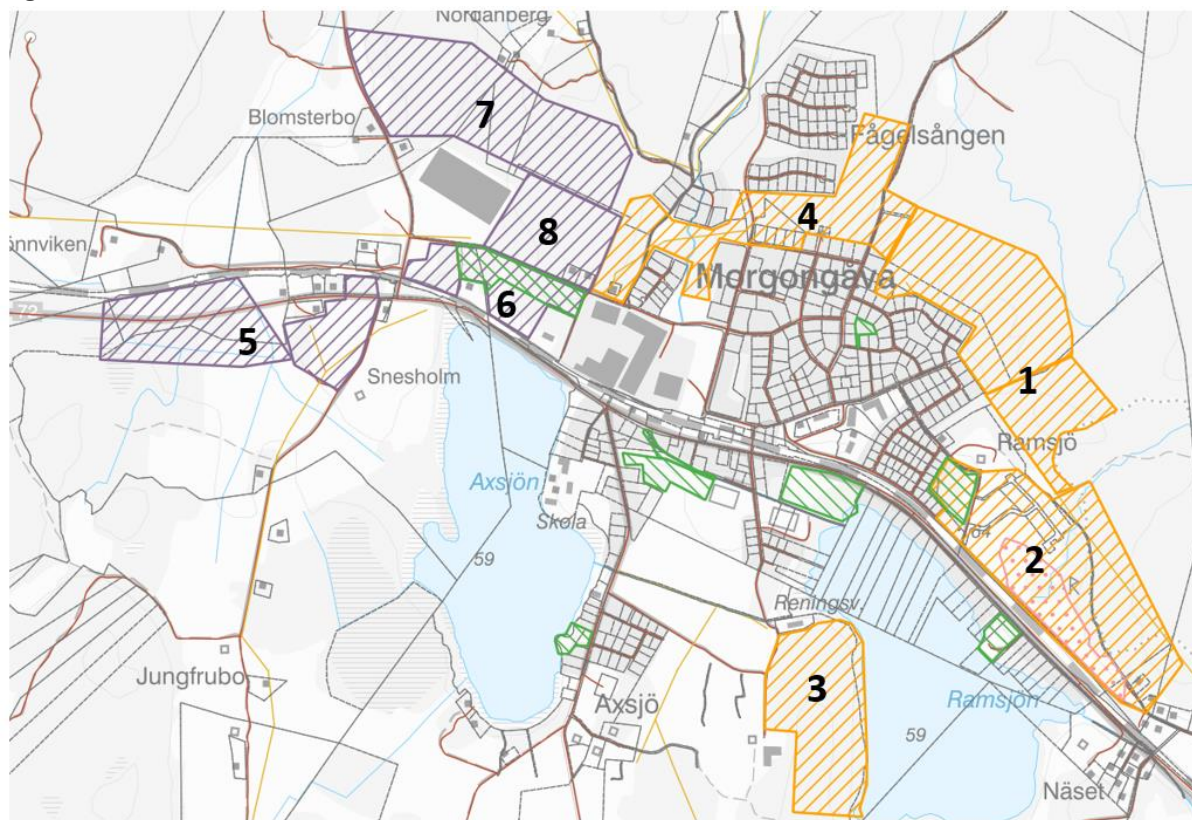
I nollalternativet tas inte cirka 15 hektar jordbruksmark i anspråk. Därmed bedöms klimatpåverkan påverkas neutralt med tanke på att markanvändningen inte förändras. Det nationella intresset i att bevara jordbruksmark tillgodoses i nollalternativet. Däremot tillgodoses inte behovet och intresset av bostäder och verksamhetsmark. Vilket bedöms som negativt då verksamhetsutveckling inte möjliggörs och kommunal, regional och nationell bostadsbrist inte kan mötas. I nollalternativet pekas inte områden med jordbruksmark ut som bevarandevärd av kommunen.

Bostadsbebyggelse

Konsekvenser av planförslaget

Områden för bostadsbebyggelse är föreslaget norr om tätorten, i de nordöstra samt östra delarna av tätorten. Bebyggelse är även föreslaget i det västra strandområdet av Ramsjön. Områdena är avgränsade och redovisas i kartan nedan är de märkta med en siffra. Orange färg är bostadsbebyggelse (B) och lila färg är verksamhet (V).

Figur 7 – Plankarta till MKB.

Figur 7 – Heby kommun

I området Stora Ramsjö B1, nordöst om tätorten föreslås ett tillskott om 100-150 bostäder.

I område B2, Lilla Ramsjö i de östra delarna av tätorten föreslås ca 50 bostäder.

Den föreslagna bebyggelsen av Ramsjöhöjden, område B3 väster om Ramsjön, innebär att strandskyddet upphävs och det pekas ut som ett LIS-område. En sammanhållen bostadsbebyggelse med ca 50-60 bostäder föreslås. Bebyggelsen norr om tätorten, område B4 är föreslagen som en förtätning och utveckling där det idag går en kraftledningsgata. Flerbostadshus och småhusbebyggelse är föreslaget.

Område B1, Stora Ramsjö har naturvärdesklass 3 och 4. Äldre träd och bra miljö för fåglar, en del potential för lågor påträffades vid naturvärdesinventeringen. Naturvärdesinventeringen föreslår att ett dike som finns i området kan kompenseras med en damm samt att gamla träd sparas om det är möjligt. En bostadsbebyggelse med delvis bevarad natur som gynnar bland annat insektsarter, groddjur och fåglar kan bedömas medföra neutrala konsekvenser. I övrigt medför bebyggelsen en negativ påverkan på naturmiljön.

Område B2, Lilla Ramsjö, har naturvärdesklass 2, 3 och 4. Detta område hyser de högsta naturvärdena med en bäckravin, betesmarker och åkerholmar som värdefulla miljöer. Planförslaget föreslår att områden med höga natur- och kulturvärden ska bevaras och integreras i bebyggelsen. Bland annat bäckravinen och forn lämningarna. Bevarandet av de höga naturklasserna i området kan ses som neutralt. Men i övrigt påverkar exploateringen området negativt med hänsyn till påverkan på naturvärden och -miljöer samt fragmentering av dessa. Bostadsområdets närhet till Dalabanan och väg 72 bedöms kunna påverkas negativt av buller- och luftföroreningar.

Område B3, Ramsjöhöjden, kring Ramsjöns västra strandområde, hyser naturvärdesklass 2 och 3 i området. Att bebygga området med bostäder påverkar naturmiljön negativt och innebär att strandskyddet upphävs genom att istället peka ut området som ett LIS-område.

I området mellan tätorten och området Fågelsången, område B4, föreslås förtätad bebyggelse. Området har naturvärdesklass 3 och 4. Påtagligt biotopvärde finns i en del av området där också enstaka naturvårdsarter påträffades. En bäck rinner genom området som NVI föreslår att det ges en ordentlig skyddszon till och att området ska skyddas från exploatering tillsammans med de äldre träden. Att bevara detta kan bedömas ha en neutral påverkan, i övrigt innebär bostadsbebyggelsen konsekvenser att naturmiljön påverkas negativt.

Konsekvenser av nollalternativet

Konsekvenserna av nollalternativet när det gäller den föreslagna bostadsbebyggelsen är framförallt att naturmiljön och de naturvärden som påträffats påverkas neutralt. Detta eftersom exploatering och fragmentering av områdena inte sker i nollalternativet.

I nollalternativet påverkas inte strandskyddet av bostadsexploatering.

Verksamhetsbebyggelse

Konsekvenser av planförslaget

Områden för verksamhetsmark är utpekade och beskrivs kort nedan. Det följs av en redogörelse för dess konsekvenser. Varje område är utpekat i figur 7 ovan. Område V5 är lokaliserat längs med väg 72 och föreslås vara lämpligt för utbyggnad av småskaliga verksamheter. Det består av skogs- och jordbruksmark med flera lågpunkter. Naturvärdesklassen bedöms vara klass 3.

Område V6 är lokaliserat söder om Tjusarvägen. Det hyser naturvärdesklass 3, klass två om ett större bestånd av svinrot finns, samt en del i naturvärdesklass 4. När NVI gjordes sågs dock inga svinrotsbestånd. Området innehåller höga naturvärden i form av svinrotsbeståndet samt grova och gamla träd och innehav av ett visst artvärde och ett påtagligt biotopvärde på grund av träden. En del av området föreslås som kompensations- och bevarande mark. Den andra delen av område V6 föreslås till småskaliga verksamhetsetableringar.

Område V7 är lokaliserat norr om Apoteas nuvarande lagerlokal och är föreslaget som ett verksamhetsområde för större verksamhetsutveckling. Småskaliga verksamheter är även aktuellt. Området har naturvärdesklass 3 och 4. En lövsumpskog bedöms ha påtagligt biotopvärde och kan kompenseras genom att dämna och restaurera en annan klibbalsumpskog. NVI föreslår att spara gamla tallar på grund av det påtagliga biotopvärdet.

En verksamhetsutveckling i områdena bedöms påverka naturmiljön negativt. Kompensationsåtgärder och delar som bevaras bedöms ha positiva eller neutrala konsekvenser för de arter och habitat som finns beroende på hur bevarandet av områden och dess naturvärden görs. Fragmentering och störning kan ändå ge negativa konsekvenser i områdena.

En förändrad markanvändning och ökade transporter till och från området bedöms påverka klimatet negativt på grund av ökade utsläpp och minskade kolsänkor. Ökade transporter spås påverka bullernivåerna och luftkvaliteten negativt i områdena. Det ställer även krav på en ökad trafiksäkerhet

som kan tänkas påverkas negativt av ökad trafik. Riksväg 72 och befintliga vägar till områdena som berörs kan få negativa konsekvenser genom ökad belastning.

Uppfattningen av stads- och landskapsbilden kan påverkas negativt av en verksamhetsutveckling beroende på dess omfattning och personlig upplevelse.

Konsekvenser av nollalternativet

I nollalternativet påverkas nuvarande naturvärden och biotoper neutralt om inte planförslaget genomförs. Markanvändningen förändras inte och påverkas därmed också neutralt.

Kulturmiljövärden, rekreations och friluftsliv påverkas neutralt i nollalternativet. Detta gäller även uppfattningen av stads- och landskapsbilden.

Bullernivån och luftkvaliteten spås påverkas negativt även i nollalternativet då en ökad genomfartstrafik och järnvägstrafik är att vänta.

Utredningsområde för verksamhetsmark

Konsekvenser av planförslaget

Planförslaget föreslår även ett utredningsområde för potentiell verksamhetsmark. Det gäller område som är lokaliserat väster om Molnebovägen och Apoteabyggnaden. En utredning behöver göras ifall marken är lämplig till verksamheter då det tidigare funnits en tipp på området som nu är täckt med fyllnadsmassor för att förhindra lakning. Vid etablering kan sanering av marken vara aktuellt vilket kan ses som positivt ifall tippen orsakar förorening trots fyllnadsmassor. Planförslaget föreslår också en utredning för att säkerställa att trafiksäkerheten till området, även det kan ses som positivt.

Konsekvenser av nollalternativet

En utredning görs inte om området är lämpligt för verksamhetsmark.

Måluppfyllelse

Miljökvalitetsmål

Länsstyrelsen i Uppsala har tillsammans med kommuner i länet tagit fram färdplan och åtgärdsprogram för de nationella miljömålen. Miljömålen som är satta av regeringen har konkretiserats och går i linje med Heby kommuns strategi kring att minska sin negativa miljöpåverkan. I samband med detta skrev även hållbarhetslöften under av länets kommuner.

Nedan redovisas en kortfattad bedömning av hur den fördjupade översiktsplanen påverkar de nationella miljömålen. Elva av de 16 nationella miljömål bedöms relevanta gentemot planförslaget.

Bara naturlig försurning

Planförslaget bedöms inte orsaka försurande utsläpp.

Begränsad klimatpåverkan

Den ökade trafiken i form av lastbilstransporter, arbetspendling samt den regionala utvecklingen bedöms påverka klimatet negativt i och med ökade utsläpp. En negativ påverkan bedöms även komma från en förändrad markanvändning då det påverkar andelen kolsänkor i området.

Frisk luft

Inget i planförslaget bedöms påverka den friska luften i området nämnvärt. Den ökade trafiken kan tänkas påverka luftkvaliteten i direkt anslutning till väg 72 som hyser tätast trafik.

Levande sjöar och vattendrag

Planförslaget bedöms påverka detta miljömål positivt. Åtgärder för en bra dagvattenhantering finns i planförslaget. Åtgärderna och förslagen bedöms påverka Axsjöns och Ramsjöns ekologiska och kemiska status positivt som främjar målet för levande sjöar och vattendrag.

Levande skogar

Skogsområden tas i anspråk för bostads- och verksamhetsetablering i planförslaget. Miljömålet för levande skogar bedöms därmed påverkas negativt. Det finns även delar av områden som pekas ut som bevarandevärda där naturvärdesinventeringen är vägledande, vilket bedöms som positivt.

Giftfri miljö

I de nya verksamhetsområdena som pekas ut i planförslaget kan det tänkas att det i framtiden kommer finnas giftiga ämnen som hanteras där. Vid nyetableringar tas det hänsyn till gällande miljönormer och -lagar.

Ingen övergödning

Planförslaget bedöms inte orsaka övergödning. Den bostadsbebyggelse som etableras ansluts till det nuvarande kommunala VA-systemet.

Grundvatten av god kvalitet

Bebyggelsen som föreslås i planförslaget bedöms inte påverka grundvattnet negativt, vare sig kvaliteten på det eller nivåerna.

God bebyggd miljö

De områden som pekas ut till bostadsområden i planförslaget innebär både förtätning och expansion av tätorten. Anpassning till den nuvarande bebyggelsen görs i och med att nybyggnationer till viss del anpassas till nuvarande arkitektur och befintliga kulturvärden i bebyggelsemiljön. Expansionen av tätorten sker med inslag av bevarad natur. Detta för att skapa en god livsmiljö för de boende med närhet till rekreation och friluftsliv.

Ett rikt växt- och djurliv

Planförslaget innehåller riktlinjer kring bland annat bevarande av jordbruksmark och utveckling av grönsstruktur i området. Det bedöms påverka den biologiska mångfalden positivt. Ianspråkstagandet av skogs- och jordbruksmark bedöms ha en begränsad påverkan för ett rikt växt- och djurliv. Detta då relativt få naturvårdsarter hittades i de olika planområdena. Där naturvårdsarter har påträffats finns åtgärder och bevarandestrategier för att inte påverka målet kring ett rikt växt och djurliv negativt. Även här är naturvärdesinventeringen vägledande.

Ett rikt odlingslandskap

Miljömålet för ett rikt odlingslandskap bedöms dels påverkas positivt i och med att jordbruksmark pekas ut som bevarandevärd men också negativt då jordbruksmark tas i anspråk.

Miljökvalitetsnormer

Som redogjort i stycket för metod och bedömningsgrunder är miljökvalitetsnormer juridiskt bindande. I denna del görs en bedömning för hur planförslaget påverkar dess efterlevnad.

Vatten

I dagsläget omfattas inget ytvatten i Morgongåva av normerna gällande vatten. Statusen för sjöarna i området är därmed inte fastställda gällande MKN. Planförslaget bedöms inte påverka sjöarnas status negativt. Sjöarnas avrinning ansluter till vattenförekomster som omfattas av MKN gällande vatten. Planförslaget bedöms öka möjligheten att vattenförekomsternas ekologiska och kemiska status kan förbättras.

Luft

Den ökande trafiken bedöms påverka luftkvaliteten i anslutning till väg 72. Det finns dock inget som tyder på att MKN för luft ska överskridas eller påverka området som helhet. En trafiklösning för korsningen över järnvägen bedöms förbättra luftkvaliteten längs väg 72 då det kan göra att trafiken inte stoppas upp vid bomfällning. Främjas cykel- och gångtrafik istället för biltrafik inom tätorten kan även det förbättra luftkvaliteten.

Buller

MKN gällande buller bedöms inte överskridas till följd av planförslaget.

Bedömning social miljö och socialt hållbar utveckling

Kan inarbetas i plandokumentet efter samrådshandling om det visar sig lämpligt efter samrådsskedet.

Socialt hållbar tätortsutveckling

I linje med kommunens inriktning och globala mål, avtal och målsättningar bör en bedömning gentemot hållbar utveckling göras. En hållbar utveckling bör innefatta tre aspekter - miljömässig, ekonomisk och social. En miljökonsekvensbeskrivning är relativt framtung kring miljöaspekterna. Sociala konsekvenser av planförslaget beaktas i detta avsnitt. Eftersom att ekonomiska aspekter till viss del går hand i hand med de sociala aspekterna behandlas delvis även ekonomisk hållbarhet.

Boverket menar att en socialt hållbar tätortsutveckling handlar om dels en process och ett tillstånd (Boverket 2010). Processer formar de sociala villkoren för Morgongåvas framtida generationer i ett långsiktigt perspektiv. En socialt hållbar tätortsutveckling som ett tillstånd handlar om konsekvenserna för det sociala och ekonomiska livet idag i Morgongåva. Boverket menar att en socialt hållbar tätortsutveckling innebär en utveckling med ökad integration och minskad boendesegregation, och de insatser som görs i strävan mot detta inom ramen för tätortsutvecklingen. Socialt hållbar tätortsutveckling bör kännetecknas av att hänsyn till olika gruppers behov, förutsättningar för möten och jämställdhet mellan kvinnor och män förbättras och främjas (Boverket 2010).

... i linje med översiktsplanen
... ånare, näringslivet och

... i linje med översiktsplanen
... ånare, näringslivet och

... i linje med översiktsplanen
... ånare, näringslivet och

... i linje med översiktsplanen
... ånare, näringslivet och

där uttryck kan ges för planförslagets utveckling. Det gjordes i ett tidigt skede och bidrar förhoppningsvis till att planförslaget är väl förankrat hos de som planförslaget berör. Under samrådet finns också möjlighet att ge uttryck för åsikter kring och påverka innehållet i planförslaget.

I dialogen med medborgare och i enkäten framkommer det att många förknippar Morgongåva med sjöarna, lugnet och naturen. Det kan ses viktigt att möjliggöra, bejaka och stötta denna identifiering med platsen. Planförslaget har tagit hänsyn till detta i form av att integrera, bevara och värna de kulturminnen och -miljöer som finns i tätorten. Kultur- och fornminnen som finns i naturmiljöerna i Morgongåva får mer framtoning och integreras mer i det vardagliga livet till följd av planförslaget. Utvecklingsriktningen med att förstärka kulturminnen och naturmiljöer kan tänkas skapa målpunkter och möjliggöra möten människor emellan. Planförslaget föreslår också en förtydning av och utveckling för att binda samman centrumstråket som också kan skapa målpunkter och möjliggöra möten. Sjöarnas status kommer i planförslaget ges förutsättningar att få en bättre ekologisk och kemisk status som kan tänkas stärka den positiva identifieringen invånarna har till dessa. Planförslaget har därmed potential att vidareutveckla de värden Morgongåvas invånare identifierar sig med och det som skapar karaktär till tätorten. En platsidentitet och en tätortskaraktär kan tänkas skapa en känsla av stolthet och en stärkt områdesanknytning till orten.

I medborgardialogen vittnar en stor andel om den kaosartade och farliga trafiksituation som uppstår vid bomfällning för Dalabanan. Planförslaget ger en utvecklingsriktning och åtgärder för att hantera barriäreffekterna som går i linje med vad invånarna och översiktsplanen lyfter. Dels ur ett trafiksäkerhetsperspektiv men också på ett sätt som underlättar förbindelsen mellan de norra och södra delarna av orten. Planförslagets åtgärder och riktning kommer innebära en utveckling och förbättring av stationen och järnvägs korsningen vilket ger en förbättrad trafiksituation och att tätorten binds samman. Då planförslaget också för med sig en inflyttning till orten och att godstrafiken troligtvis ökar på väg 72 är det viktigt att trafiksituationen utvecklas i rätt riktning så att invånarna på ett tryggt sätt kan bo och leva i Morgongåva.

I tätorten finns incitament att röra sig mellan områden och dess målpunkter då de är relativt spridda. Väg 72 och järnvägen utgör den största barriären. Att utveckla cykel- och gångbanor minskar barriäreffekter, skapar förbindelser och tillgänglighet att röra sig mellan målpunkterna och områden i orten. Det främjar även fysisk aktivitet och hälsa.

Trafiksäkerheten är viktig ur ett barnperspektiv då många barn behöver korsa järnvägen och väg 72 för att ta sig till skolan. Att barn tryggt och trafiksäkert själva kan ta sig till skolan är viktigt. Barnen säkerhet och sociala liv påverkas av den barriär som Dalabanan och väg 72 idag utgör i orten. Barnperspektivet tas också hänsyn till i planeringen av Morgongåva. Mötesplatser och lekparkar samt gång- och cykelstråk som är säkra för barn att röra sig vid gör att barn och ungas sociala liv ökar och de kan röra sig tryggt och säkert i tätorten.

Bostadsutvecklingen som planförslaget föreslår påverkar både den sociala och ekonomiska hållbarheten positivt då bostadsbehov säkerställs. En variation av ny bostadsbebyggelse föreslås i planförslaget och det är också något som efterfrågas i medborgardialog. Inflyttning och flytt inom tätorten möjliggörs därmed och Morgongåva har möjlighet att växa. Ett stärkt underlag för både kommunal och kommersiell service samt en ökad ekonomisk aktivitet kan därmed tänkas följa utvecklingen. En variation i nybebyggelsen riktar sig till målgrupper som unga, familjer och äldre. En varierad bebyggelse ger också större möjlighet till integration i orten.

Ett tydligt och sammanhängande centrum skapar en attraktiv tätort och kan främja utvecklingen av service och handel. Tillsammans med bostadsutvecklingen och en eventuell inflyttning kan ett tydligt centrumstråk bidra till att öka den ekonomiska aktiviteten och möjliggöra en tätort som erbjuder service och handel för invånarna. Ett mer tydligt centrum, utveckling av den gröna mötesplatsen och promenadstråk innebär också att invånarna har en plats att mötas och socialiseras på. En attraktiv ort med bland annat ett tydligt centrum och ett bra handels- och serviceutbud ger också större möjlighet till att förbipasserande väljer att stanna i Morgongåva.

Rekreationsområden och naturområden har en viktig betydelse för Morgongåvaborna. Planförslaget bidrar till att utveckla nya promenad- och cykelstråk och rekreationsområden i orten som gör att tillgängligheten till naturen ökar. Detta kan främja rekreation och friluftsliv för invånarna. Planförslagets hantering av bland annat dagvatten och åtgärder för att förbättra sjöarnas status kan leda till att invånarna söker sig till sjöarna för rekreation, friluftsliv och bad. Promenadstråk och att tillgängligheten till sjöarna och dess närliggande natur ökar är positivt för att skapa möten, välbefinnande och hälsa bland invånarna och kan också stärka ortens attraktivitet.

Planförslaget lägger en grund för att skapa en attraktiv ort där det finns möjlighet till en trygg tillvaro, varierade bostadsmöjligheter, ett kultur- och friluftsliv och en stolthet för orten. Det kan även tänkas skapa en bra utvecklingsriktning för framtidens boende som tillgodoser de miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekterna för hållbar utveckling i Morgongåva.

Samlad bedömning av planförslag och nollalternativ

Miljöaspekt	Konsekvensbedömning för planförslaget	Motivering - planförslag	Konsekvensbedömning av nollalternativ	Motivering - nollalternativ
<u>Grund- och ytvattenkvalitet</u>	Neutrala konsekvenser	VA-nätet, grundvattentäcker och dess kvalitet bedöms ha kapacitet. Dagvatten hanteras.	Neutrala konsekvenser	Är opåverkat. Dagvatten hanteras inte genom ytterligare åtgärder.
<u>Klimatpåverkan</u>	Negativa konsekvenser	Ökade utsläpp från trafik, förändrad markanvändning	Negativa konsekvenser	Ökade utsläpp
<u>Naturvärden</u>	Negativa konsekvenser	Skogs-, gräs- och åkermark kommer bebyggas.	Positiva konsekvenser	Skogs-gräs- och åkermark bebyggs inte
<u>Ljudmiljö och luftkvalitet</u>	Neutrala konsekvenser	Inget område berörs nämnvärt av till exempel ökat buller från trafiken	Neutrala konsekvenser	Är opåverkat

<u>Rekreation och friluftsliv</u>	Positiva konsekvenser	Rekreation och friluftsliv säkras och främjas genom tillgänglighet till områden	Neutrala konsekvenser	Tillgängliggörs och möjliggörs inte ytterligare
<u>Kulturmiljövården , landskapsbild, stadsbild</u>	Positiva konsekvenser	Orienteringen, förståelsen för och upplevelsen förbättras. Intresset för kulturmiljön ökar.	Neutrala konsekvenser	Orienteringen, förståelsen och upplevelsen är oförändrat. Intresset för kulturmiljön påverkas inte.
<u>Riksintressen - kommunikationer, vägar och järnvägar</u>	Negativa konsekvenser	Belastningen ökar.	Negativa konsekvenser	Belastningen ökar
<u>Jordbruksmark</u>	Negativa konsekvenser	Tas i anspråk.	Positiva konsekvenser	Tas inte i anspråk
<u>Hälsa & säkerhet</u>	Positiva konsekvenser	Trafiksituationen vid väg 72 förbättras. Cykel- och gångtrafik främjas.	Negativa konsekvenser	En ökad trafik försämrar trafiksituationen vid väg 72. Cykel- och gångtrafik främjas inte.
<u>Strandskydd</u>	Negativa konsekvenser	Upphävs i ett område	Neurala konsekvenser	Upphävs inte

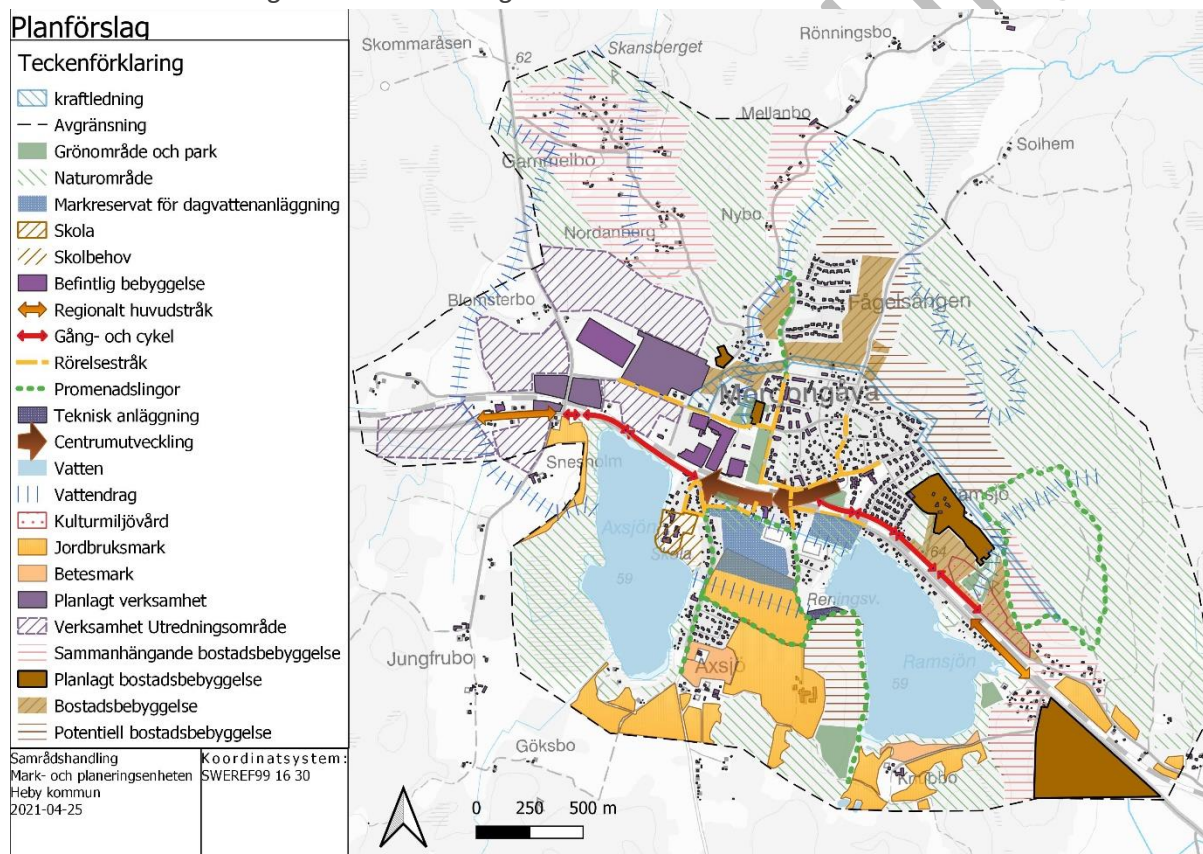
Förslag till uppföljning

Åtgärder, utvärdering och uppföljning av planförslag och MKB

Åtgärder, utvärdering och uppföljning av den miljöpåverkan den fördjupade översiktsplanen har kommer att följas upp kontinuerligt i samband med det fortsatta arbetet i det fortsatta planeringsarbetet. Syftet med uppföljningen är att se om åtgärderna bidrar till de effekterna och resultat som är tänkt, att kontrollera att negativ miljöpåverkan inte blir större än avsett, samt att kunna upptäcka och åtgärda oförutsedda negativa konsekvenser. En fortsatt dialog och kommunikation med invånare, företagare och den civila sektorn är också viktigt att inkludera i planförslagets vidare arbete med åtgärder, utvärdering och uppföljning samt planeringsarbete.

Kartan nedan visar samrådshandlingens slutliga plankarta.

Karta 1 – Planförslag samrådshandling

Karta 1 – Heby kommun.

Referenser

Internt material

Naturföretaget (2021). *Naturvärdesinventering av Morgongåva tätort, Heby kommun*.

Ramboll (2021). *Översiktlig skyfallskartering*.

Källor

Boverket (2010). *Socialt hållbar stadsutveckling - en kunskapsöversikt*. Karlskrona:

Boverket. Tillgänglig:

<https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2010/socialt-hallbar-stadsutveckling.pdf> [2021-03-24]

Heby kommun (2013). *Kommunplan del 2. Översiktsplan för Heby kommun*.

Samhällsbyggnadsförvaltningen. Tillgänglig:

<https://heby.se/dokumentarkiv/documents/2014/06/kommunplan-2013-del-2.pdf> [2021-03-24]

SFS 1987:10. *Plan och bygglag*. Stockholm: Socialdepartementet. Tillgänglig:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/plan--och-bygglag-198710_sfs-1987-10 [2021-03-24]

SFS 1998:808. *Miljöbalk*. Stockholm: Miljödepartementet. Tillgänglig:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808 [2021-03-24]

SFS 1998:905. *Förordning om miljökonsekvensbeskrivningar*. Stockholm: Miljö- och energidepartementet. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-1998905-om_sfs-1998-905 [2021-03-24]

SMHI (2015). Framtidsklimat i Uppsala län - enligt RPC-scenarier. *Klimatologi*. Nr 20.

Norrköping: SMHI. Tillgänglig:

https://www.smhi.se/polopoly_fs/1.95721!/Menu/general/extGroup/attachmentColHold/mainCol1/file/Framtidsklimat_i_Uppsala_L%C3%A4n_Klimatologi_nr_20.pdf [2021-03-24]

Naturvårdsverket (2021a) *Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft*. Tillgänglig:

<https://www.naturvardsverket.se/mknluft> [2021-03-24]

Naturvårdsverket (2021b) *Om förordningen om omgivningsbuller*. Tillgänglig:

<https://www.naturvardsverket.se/Stod-i->

[miljoarbetet/Vagledningar/Buller/Miljokvalitetsnorm-for-buller/Forordningen-om-omgivningsbuller/](#) [2021-03-24]

Naturvårdsverket (2021c) *Miljökvalitetsmålen*. Tillgänglig:
<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Sveriges-miljomal/Miljokvalitetsmalen/> [2021-03-24]

Vattenmyndigheterna (2021) *Miljökvalitetsnormer för vatten*. Tillgänglig:
<https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/miljokvalitetsnormer-for-vatten.html>
[2021-03-24]

SAMRÅDSHANDLING